

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut sociologických studií

Bakalářská práce

2013

Jan Vyskočil

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut sociologických studií

Jan Vyskočil

**Participace občanů při tvorbě komunální
politiky obcí berounského okresu**

Bakalářská práce

Praha 2013

Autor práce: **Jan Vyskočil**

Vedoucí práce: **Doc. PhDr. Pavol Frič, Ph.D.**

Rok obhajoby: **2013**

Bibliografický záznam

VYSKOČIL, Jan. *Participace občanů při tvorbě komunální politiky obcí berounského okresu*. Praha, 2013. 78 s. Bakalářská práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut sociologických studií. Katedra veřejné a sociální politiky. Vedoucí bakalářské práce Doc. PhDr. Pavol Frič, Ph.D.

Abstrakt

Tématem této práce je participace občanů v komunální politice dvou obcí berounského okresu. Přitom se soustředí zejména na to, jaké je politické klima v obcích, jak zástupci místní samosprávy hodnotí míru participace svých občanů a zda se tato participace dá nalézt v konkrétních analyzovaných procesech obce. Práce vychází ze dvou základních teoretických konceptů, kterými jsou veřejná politika jako cyklus a participace. Je zde použito několik typů vstupních dat, od kvalitativních nestandardizovaných rozhovorů, přes dokumenty ve formě obecních zpravodajů či petic, až po obsahy diskusních fór obcí, která jsou využívána k zodpovězení výzkumných otázek. Výsledky šetření ukazují, že i přes pesimistický názor zástupců místních samospráv na míru občanské iniciativy a ochoty participovat, je v obou obcích tato iniciativa i participace přítomna a to jak v pomocné, tak v protestní formě.

Abstract

The subject of the thesis is the citizen participation in municipal policy of two municipalities of district Beroun. The thesis is focused especially on what is political climate in municipalities, how local government representatives evaluate participation rate of their citizens and if is possible to find this participation in specific analyzed processes of municipality. The thesis is based on two primary theoretical concepts which are public policy as a cycle and participation. There is used several types of input

data from non-standardized qualitative interviews over documents in the form of municipal newsletters and petitions to the contents of discussion forums of municipalities which are used to answer the research questions. The results of the survey show that despite the pessimistic views of local government representatives on degree of citizens initiative and willingness to participate is this initiative and participation present both in auxiliary form and in the form of a protest in both municipalities.

Klíčová slova

Komunální politika, participace, veřejná politika, politický cyklus, rozhodovací proces

Keywords

Municipal policy, participation, public policy, policy cycle, decision-making process

Rozsah práce: 123 334 znaků

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval/a samostatně a použil/a jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 15. května 2013

Jan Vyskočil

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval Doc. PhDr. Pavolu Fričovi, Ph.D. za vedení této práce a důležité rady a konzultace, které mi během zpracovávání práce poskytl. Dále bych chtěl poděkovat všem respondentům, kteří se zúčastnili výzkumné sondy a pomohli tak dosáhnout cílů práce.

**Institut sociologických studií
Projekt bakalářské práce**

PROJEKT BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Univerzita Karlova v Praze
Fakulta sociálních věd
Institut sociologických studií
Katedra veřejné a sociální politiky

Předpokládaný název práce: Participace občanů při tvorbě komunální politiky obcí berounského okresu

Diplomant: Jan Vyskočil

Konzultant: Doc. PhDr. Pavol Frič, Ph.D.

Dne: 30. 01. 2013

Uvedení do tématu

Participace občanů při tvorbě politiky, vyjadřování vlastních názorů a ovlivňování veřejného dění obecně je důležitou součástí demokratického procesu vládnutí a z toho důvodu i nedílnou součástí sociálních věd, které toto zapojování se do politiky zkoumá z pohledu politologie, sociologie, či veřejné politiky. Volení zastupitelé, kteří mají na starost zastupování zájmů občanů svého území (státu, kraje, obce) však ne vždy dokáží sami vybrat nejvhodnější řešení, představit si dopady na život obyvatel, nebo správně odhadnout jejich souhlas, či nesouhlas s určitým záměrem.

Jako východisko ke zlepšení této situace se zde nabízí větší otevřenost rozhodovacích procesů a větší míra intervence ze strany veřejnosti a organizací občanského sektoru, která by mohla do mnohdy rigidní veřejné správy vnést nové myšlenky, pomoci nalézt vhodnější řešení a vytyčit priority, na které je potřeba v jednotlivých oblastech klást důraz. Díky většímu zapojení veřejnosti by se také toto rozhodování stalo čitelnější a pro občany důvěryhodnější. Existují dva základní předpoklady pro konstruktivní spolupráci občanů se svými samosprávnými orgány. Prvním z nich je aktivní veřejnost a občanská společnost, která se snaží o co největší informovanost a snaží se aktivně zapojovat do politického dění a naplňovat tak své aktivní občanství tak, jak ji popsal již Alexise de Tocqueville v polovině 19. Století. Jeho přístup k občanské společnosti se v nynějších přehledech zahrnuje do sociokulturního pojetí, založeného na tzv. principu "bottom up", jež vidí vznik občanské společnosti zdola ze společnosti samotné. Tento přístup by se dal nazvat jakousi poptávkou po participaci. Druhým předpokladem pro úspěšnou spolupráci občanů se samosprávou je zájem samotné samosprávy, občany do tvorby politiky přizvat. Zde by se dalo říci, že je potřeba, aby existovala nabídka participace. Ta je založena na institucionálním pojetí participace, jež je založeno na principu "top-down", který klade důraz na strukturální podněty a vliv veřejných institucí na zapojení občanů. [Stachová 2008: 17]

Ve své práci zaměřím na nejnižší stupeň rozhodování, který je však občanům nejbliže a ve kterém mají proto nejpřímější možnosti, jak se zapojit do rozhodovacího procesu a přímo ovlivňovat dění kolem sebe, tedy komunální, neboli obecní politiku. Práce je koncipována jako případová studie 4 obcí ležících v okrese města Beroun. Mojí

snahou bude zjistit, jaké jsou možnosti politické participace v obcích, zda jsou tyto možnosti občany využívány, zda se tyto obce snaží nějakým způsobem zvýšit míru politické participace občanů a také bude za pomoci literatury vytvořena typologie tzv. Nejčastěji participujících jedinců, která bude následně probírána se starosty jednotlivých obcí a bude zjišťováno, zda je tato typologie platná i v dané obci.

Výsledky výzkumů nám často ukazují, že lidé nejsou dostatečně informováni o dění ve své obci, což značně omezuje jejich politické příležitosti a často ani nejsou ochotni se zapojovat do rozhodování. Z druhé strany však vidíme názory některých zástupců místní veřejné správy, kteří tvrdí, že tento stav je lepší, neboť zapojení občanů do rozhodování činí tento proces komplikovanějším. [Nejdl, Čermák 2007: 100], To ukazuje na částečnou neochotu otevřít rozhodovací procesy občanům. Pokusím se tedy zjistit, zda tento názor zastávají i zástupitelé zkoumaných obcí na Berounsku a jaké případné kroky činí pro větší zapojení veřejnosti.

Cíle a výzkumné otázky

Hlavní cíle práce jsou:

- 1) Zjistit, jak jsou rozhodovací procesy zkoumaných obcí otevřené politické participaci občanů a jak je jim tato participace dostupná.
- 2) Zjistit, zda se obce nějakým způsobem snaží zvýšit míru politické participace svých občanů a případné způsoby popsat.
- 3) Vyhodnotit, v jaké míře občané využívají příležitosti politické participace, které jim obce nabízí. Zjistit tedy, jaké způsoby participace jsou nejvyužívanější a které naopak zůstávají bez využití.
- 4) Pomocí literatury a výsledků předešlých výzkumů týkajících se politické participace občanů vytvořit typologii tzv. Nejčastěji participujících jedinců a tu se poté pokusit aplikovat i ve zkoumaných obcích a zjistit tak, zda tato typologie platí i zde.

Výzkumné otázky:

- 1) Jsou rozhodovací procesy zkoumaných obcí dostatečně dostupné a otevřené politické participaci občanů obce?
- 2) Snaží se zkoumané obce nějakým způsobem zvýšit míru politické participace svých občanů?
- 3) Jaké jsou nejvyužívanější a naopak nejméně využívané možnosti politické participace ve zkoumaných obcích?
- 4) Platí vytvořená typologie Nejčastěji participujících jedinců i ve zkoumaných obcích?

Metodologie

Práce je založena na kvalitativním šetření. Jedná se o neexperimentální případovou studii čtyř obcí berounského okresu. Výběrový soubor tvoří 3 obce vesnického typu (do 3000 obyvatel), které jsou rozděleny do tří velikostních skupin (1-500 obyvatel; 501-1000 obyvatel; více, než 1000 obyvatel – vycházím z rozdělení, které používá Radim Perlín ve své práci Regionální diferenciaci venkovských obcí Česka. Dvě nejmenší velikostní kategorie, které Perlín používá, jsou zde spojeny do kategorie 1-500, která se používá např. při stanovení počtu zastupitelů), z nichž z každé skupiny je vybrána jedna obec a to vždy ta, která měla při posledních komunálních volbách nejvyšší volební účast a předpokládám zde tedy i nejvyšší míru politického aktivismu – v tomto případě se jako měřítko berou Komunální volby 2010.

Práce má normativní charakter. Hlavním hodnotovým rámcem, na kterém práce stojí, je participace občanů na vládnutí a přesvědčení, že co nejvyšší míra participace občanů je pozitivní věc pro fungování demokratické vlády.

Výzkumný design:

Nejprve bude provedeno studium literatury, díky kterému identifikuji základní možnosti politické participace na komunální politické úrovni. Poté proběhne v každé obci terénní šetření, při kterém bude prováděna analýza veřejně politických dokumentů obce doplněná o podrobnější informace od pracovníků obecního úřadu. Tímto způsobem budou získány základní informace o možnostech participace a jejich využívání v obci. Jednotlivé části sběru dat se budou opakovat a doplňovat, dokud nedojde k nasycení a tento typ dat již v obci nebude přinášet nové relevantní poznatky. Poté proběhne polostrukturovaný rozhovor se starostou obce, který zde bude zastupovat názor obecní samosprávy. Tímto způsobem se bude postupovat ve všech jednotlivých obcích.

Data a závěry nebudou mít reprezentativní charakter a nebude je tedy možné zobecňovat na celou Českou republiku. Budou vystihovat situace v konkrétních zkoumaných obcích a budou brána spíše jako ukázky dobré, či špatné praxe. Sebrána budou osobně samotným výzkumníkem při návštěvách obecních úřadů jednotlivých obcí a při rozhovorech se starosty těchto obcí, kteří budou zastupovat místní samosprávu dané obce.

Etika výzkumu:

K provedení šetření ve vybraných obcích bude získán souhlas starosty s účastí v tomto šetření a veškeré informace budou zveřejněny jen se souhlasem oprávněné osoby. Přepisy jednotlivých rozhovorů budou odeslány komunikačním partnerům k dodatečnému schválení.

Teoretická východiska

Klíčovými pojmy, se kterými budu ve své práci pracovat, jsou zejména: Participace, občanská společnost, komunální politika a aktéři komunální politiky

Pojem participace chápu tak, jak ho Pavel Mička popisuje ve své publikaci *Jak přizvat občany ke spolupráci*. „Participace znamená účast, podílení se na něčem. V případě občanské participace jde o účast veřejnosti v rozhodovacích a plánovacích procesech. Občanská participace staví na posilování prvků přímého a aktivního zapojení do rozhodovacích procesů (zejména na lokální a regionální úrovni). Neznamená to však, že by na této úrovni měly přestat fungovat zastupitelské mechanismy (tzn. zastupitelstva obce), právě naopak. K aktivní občanské participaci dochází všude tam, kde volení představitelé přizvou občany k procesu hledání řešení a přípravy rozhodnutí, ale konečné rozhodnutí musí zůstat na nich.“ [Mička 2006: 10].

Vidíme tedy, že pro efektivní fungování občanské participace je důležitá ochota volených zástupců a podněty ze strany institucí samosprávy. V tomto ohledu se budu opírat o tzv. Institucionální pojetí občanské participace, které klade důraz na roli strukturálních podnětů a vliv institucí na tvorbu politické kultury. Tento koncept vychází z principu „Top-down“ který na rozdíl od Sociokulturního pojetí nevidí jako základ vzniku občanské společnosti nestátní organizace a spolky, ale naopak formální státní instituce, které ovlivňují sociální struktury a ulehčují, či zabraňují občanské participaci.

Vzhledem k tomu, že jako hlavní hodnotový rámec беру politicky participující veřejnost, bude se práce opírat také o teorii Komunitarismu, která zdůrazňuje společné hodnoty oproti individuálním a akcentuje právo člověka podílet se na činnosti a rozhodování dané politické komunity – v tomto případě obce.

Poslední velkou teorií, či v tomto případě spíše konceptem, je koncept Struktury politických příležitostí, který vymezuje prostředí, v němž probíhá politické jednání jednotlivých aktérů a vymezuje tyto aktéry a legitimitu jejich požadavků při jednání vzájemných.

Hodnotová východiska

Hlavní hodnotovým východiskem je participace občanů na vládnutí. Nízkou míru politické participace v práci tedy беру jako problém a ideálním stavem je pro mě tedy takový stav, kdy existuje účinná (obecní) vláda fungující na základech spolupráce

se svými občany, jejichž zájmy hájí a z druhé strany i existence aktivní občanské společnosti dobrovolně se do vládnutí a rozhodování zapojující. Hlavní hodnotící kritéria pro zhodnocení stavu politické participace občanů ve zkoumaných obcích jsou dostupnost a využívání možností participovat.

Seznam literatury

ŠAMALÍK, František. *Občanská společnost v moderním státě*. 1. vyd. Brno: Doplněk, 1995, 279 s. ISBN 80-85765-45-4.

SKOVAJSA, Marek. *Občanský sektor: organizovaná občanská společnost v České republice*. vyd. 1. Praha: Portál, 2010, 372 s. ISBN 978-80-7367-681-0.

Česko-slovenské sociologické dny: sborník příspěvků z konference : Praha 10.-12. května 2004. 1. vyd. Praha: Sociologický ústav Akademie věd ČR, 2004, 214 s. ISBN 80-7330-068-0.

MÜLLER, Karel. *Češi a občanská společnost: pojem, problémy, východiska*. 2. vyd. Praha: Triton, 2003, 271 s. ISBN 80-7254-387-3.

STACHOVÁ, Jana. *Občanská společnost v regionech České republiky*. Praha: Sociologický ústav AVČR, 2008, 93 s. ISBN 978-80-7330-142-2.

CHANDLER, J. *Místní správa v liberálních demokraciích: úvodní náčrt*. vyd. 1. Brno: Doplněk, 1998, 264 s. ISBN 80-7239-023-6.

JÜPTNER, Petr, Martin POLINEC a Kamil ŠVEC. *Evropská lokální politika*. Praha: Petr Jüptner ve spolupráci s Institutem politologických studií FSV UK, 2007, 251 s. ISBN 978-80-254-1187-2.

CÍSAŘ, Ondřej. *Politický aktivismus v České republice*. vyd. 1. Brno: CDK, 2008, 187 s. ISBN 978-80-7325-168-0.

VELEK, J. *Spor o liberalismus a komunitarismus*. Praha: Filosofia, 1996. 152 s. ISBN 80-7007-089-7.

PERLÍN, R. a kol. *Regionální diferenciacie venkovských obcí Česka: Disparity a možnosti rozvoje*. 2012. Dostupné online na adrese: <http://geography.cz/wp-content/uploads/2012/02/Venkovy-Perl%C3%ADn-a-kol.pdf>

HON, J. *Občané Svitav v měnící se společnosti*. 2006. Dostupné online na adrese: http://www.svitavy.cz/userfiles/files/prevence_kriminality/Obcane_Svitav_v_menici_se_spolecnosti.pdf

BARTOŠKOVÁ, J. *Liberalismus a komunitarismus (srovnání dvou koncepcí současné sociální a politické filozofie)*. 2009. Dostupné online na: http://is.muni.cz/th/171280/esf_b/Liberalismus_a_komunitarismus.pdf

Kolektiv autorů. *Participace a princip partnerství ve veřejných politikách. Sborník z konference*. Praha: IREAS, 2008. ISBN 978-80-86684-53-6.

MORALES DIEZ DE ULZURRUN, Laura. *Joining political organisations: institutions, mobilisation and participation in western democracies*. Colchester: European consortium for political research, 2008, 253 s. ISBN 978-0-9552488-9-4.

Gamson, W.A. and Meyer, D. S. 1996. "Framing Political Opportunity." Pp. 275-290 in *Comparative Perspectives on Social Movements: Political Opportunities, Mobilizing Structures, and Cultural Framings*, edited by D. McAdam, J. D. McCarthy, and M. N. Zald. Cambridge: Cambridge University Press

Tilly, Charles. 1978. *From Mobilization to Revolution*. Reading, Mass.: Addison-Wesley

Meyer, D. S., Minkoff, D. C. 2004. *Conceptualizing political opportunity*. Soc. Forces. In press

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum*. vyd. 2. Praha: Portál, 2008, 408 s. ISBN 978-80-7367-485-4

GUASTI, Petra a Barbora STAŠKOVÁ. *Organizovaná občanská společnost v České republice*. vyd. 1. Praha: Professional Publishing, 2007, 116 s. ISBN 978-80-86946-22-1.

NEJDL, Pavel a Daniel ČERMÁK. *Participace a partnerství v místní veřejné správě*. 1. vyd. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2007, 124 s. ISBN 978-80-7330-130-9.

JEŘÁBEK, Hynek - MIČKA, Pavel - BERMAN, Eric - BURSÍKOVÁ, Ivana - VOSTER, Maarten. *Sedm kroků k zapojení veřejnosti : průvodce participačním procesem*. 1. vyd. Praha: Agora Central Europe, 2002.

BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. vyd. 1. Praha: Grada, 2009, 250 s. ISBN 978-80-247-2908-4.

ŠELEŠOVSKÝ, Jan a REKTORŮK, Jaroslav. *Příručka pro zastupitele měst a obcí: územní samospráva v ČR, SR a Rakousku*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1999, 174 s. ISBN 80-210-2254-x

VODIČKA, Karel a CABADA, Ladislav. *Politický systém České republiky*. vyd. 3. Praha: Portál, 2011, 488 s. ISBN 978-80-7367-893-7

GRYGAR, J. (2007): Sociální sítě a možnosti politické participace: Zastupitelé, občané a šachty ve Stonavě na Těšínsku. *Biograf* (42): 96 odst. Dostupné na adrese <http://www.biograf.org/clanky/clanek.php?clanek=v4201>

MUSIL, J. (2000): Komunální politika: Co od ní lidé očekávají a co od lidí vyžaduje. *Veřejná správa* (roč. 11, č. 26): str. 28. Dostupné na adrese: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/casopisy/s/2000/0026/26naz1.html>

VRÁBLÍKOVÁ, K. (2009): Politická participace a její determinanty v postkomunistických zemích. *Sociologický časopis* (roč. 45, č. 5): str. 867 – 897. Dostupné na adrese: http://sreview.soc.cas.cz/uploads/1781fecf096a629184147889753238bd213ac457_VrablikovaSC2009-5.pdf

Obsah

ÚVOD.....	3
1. CÍLE A VÝZKUMNÉ OTÁZKY.....	4
2. TEORETICKÁ VÝCHODISKA.....	5
2.1 Veřejná politika.....	5
2.1.1 Vznik oboru.....	5
2.1.2 Charakteristika oboru.....	7
2.1.3 Co je veřejná politika? Několik definic toho, co se dá za veřejnou politiku považovat.....	8
2.1.4 Veřejná politika jako proces.....	9
2.1.5 H. K. Colebatch a veřejná politika.....	11
2.5.1.a Colebatchův pohled na veřejnou politiku.....	11
2.5.1.b Colebatchovo chápání horizontální dimenze a cyklického modelu.....	12
2.2 Participace.....	15
2.2.1 Participace a demokracie.....	15
2.2.2 Dělení a definice participace.....	16
2.2.3 Participační žebřík Sherry Arnstein	17
2.2.4 Výhody a rizika spojená s politickou participací občanů.....	20
2.2.5 Základní legislativní východiska participace v ČR.....	21
3. METODOLOGIE.....	23
3.1 Výběr obcí.....	23
3.2 Výběr zkoumané problematiky.....	24
3.3 Výběr vstupních dat a práce s nimi.....	25
3.4 Etika výzkumné sondy.....	27
4. VÝZKUMNÁ SONDA V OBCÍCH HUDLICE A LODĚNICE.....	28
4.1 Politická situace v Hudlicích.....	28
4.2 Názor zástupce místní samosprávy na iniciativu a ochotu občanů zapojovat se do rozhodování.....	30
4.3 Participace občanů v rozhodovacích procesech - Hudlice.....	32
4.3.1 Kanalizace.....	32
4.3.2 Výstavba dětského hřiště.....	36

4.3.3 Rekonstrukce zdravotního střediska.....	39
4.4 Politická situace v Loděnici.....	41
4.5 Názor zástupkyně místní samosprávy na iniciativu a ochotu občanů zapojovat se do rozhodování.....	43
4.6 Participace občanů v rozhodovacích procesech - Loděnice.....	45
4.6.1 Kanalizace.....	45
4.6.2 Vyjádření nesouhlasu s těžbou břidlicových plynů.....	49
4.6.3 Rekonstrukce autobusové zastávky.....	53
ZÁVĚR.....	55
Summary.....	58
Použitá literatura.....	59
Seznam příloh.....	63
Přílohy.....	64

ÚVOD

Práce, která se vám dostává do rukou, je závěrečnou prací bakalářského studia sociologie a sociální politiky. Tato práce je malou výzkumnou sondou do politického života dvou obcí ležících v okrese Beroun a ke sběru a analýze dat využívá kvalitativních metod, které dovolují hlubší vhled do zkoumané problematiky než by tomu bylo s použitím metod kvantitativních. Práce je specificky zaměřena na dvě konkrétní obce a týká se jejich osobitého způsobu „dělání“ místní politiky, proto by bylo chybné, snažit se tyto závěry zobecňovat na celou Českou republiku. I tak však může práce pomoci rozšířit informace o české komunální politice a její závěry se mohou připojit k závěrům prací dalších autorů a společně tak tvořit rozmanitou mozaiku jednotlivých komunálních politik České republiky a přispět tak do diskuse na toto téma.

Participace občanů na rozhodování a tvorbě politiky, vyjadřování názorů a ovlivňování veřejného dění je nedílnou součástí demokratického procesu vládnutí, a proto se toto téma dostává i do hledáčku sociálních věd. Česká republika se v posledních letech potýká s velkou krizí důvěry občanů v politiku a veřejné úřady, která je často přizívována novými korupčními kauzami politiků všech úrovní. Jako jedno z východisek této situace se zde nabízí větší otevřenost rozhodovacích procesů a větší míra intervence ze strany veřejnosti a organizací občanského sektoru, což by, díky větší čitelnosti, jistě pomohlo navrátit důvěru ve volené zástupce a politiku jako celek a do mnohdy rigidní veřejné správy by se vnesly nové myšlenky a postupy.

V rámci této práce se zaměřuji na nejnižší, komunální, stupeň rozhodování, který je však občanům nejbliže a ve kterém mají proto občané nejpřímější možnost, jak se do rozhodování zapojit a ovlivnit tak dění kolem sebe. Zapojení občanů do průběhu tvorby obecní politiky umožňuje překonávat mnohá nedorozumění mezi zástupci místní samosprávy a občany a umožňuje lépe zavádět nepopulární opatření, která by mohla mnohým občanům připadat jako nevhodná a nechtěná. A kdo jiný může o problémech a důležitých oblastech, které je v obci potřeba řešit, vědět více, než právě občan této obce? Není proto na škodu, přizvat občany ke spolupráci a dát jim možnost přispět k rozvoji místní komunity.

Výsledky výzkumů často ukazují, že lidé nejsou dostatečně informováni o dění ve své obci, což značně omezuje příležitosti, které poté k participaci mají. Často však také narážíme na neochotu zapojovat se do rozhodování ze strany občanů a také na neochotu zástupců místní samosprávy přizvat občany neboť tvrdí, že tento stav je lepší,

protože zapojení občanů do rozhodování činí tento proces komplikovanějším (např. v Nejdla a Čermák 2007). Tato práce se tedy zaměřuje na dvě konkrétní obce vesnického typu, u kterých podrobněji rozebírá jejich politické klima a podrobuje analýze nejen dokumenty obcí, ale hlavně rozhovory zjišťující názory zástupců místních samospráv a vybraných občanů a zástupců místních občanských sdružení na dvě hlavní oblasti – obecná politická situace v obci a zapojení občanů do jednotlivých fází rozhodovacího procesu obce.

Po postupném získávání většího vhledu do zkoumané problematiky se práce začala formovat a upravovat. Celá sonda začala otevřeně a široce a postupem času, se zlepšující se orientací ve zkoumané problematice se zužovala a zaměřovala na to nejdůležitější [Strauss, Corbinová 1999: 24 – 25]. Z toho důvodu se finální práce odchyluje od původního projektu z hlediska svých cílů, což vedlo i ke korekcím výchozích teorií a položených výzkumných otázek. Co se týče celistvosti práce, však věřím, že tento posun byl pro práci přínosný a korigoval ji správným směrem.

1. CÍLE A VÝZKUMNÉ OTÁZKY

Hlavními cíli této práce je:

Pomocí rozhovorů se zástupci místní samosprávy a zástupci občanského a soukromého sektoru a pomocí analýzy dokumentů a obsahu diskusních fór zjistit, jaká je obecná politická situace ve vybraných obcích, zda jsou občané iniciativní a zda se zapojují do veřejného dění těchto obcí. Dále také zjistit, jak fungují rozhodovací procesy v těchto obcích a v kterých fázích tohoto rozhodování – počínaje identifikací problému a konče hodnocením provedeného řešení – se do nich občané zapojují. Popřípadě najít mezi zkoumanými obcemi rozdíly.

Výzkumné otázky tedy zní takto:

- Jaká je obecná politická situace ve zkoumaných obcích?
- Jak hodnotí zástupci místní samosprávy iniciativu a ochotu občanů, zapojovat se do rozhodování?
- Jak vypadají rozhodovací procesy obcí a v jakých fázích se do nich občané zapojují?
- Lze najít mezi obcemi rozdíly v participaci občanů a bude možno říci, že právě tyto rozdíly ovlivňují odlišnou míru volební účasti?

2. TEORETICKÁ VÝCHODISKA

Tato práce se týká politické participace občanů v komunální politice neboli toho, zdali se občané zkoumaných obcí zapojují do tvorby místní politiky a popřípadě jakým způsobem. V pozdější části práce se dostaneme k identifikaci politické participace občanů zkoumaných obcí na několika konkrétních případech a představíme si také pohled představitelů tamní obecní samosprávy na ochotu občanů participovat a být iniciativní. Aby bylo možné zaobírat se jednotlivými zkoumanými částmi a výsledky provedených analýz, je vhodné a žádoucí si před pokročením k další části práce podrobněji probrat teoretická východiska, z nichž práce vychází a která celou tuto výzkumnou sondu formují.

Aby bylo možné zkoumat jakoukoliv politiku, ať už se jedná o politiku obecní, krajskou či národní a popřípadě mezinárodní, je nejprve nutné si tuto rozsáhlou oblast vhodným způsobem vymezit a popsat, jakým způsobem výzkumník na zkoumanou problematiku nahlíží. Z toho důvodu je mezi teoretická východiska zařazen koncept veřejné politiky, kde je popsán vznik veřejné politiky jako oboru, několik definic veřejné politiky a poté je blíže pojednáno o veřejné politice jako procesu, jež se projevuje ve výzkumné části zprávy rozdělením popisu rozhodovacího procesu obcí na jednotlivé cykly. Dále je nutné vymezit si samotný pojem participace. Druhý koncept, ze kterého práce vychází, je proto definice tohoto pojmu a poukázání na různé možnosti praktikování takové participace, její klady a také zápory, které s sebou může nést.

2.1 Veřejná politika

Veřejná politika jako vědní disciplína je poměrně mladá a nedosahuje zatím takové vyzrálosti jako například ekonomie či právo. Avšak z těchto disciplín si toho dost vypůjčuje a díky svému širokému záběru přes mnoho disciplín (dále třeba veřejná správa a filozofie) a mnohdy neurčitým hranicím ji můžeme nazvat vědou multidisciplinární. V této kapitole tento obor stručně představím a to nejprve jeho vznik, poté několik charakteristik tohoto oboru jakožto vědní disciplíny a na závěr představím pár definic toho, co se za veřejnou politiku vůbec považuje.

2.1.1 Vznik oboru

Samotná ‚Politická věda‘ (dnes provozována pod různými pojmy jako Policy Science, Public Policy či Policy Studies), jak píše Howlett a Ramesh v knize *Studying*

Public Policy, se zrodila po Druhé světové válce v Severní Americe a Evropě, kde však měla trochu zpožděný vývoj závislý na USA, kdy se hledalo nové porozumění vztahům mezi vládou a občany [Howlett, Ramesh 1995: 2; Veselý, Nekola 2007: 18]. Za zakladatele tohoto oboru jsou dnes považováni američtí vědci Harold D. Lasswell a Daniel Lerner, kteří v roce 1951 vydali publikaci s názvem *The Policy Science*, v níž vyjádřili své přesvědčení, že může dojít ke zrodu nové vědní disciplíny, která se bude zabývat konkrétními sociálními problémy a jejich řešením. Toho chtěli dosáhnout pomocí spojení humanitně orientované perspektivy s prostředky a znalostmi exaktních vědeckých metod. Fiala a Schubert toto nazývají jakousi „vzpourou vědců orientovaných na konkrétní, praktické problémy, proti etablované vědecké mašinérii“ [Fiala, Shubert 2000: 24 – 25].

Lasswell a Lerner si tuto disciplínu představovali konkrétněji takto:

1. interdisciplinární – která bude zahrnovat poznatky sociálních, humanitních i přírodních věd.
2. Empirickou – založenou na vhodných kvantitativních metodologiích.
3. Zaměřenou na řešení velkých společenských otázek a problémů – nikoliv na pouhé obecné teoretizování a výkladu či parafrázování klasiků, ale na vyplnění díry mezi tímto teoretizováním a politickou praxí [Howlett, Ramesh 1995: 3].
4. Teoreticky komplexní, vycházející z komplikovaných a nikoli příliš zjednodušujících modelů
5. Aplikovanou – tj. poskytující rozhodovatelům (*policy makers*) bezprostředně užitečné poznatky.
6. Normativní v tom smyslu, že by měla podporovat demokratické hodnoty a chránit demokracii před politizací informací a nadměrným vlivem ideologií.

[Veselý, Nekola 2007: 16 – 17, doplněno z ostatních knih (viz citace) a poznámkami autora]

Největší rozvoj nastal v USA na konci 60 a především v letech 70., kdy vznikla velká poptávka po politickém poradenství. S postupným zvyšováním uznání politické vědy se začínaly zlepšovat i její teorie, metodologie a výzkumný design. Postupně bylo v tomto období publikováno několik knih, které se staly základem tohoto oboru (Bauer a Gergen 1968, Ranney 1968, Dror 1968, Lasswell 1971, Dye 1972), vznikaly odborné časopisy a v 90. letech pak vzniklo několik publikací, které shrnují dosavadní stav tohoto oboru (Parsons 1995, McCool 1995, John 1998) [Veselý, Nekola 2007: 17 – 18].

2.1.2 Charakteristika oboru

Dostaneme-li se nyní k charakteristice veřejné politiky jakožto vědního oboru, za zmínku stojí obzvláště dvě její charakteristiky, které vycházejí již od zakladatelů Lasswella a Lernerera. První charakteristika veřejné politiky jako vědní disciplíny je její multidisciplinárnost (či interdisciplinárnost). Veřejná politika čerpá z mnoha oborů ať už humanitních, sociálních, či přírodních. Např. M. Potůček vidí jako hlavní disciplíny a témata vztahující se k veřejné politice tyto:

- Politologie – proces, jehož prostřednictvím jsou činěna rozhodnutí
- Veřejná správa – role byrokracie ve formulování politiky a v implementaci rozhodnutí
- Právní vědy – právo jako regulatorní rámec
- Ekonomie – instrumentální racionalita, analýza nákladů a výnosů, maximalizace užitku či specifické hospodářské politiky
- Sociologie – porozumění společnosti jako celku, třídně sociální struktura, sociální status, sociální problémy, sociální zájmy
- Filozofie – logika, hodnoty a etika

Zde dodává, že tento rámec může být doplněn tak, aby zahrnul široké pole historie, antropologie, demografie či matematiky, ze které si bere nástroje měření a analýzy [Potůček a kol. 2005: 10 – 11]. Také např. T. Birkland ve své knize *An Introduction to the Policy Process* nabízí přehledný popis jednotlivých disciplín a jejich vztahu k veřejné politice [viz Birkland 2011: 13 – 15].

Druhou charakteristikou, jež vychází z Lasswella a Lernerera a i přes obecné rozepře o definici oboru a vymezení předmětu zkoumání veřejné politiky se na ní lze shodnout, je její zaměření na řešení společenských problémů neboli její praktičnost. Howlett a Ramesh tuto praktičnost veřejné politiky vidí v tom, „že se zaměřuje na reálné problémy a ne jen na akademickou a často sterilní debatu, která je charakteristická interpretací klasiků a někdy obskurních politických textů“ [Howlett, Ramesh 1995: 3]. Někteří autoři se však obávají toho, že tato charakteristika veřejné politiky může být nejen její silnou stránkou, ale stejně tak i její Achillovou patou, neboť její aplikační povaha může přispívat ke slabosti jejích výchozích teorií a v očích představitelů jiných oborů může těmito teoriím scházet vědecké zdůvodnění [Potůček a kol. 2005: 11].

Teoretická komplexnost oboru může někomu přijít jako nedostatečná, zvláště v situaci, kdy i v USA, kde tento obor vznikl, stále panují větší či menší spory o její

definici jakožto vědního oboru a existuje zde i spousta definic toho, co vše vlastně veřejná politika je (viz dále). I Přes tyto obavy se dá zformovat definice tohoto oboru, kterou bychom mohli chápat takto: „Veřejná politika je vědní disciplína, jež používá výkladových rámců politologie, sociologie, ekonomie, práva, teorie řízení a dalších věd k analýze, prognóze procesů formování a uplatňování veřejných zájmů. Věnuje se při tom zejména institucionálnímu zprostředkování těchto procesů veřejným, občanským i soukromým sektorem“ [Potůček a kol 2005: 21, upraveno autorem]

2.1.3 Co je veřejná politika? Několik definic toho, co se dá za veřejnou politiku považovat

V dnešní době existuje velké množství různých definic veřejné politiky jakožto vědního oboru, ale i toho, co je veřejná politika sama o sobě a co vše se dá za veřejnou politiku považovat. Veřejnou politiku můžeme chápat jako pojmenování příslušné oblasti působení, rozumíme pod ní však i konkrétní opatření [Staroňová, Sičáková-Beblavá 2006: 26]

Některé z definic jsou velmi obsáhlé a vycházejí tak, jak prognózoval Lasswell z komplikovaných, nikoliv jednoduchých modelů, jiné definice jsou naopak vcelku prosté. Navzdory jejich rozmanitosti se tyto definice shodují v základním aspektu, kterým je to, že veřejné politiky vyplývají z rozhodnutí přijatých vládami (na všech úrovních) a že rozhodnutí vlády nic nedělat je stejně tak politikou, jako rozhodnutí něco udělat [Howlett , Ramesh 1995]. Pro základní nastínění situace ukáží definice, kterými se Howlett a Ramesh zabývají a přidám ještě definici T. Birklanda.

S relativně jednoduchou definicí pojmu ‚Public Policy‘ přišel Thomas R. Dye, který veřejnou politiku charakterizoval jako: „Všechno, co se vláda rozhodne udělat, nebo neudělat“. Tato definice je sice velmi zjednodušující a jak argumentují Howlett s Rameshem, „mohla by zahrnovat vše od nákupu či nenákupu kancelářské sponky až po vedení či nevedení jaderné války“, avšak vymezila základního aktéra veřejné politiky, kterým je vláda (na všech úrovních). Veřejná politika je podle něj určitým rozhodnutím vlády něco udělat, či neudělat a i když rozhodnutí určitých skupin, organizací i soukromých společností mohou mít vliv na pozdější činnost vlády, samotné rozhodnutí je pak na straně vlády [Dye 1972; Howlett, Ramesh 1995].

S podobnou definicí přichází i Thomas A. Birkland, který chápe veřejnou politiku jako: „Rozhodnutí vlády – na jakékoliv úrovni – o tom, co má v úmyslu udělat v rámci určité veřejné problematiky... protože jako veřejnou politiku definujeme i to, co

se vláda rozhodla neudělat, absence prohlášení o politice může být důkazem jakési implicitní politiky“ [Birkland 2011: 9]. Zde vidíme určité zúžení oproti definici T. Dye, neboť Birkland bere jako veřejnou politiku jen ta rozhodnutí/ prohlášení (*statement*), která se dotýkají určité veřejné problematiky (*public problém*).

Podrobnější definici, než Dye či Birkland nabízí William Jenkins, jež chápe veřejnou politiku jako: „Soubor vzájemně souvisejících rozhodnutí přijatých politickým aktérem či skupinou aktérů ohledně výběru cílů a prostředků k dosažení těchto cílů, kdy dosažení vytyčených cílů by mělo být v kompetencích těchto aktérů“. Zde můžeme vidět další změnu oproti definici T. Dye, neboť Jenkins uznává, že veřejná politika je soubor vzájemně souvisejících rozhodnutí, která od sebe nejsou izolována, a uvědomuje si také, že možnosti vlády jsou omezené např. nedostatkem zdrojů, nebo odporem veřejnosti vůči určitým variantám [Jenkins 1978; Howlett, Ramesh 1995].

Poslední definicí, kterou zde představím, je definice Jamese Andersona, pro kterého je veřejná politika: „Cílevědomí postup, který sleduje aktér či soubor aktérů při řešení problému“. Anderson zde tedy ukazuje potřebu určitého problému, který daná veřejná politika následně řešila a také uznává, že veřejné politiky jsou často výsledkem mnoha rozhodnutí mnoha aktérů [Howlett, Ramesh 1995].

2.1.4 Veřejná politika jako proces

Nyní se od obecné historie a obecné definice veřejné politiky dostáváme k jednotlivým přístupům, jak veřejnou politiku zkoumat. Veřejná politika coby proces je pro tuto práci velmi důležitý koncept, neboť v rámci šetření, které jsem ve zkoumaných obcích provedl, jsem použil model politického cyklu, který mi pomohl rozdělit zkoumané problematiky/ politiky na jednotlivé fáze a ty poté zkoumat zvlášť.

Při realizaci konkrétní veřejné politiky se dostáváme do dynamického procesu, do kterého vstupuje mnoho aktérů na různých úrovních. Z toho co nejlepšího postihnutí tohoto procesu existují teoretické výklady procesu utváření veřejné politiky, jež se člení na tři relativně nezávislé základní přístupy, kterými jsou:

1. Veřejná politika jako politický cyklus
2. Veřejná politika jako interakce aktérů, generujících agendy uvnitř i vně arén (model aktéři – agendy – arény, zkráceně A-A-A)
3. Veřejná politika utvářená polem institucionalizovaných sítí

[Potůček a kol. 2005: 34]

V rámci této práce se pracuje pouze s prvním z těchto tří výkladových rámců, a proto bude jen tento podrobněji představen (ostatní viz např. Potůček a kol. 2005).

Model politického cyklu představuje velmi zjednodušený model reality, ve kterém je celá zkoumaná problematika chápána jako několik po sobě jdoucích kroků, které u většiny modelů, které autoři představují, končí fází hodnocení dané politiky, jež má, při zjištění nedostatečné účinnosti či posunu problému, za následek znovunastolení první fáze cyklu a opětovný koloběh, což dává tomuto modelu svůj název a koresponduje s nahrazením lineárně chápaného modelu, modelem cyklickým.

Počátky tohoto modelu sahají již do 50. let 20. století, kdy se formoval samotný obor. V té době se díky rozvoji výpočetní techniky začaly prosazovat do teorií řízení různé formy analýz a dlouhodobého plánování. Tyto modely vycházejí ze systémového přístupu, který v roce 1953 navrhl Easton, který byl přesvědčen, že politická aktivita může být analyzována jako systém obsahující několik po sobě jdoucích kroků. V 60. a 70. letech tak můžeme vidět pokusy o realizaci tohoto modelu a racionalizace rozhodovacích procesů [Veselý, Drhová, Nachtmanová 2005; Potůček a kol. 2005]. V 90. letech se pak tento model začal ocitát pod palbou kritiky (např. Nakamura 1987; Stone 1989, Lindblom a Woodhouse 1993; Sabatier 1997) [Parsons 1995: 79]. Paul Sabatier ve své knize *Theories of the Policy Proces* podrobil fázový model této kritice:

- Nejde o kauzální model, který by dokázal identifikovat, co způsobuje, že tvorba politiky probíhá v těchto fázích. Nelze tak formulovat žádné hypotézy.
- Navrhovaný sled fází je v rozporu s empirickou zkušeností. Například evaluace dostupných programů ovlivňuje tvorbu agendy a formulace politiky často i ve fázi implementace, kdy se úředníci snaží implementovat vágně formulovanou legislativu.
- Model se velmi opírá o proces tvorby jedné konkrétní legislativní normy, v praxi však dochází k interakci mnoha různých druhů legislativy.
- Předpoklad jednoho politického cyklu, ve kterém je přijímán jeden dokument, velmi zjednodušuje realitu, ve které jde současně o mnoho vzájemně propojených cyklů: v jednu chvíli existuje mnoho návrhů na různých úrovních.

[Sabatier 1997: 7]

I přes tuto kritiku si však fázový model nachází své místo i v novějších publikacích (V roce 2005 píše o fázové modelu sestávající z osmi fází H. K. Colebatch, k jeho modelu se dále dostaneme) a dle mého názoru může být při opatrném používání i nadále přínosný např. při identifikování horizontální úrovně jednotlivých fází.

Fázových či cyklických modelů existuje celá řada (viz příloha č. 1) a výzkumník, jež chce s takovým modelem pracovat, má proto vždy na výběr, který z těchto modelů je pro něj ideálně rozfázován a zda je pro něj výhodné pracovat s modelem rozděleným do mnoha konkrétních fází či zda mu stačí obecnější model, jež je rozdělen jen na pár fází základních.

2.1.5 H. K. Colebatch a veřejná politika

2.1.5.a Colebatchův pohled na veřejnou politiku

K popisu zapojení občanů v jednotlivých fázích rozhodovacího procesu mi velmi pomůže přístup, který ve své knize *Úvod do Policy* přináší australský autor Hal Kempley Colebatch. Ten v knize velmi důsledně identifikuje dvě roviny tvorby politiky, kterými jsou rovina vertikální a horizontální.

Ve vertikální perspektivě je politika nahlížena jako autoritativní rozhodování, které je poté přenášeno směrem dolů, kde je implementováno [Colebatch 2005]. Pro tuto práci je však důležitější dimenze horizontální, která politiku chápe jako utvářenou ve strukturovaných interakcích, ve kterých jsou jednotlivé části politiky vyjednávány mezi aktéry, kteří jsou do tohoto procesu zapojeni [Colebatch 2005]. Toto pojetí veřejné politiky preferuji i ve své práci a Colebatchův pohled je pro mne v tomto přínosný. V této práci se tedy snažím na několika případech ve zkoumaných obcích popsat jednu z částí této horizontální úrovně, kterou je zapojování občanů, jakožto jednoho druhu aktérů, do tvorby konkrétní obecní politiky.

První z myšlenek, která, která ukazuje možnost, jak nahlížet na tvorbu politiky, je rozdělení míry zapojení zainteresovaných stran, které Colebatch identifikuje jako tzv. „outsidery“. Tuto myšlenku si Colebatch vypůjčil z knihy *Policy communities and policy networks: a structural approach* od Colemana a Skogstada. Colebatch tuto míru zapojení těchto outsiderů nazývá tzv. „propustností“, což je pro něj rozsah, ve kterém mají outsideři zájem či schopnost (úředníci jiných úřadů, nebo také běžní občané) se zapojit, neboť jen některé oblasti přitahují jejich pozornost.

V některých oblastech je podle něj politika „vnitřní záležitostí, (...) přičemž neexistují další významní účastníci, kteří by měli zájem či schopnost zasahovat do politického procesu (...) a nevzbuzuje mimo úřad žádný větší zájem [Colebatch 2005: 48 - 49]. V takových záležitostech je zřejmé, že občané sami od sebe nebudou vstupovat do jednotlivých fází politického procesu a tuto problematiku nechají bez „povšimnutí“,

kteřé by vedlo k jejich participaci na řešení této věci. Větší míra participace ze strany občanů by se tedy dala očekávat pouze v případě, že by sám úřad nějakým způsobem tuto participaci podněcoval.

V jiných záležitostech podle Colebatche oblast politiky přerůstá mimo úřad, především se však týká odborníků a nepřitahuje nijak významnou pozornost veřejnosti. Toto propojení mezi odborníky pak popisuje jako tzv. „komunitu odborníků“, kterou literatura popisuje jako „politickou komunitu“, „tematickou síť“ či „subvláď“ [Colebatch 2005: 49]. Zde se formulace politiky dostává do interakcí mezi odborníky věnující se danému tématu, u kterých se předpokládá i znalost jejich možných řešení a jak píše Potůček: „Bývají těmi, kteří se sice neobjevují často na veřejnosti, ale mívají velký vliv na konečnou podobu veřejné politiky.“ [Potůček 2005: 39]. Tvorba jednotlivých rozhodnutí zde tedy dostává podobu spíše odborné diskuse s věcnými argumenty, než snahy o uspokojení veřejného mínění a zájmů nespokojených občanů.

Poslední oblasti jsou pak ty, které se stávají předmětem zájmu nejen odborníků, ale také veřejné diskuse a podle aktuálního stavu jsou pak různé názory a pozice účastníků diskutovány v médiích [Colebatch 2005: 49]. V těchto případech již můžeme očekávat snahu občanů, ať už samostatně či skupinově pomocí nejrůznějších organizací, zapojit se do politického procesu a pokusit se v jednotlivých jeho fázích ovlivnit tento proces směrem, který zastávají, či ho případně zablokovat tak, aby nedošlo k dokončení celého procesu a tato politika tedy nebyla implementována.

Vidíme tedy, že šíře zapojení občanů či jejich sdružení, do tvorby politiky je z jedné strany závislá na konkrétním tématu, které může, ale nemusí vzbudit jejich pozornost. Na druhé straně je to také otázkou otevřenosti rozhodovacího procesu, který může politickou participaci ze strany občanů a sdružení usnadnit či naopak velmi ztížit a tím tak značně zmenšit možnosti zapojení veřejnosti.

2.1.5.b Colebatchovo chápání horizontální dimenze politiky a cyklického modelu

H. K. Colebatch odděluje horizontální a vertikální dimenzi politiky a je si vědom toho, že obě tyto dimenze existují zároveň. V horizontální perspektivě se soustředí na množství a různorodost všech aktérů, jež se řešení daného problému účastní, na rozdílnost jejich agend a na jejich možnosti, jak dosáhnout řešení. „Politická aktivita vypadá v tomto pohledu spíše jako souhrn jednání, vytváření koalic, dosahování a schvalování dohodnutých výsledků.“ [Colebatch 2005: 108]. Můžeme tedy v politice identifikovat jednu konkrétní osobu jakožto tvůrce rozhodnutí – v mém případě to často

bude starosta, avšak jen někdy jde o takový případ, ve kterém tento tvůrce dělá svoji vlastní politiku. Ve většině případů existují i další účastníci, jejichž souhlas či účast jsou nezbytné [Colebatch 2005: 116]. V části práce, která je věnovaná dvěma zkoumaným obcím však vidíme, že při nezájmu obyvatel o tvorbu místní politiky a při jejich naprosté pasivitě se mění poměr záležitostí, které rozhoduje sám tvůrce politiky a záležitostí, ve kterých se k rozhodnutí dochází při diskusích majících široký horizontální rozměr, v neprospěch těchto rozhodnutí tvořených ve vzájemných interakcích s aktéry občanského sektoru a místní politika tak může nabývat ve větší míře pouze své horizontální úrovně.

Ve tvorbě politiky můžeme zaznamenat jistou míru neurčitosti, která se vyznačuje mezi horizontální a vertikální úrovní tím, že výsledek, který je vyjednáán mezi širokou paletou horizontálních účastníků, z nichž všichni přispěli k definici problému a výběru jeho řešení, je nakonec vyhlášen a potvrzen rozhodnutím autorizovaných lídrů, kteří působí v rovině vertikální. Držitelé autority si tak chtějí uchovat koncept rozhodnutí autority nedotčený a mnohdy tak jednání s dalšími aktéry berou jako „konzultaci“, „radu“, nebo třeba „průzkum veřejného mínění“ a tím si zachovávají určitou svoji nadřazenost [Colebatch 2005].

Colebatch nevynechává striktně svůj vlastní model politického cyklu, jehož jednotlivé fáze by poté dopodrobna rozebíral a popisoval. I tak však do knihy zahrnul popis základních fází politického cyklu a model cyklického modelu, který je v mnohém užitečný a politický rozhodovací proces dělí tak akorát jemně. Ve svém modelu identifikuje tyto fáze:

- Existuje problém
- Problém je uznán tvůrci politiky
- Alternativní reakce na zjištěný problém
- Srovnání alternativních reakcí
- Rozhodnutí (je vybrána preferovaná alternativa = politika)
- Implementace politiky
- Vyhodnocení dopadu politiky
- Možné dodatky k politice

[Colebatch 2005: 54]

Podíváme-li se na první dvě fáze, můžeme vidět, že situace, při které existuje nějaký problém, ještě sama o sobě neznamená, že tento problém je problémem

uznaným. K tomu, aby tvůrce politiky uznal nějaký stav za problematický, musí pro určitého aktéra existovat přílišný nepoměr mezi žádoucím a skutečně jsoícím a tento nepoměr musí překročit únosné hranice [Potůček a kol. 2005: 37]. Poté musí tento aktér obhájit svoji definici problému tak, aby byla tvůrcem politiky uznána jakožto opravdový problém, který je třeba řešit. „V praxi totiž existuje mnoho účastníků politického procesu a je pravděpodobné, že budou mít odlišné a možná protichůdné představy o cílech a prioritách. Není to jen pro to, že mají jiné představy o tom, co s problémem dělat, mohou mít také odlišné pohledy na to, co je problém.“ [Colebatch 2005: 62]. Jde tedy o to, že v první fázi musí být samotné určení problému a jeho uznání tvůrcem politiky.

Poté se přechází k další fázi, kterou jsou alternativní reakce na zjištěný problém a jejich následné srovnání. V této chvíli se může odehrávat rozsáhlá horizontální diskuse jednotlivých aktérů, kteří se o tento problém zajímají, a každý z nich může mít odlišné představy o tom, jak by se měl daný problém řešit, což může mnohdy vycházet z různých cílů, kterých chtějí aktéři dosáhnout, nebo, při stejných cílech jen rozdílným pohledem na způsob jejich dosažení. Pak tedy nemůžeme na politiku nahlížet jako na sledování jasných cílů, ale spíše na celé schéma vztahů, ve kterých jsou cíle formovány a vyjednávány účastníky, jež mají odlišný pohled [Colebatch 2005: 62 a 66]. Mnohdy tento proces zahrnuje i přizvání autorit nacházejících se mimo systém vlády, jako např. odborníků na danou oblast, kteří mohou přijít s další alternativou, jak problém řešit a jejich názor může mít velkou váhu [Colebatch 2005: 47].

Po vyhodnocení všech alternativ se z tohoto okruhu vybere jedna, která bude poté implementována, což spadá do fáze rozhodnutí. Poté následuje implementace. „Zde máme na mysli vše, co nějakým způsobem souvisí s realizací cílů, které byly zformulovány ve fázi koncipování dané politiky, a to včetně výběru způsobů, prostředků, resp. Nástrojů jejich realizace.“ [Potůček a kol. 2005: 41]. Právě v implementaci vybraného řešení vidí Colebatch velký problém, kterému věnuje pozornost. Ukazuje se, že tvůrci rozhodnutí věnují velké úsilí samotnému rozhodnutí a už menší následné implementaci, což však může vést ke konečnému výsledku, kdy politika implementována nebyla, neboť od rozhodnutí k úspěšné implementaci vede dlouhá cesta a mění se při tom i představy o žádoucích cílech [Potůček a kol. 2005: 42]. Colebatch k tomu uvádí několik důvodů neúspěšné implementace politiky, jako např. to, že původní rozhodnutí bylo nejednoznačné, rozhodnutí bylo v rozporu s jinou politikou, politika nebyla považována za vysoce prioritní, pro její provedení nebyly dostatečné

zdroje a další [Colebatch 2005: 56]. Může se tedy stát, že je o určité záležitosti rozhodnuto, k uskutečnění vybraného řešení však nikdy nedojde.

Předposlední fází je fáze vyhodnocení dopadu politiky. Vyhodnocení celkově je dost široký pojem a je to jeden z bodů, který bývá často kritizován odpůrci fázového či cyklického modelu, kteří říkají, že jednotlivé fáze nejdou takto po sobě a např. právě vyhodnocení je přítomno průběžně během celé tvorby politiky (např. Sabatier v knize *Theories of the Policy*). Určitá forma neustálého vyhodnocování je zajisté přítomna již od začátku procesu tvorby politiky, avšak fáze vyhodnocování, která následuje po implementaci politiky, má trochu jiný význam. Akceptujeme-li, že se politika týká dosažení cílů, pak je tedy jediné, co je třeba zjistit to, zda bylo, nebo nebylo těchto cílů dosaženo [Colebatch 2005: 58]. Toto hodnocení přichází většinou ze strany tvůrce rozhodnutí, avšak může přijít i od ostatních účastníků politického procesu a velmi souvisí s poslední fází politického cyklu, kterou Colebatch ve své knize značí a to s fází dodatků k politice. Ukáže-li se, že politika neplní svůj účel, může být modifikována, doplněna, či úplně zrušena. Pokud však hodnotitelé dojdou k závěru, že politika svůj účel splnila a problém byl vyřešen, není tato fáze zapotřebí.

Colebatch tedy prezentuje jak vertikální perspektivu, ve které nahlíží na politiku jako na oprávněné rozhodování osob s autoritou, tak horizontální perspektivu, ve které ukazuje politiku jako proces strukturovaných interakcí mezi mnoha aktéry. Je si vědom toho, že obě tyto perspektivy existují zároveň a že mezi nimi existuje určité napětí v tom, kterou perspektivu preferovat. Moje práce se zaměřuje na zapojování občanů do tvorby obecní politiky, a proto na tvorbu politiky nahlížím z hlediska horizontálního, ve kterém se snažím ukázat pozici občanů či občanských sdružení při tvorbě obecní politiky. Z toho důvodu jsem zde naznačil jen Colebatchovu perspektivu horizontální. Pro více informací o perspektivě vertikální viz *Úvod do Policy*.

2.2 Participace

2.2.1 Participace a demokracie

Samotný pojem participace je nejčastěji spojován s demokratickými režimy vlády, kde mají občané dané země možnosti, kterými mohou více či méně ovlivňovat politiku dané země. V tomto smyslu zajisté neexistuje pouhý jeden model demokracie, který by byl ve všech zemích a historických období stejný. Naopak, pojem demokracie

je velmi široký a existují její různá dělení. Za jedno ze základních dělení demokracie můžeme považovat rozdělení na demokracii přímou, zastupitelskou a participativní.

Za přímou demokracii můžeme považovat takový způsob vládnutí, ve kterém mají občané možnost přímo se podílet na rozhodování o veřejných záležitostech. Občané zde rozhodují přímo sami za sebe a rozhodování mají přímo ve své moci, proto nejsou zapotřebí volení zastupitelé, kteří by měli za úkol jejich zájmy prosazovat. Základy této podoby demokracie vychází již od starých Řeků, na které později navázala teorie přímé demokracie rozvíjející se zejména v 18. století [Šperlová 2010: 8]. Existují však praktické překážky uskutečňování přímé demokracie, kvůli kterým se tato forma vlády přestala využívat a společnost se postupně přeorientovala na demokracii zastupitelskou, ve které se vůle lidu uskutečňuje skrze lidové zástupce, kteří jsou jednou za určitý čas zvoleni. S vládou elit jsou však občané v posledních letech nespokojeni a opět se snaží domoci se práv na zásahy do politického dění. Dostáváme se tedy do stavu, kdy do popředí vystupuje demokracie participativní, ve které se občané do rozhodování zapojují více, než jen hlasováním ve volbách [Šperlová 2010: 10]. V participativní demokracii mají občané různé možnosti, jak politické dění ovlivnit, avšak stále zde existují volení zástupci, kteří mají ve většině případů poslední slovo při rozhodování. Prvky přímé demokracie se v tomto typu demokracie v menší míře také uplatňují. V České republice reprezentuje přímou demokracii referendum.

2.2.2 Dělení a definice participace

Samotné slovo participace by se v českém překladu nejlépe vyjádřilo jako „podílení se“ na něčem. Samotné sousloví podílení se na něčem je však velmi široké a je potřeba ho zúžit a existují proto různě úzké i široké definice toho, co všechno se dá za participaci považovat a jak participaci dělit. Např. Bernard rozlišuje politickou participaci od participace občanské. Politická participace je taková participace, která vyjadřuje přímou účast občanů na vládnutí a to zejména na lokální a regionální úrovni [Nejdl a Čermák 2007: 28]. Nejviditelnějším prvkem tohoto typu participace jsou volby neboli výběr svých politických reprezentantů. Volební akt je přísně institucionalizovanou procedurou na rozdíl od mnohých dalších možností politické participace, které jsou zpravidla mnohem méně formalizované a mají tak značně různorodý charakter. Účast ve volbách je základní participační aktivitou občanů, byla by však chyba omezovat politickou participaci jen na ni a je tedy dobré brát v potaz i další možnosti, jak politické rozhodování ovlivnit. Jak Bernard podotýká: „Vzhledem

k heterogenní a spíše živelné povaze velkého množství participačních příležitostí se tak jednotlivé demokratické státy, ale i různé regiony či lokality uvnitř států navzájem odlišují mírou politické participace.“ [Čermák, Vobecká a kol. 2011: 36].

Oproti politické participaci pak Bernard mluví o tzv. širší občanské participaci, která nemá bezprostřední vztah k vládnutí a týká se např. vytváření občanských sdružení pro volnočasové aktivity, dobrovolnické činnosti apod. I tato širší občanská participace má však podle něj svoji implicitní politickou dimenzi a nepřímo tak vykonává významný vliv na politickou situaci [Nejdl a Čermák 2007: 28]. Participaci můžeme dále dělit např. podle úrovně, na které občané participují (od obecní, přes krajskou a národní až po mezinárodní úroveň), času, který při participačních aktivitách stráví, nebo podle možností občanů ovlivnit konečné rozhodnutí (např. tzv. participační žebřík, který představila Sherry Arnstein v roce 1969)

Tato práce se zaměřuje na to, jakými způsoby se občané zapojují do rozhodovacích procesů v obci, s mírným přesahem i k širší občanské participaci, jež participaci přísně politickou mnohdy doplňuje. V rámci užšího vymezení politické participace proto dále pracuji s definicí, jež obecně vychází z definice McCloskyho (1968), Bernarda (v Nejdl a Čermák 2007) a z publikace společnosti AGORA Central Europe *Jak přizvat občany ke spolupráci – aneb jak dát radnici uši, aby slyšela, co lidé chtějí* (2006). Participace v této práci tedy znamená veškeré aktivity, kterými se veřejnost účastní na procesu vládnutí.

2.2.3 Participační žebřík Sherry Arnstein

Je-li participace chápána jako míra vlivu, který mohou občané uplatnit při ovlivňování rozhodnutí ve veřejné politice, používá se v této souvislosti dnes již klasická typologie, kterou představila ve svém článku z roku 1969 Sherry Arnstein a nazývá ji *A Ladder of Citizen Participation*, česky je tato typologie nazývána výstižně *Participační žebřík*. Tato typologie zachycuje jednotlivé stupně občanské participace a dělí je dále do tří podskupin právě podle míry vlivu, který občané na konečné rozhodnutí mají. Tento žebřík tedy konstruuje škálu možností, které občané pro participaci mají. Čím vyšší stupeň na žebříku, tím více se možnost ovlivnit konečné rozhodnutí přesouvá z rukou představitelů veřejné správy do rukou občanů daného území. Sherry Arnstein tedy chápe participaci jako určitý přesun moci z rukou představitelů politických a správních institucí do rukou občanů, tedy za určité

vyrovnávání mocenského rozdílu mezi občany a úřady [Čermák, Vobecká a kol. 2011: 37].

Ačkoliv je tato typologie již více než čtyřicet let stará, je stále hojně využívána ve vědeckých publikacích a veřejně politických dokumentech, které se týkají zapojování občanů do rozhodování a které ji vždy jen mírně modifikují, dle účelu dokumentu jako např. *Metodika pro místní Agendy 21 v ČR*, která sice vychází z tohoto modelu, avšak tyto typy participace neznázorňuje jako žebřík, ale jako jakési spektrum možností k participaci a to z důvodu toho, že lidé vnímají vyšší stupeň jako lepší, avšak autoři tohoto dokumentu jsou přesvědčeni, že každá z těchto pozic má svoji roli při zapojování veřejnosti a jedná se pouze o různé úrovně [Metodika pro místní agendy 21 v ČR: 32]

Participační žebřík Sherry Arnstein (upraveno autorem):

- Občanská kontrola
- ↑ Delegování moci
- ↑ Partnerství
- ↑ Uspokojování veřejného mínění
- ↑ Konzultace
- ↑ Informování
- ↑ Terapie
- ↑ Manipulace

[Sherry Arnstein – A Ledder of Citizen Participation 1969]

Tyto jednotlivé typy participace Arnstein ještě rozděluje do tří kategorií. První kategorie by se dala nazvat za neparticipaci a patří do ní Manipulace a Terapie. Tyto dva typy vztahů mezi občany a zástupci veřejné správy se za participaci označit nedají a mají za cíl udržení moci v rukou zástupců veřejné správy.

O participaci by se tedy dalo začít mluvit až na střední úrovni, kterou bychom mohli označit za jakousi kvasiparticipaci a spadají do ní podle Arnstein Informování, Konzultace a Uspokojování veřejného mínění. Informování je základní příčkou pro další rozvoj participace, i když se v této rovině ještě nejedná o participaci, ale jen o jednostranné poskytování informací směrem k občanům. Avšak bez dostatečné informovanosti jsou další příčky tohoto žebříku jen těžko dosažitelné. Tyto tři příčky pomyslného žebříku jsou základem jakékoliv participace a v kategorii konzultace a uspokojování veřejného mínění dávají občanům možnost se k problematice vyjádřit a být vyslyšeni. Avšak na rozdíl od nejvyšších příček žebříku nezaručují občanům jimi požadovanou změnu [Koubek 2010: 48]. Informovanosti občanů se věnuje např.

Opletalová (2009), která na výzkumu tří českých měst dokazuje, že existuje rozdíl mezi informovaností jednotlivých demografických skupin obyvatel [Opletalová v SOCIOweb 02 2009].

Nejvyšší kategorií, kterou Sherry Arnstein ve svém článku identifikuje, je kategorie, kterou ona sama nazývá *Citizen Power*. Tuto kategorii bychom mohli nazývat také úplná participace, neboť oproti kategorii předchozí, jež zahrnovala informování, konzultace a uspokojování veřejného mínění, nabízí možnosti obsažené v této kategorii občanovi mnohem větší příležitost k ovlivnění konečného rozhodnutí. Do této kategorie spadají tři způsoby participace, jež jsou uvedeny na vrchních příčkách žebříku a to Partnerství, Delegování moci a Občanská kontrola. V těchto úrovních již občané vystupují jako rovnoprávní partneři veřejných činitelů a mají velký vliv na konečné řešení projednávaných věcí či dokonce plně přebírají kontrolu nad určitými částmi procesu. Tyto nejvyšší příčky participace nejsou v České republice příliš časté a existuje zde jediný nástroj rozhodování samotnými občany a tím je referendum či na obecní úrovni místní referendum.

Konkrétní techniky vhodné pro zapojování veřejnosti na jednotlivých stupních žebříku rozvíjí např. *Metodika pro zapojování veřejnosti do přípravy vládních dokumentů*, kterou v roce 2009 sepsalo Ministerstvo vnitra České republiky. Tato metodika pracuje jen se čtyřstupňovým žebříkem participace, který rozděluje na informování, Připomínkování, Konzultování a Partnerství a u každého stupně uvádí vhodné techniky.

U informování uvádí dokument mimo jiné tyto techniky: Úřední deska, letáky a plakáty, publikace a informační brožury, internetový portál a další. U připomínkování již můžeme vidět techniky, které občanům dovolují vyjádřit svůj názor a to např.: Dotazníky, průzkumy, osobní a telefonické rozhovory, připomínkový proces a další. U konzultací, kde probíhá tok informací oběma směry, jsou tedy vhodné např. tyto metody: Veřejné debaty, internetová diskusní fóra a chaty, či konference a semináře. Ty dají občanům možnost vyjádřit svůj názor a naopak zástupcům veřejné správy dají možnost prezentovat a hájit názor svůj a vysvětlovat ho občanům. V nejvyšší fázi participace, se kterou dokument pracuje, je poté vhodné vytvoření pracovních skupin, ve kterých si budou všichni účastníci rovni. Existuje tedy mnoho technik, které jsou pro participaci vhodné a záleží vždy na dané situaci a úrovni zapojení veřejnosti do konkrétní fáze [Ministerstvo vnitra 2009].

2.2.4 Výhody a rizika spojená s politickou participací občanů

Participace občanů v plánovacích a rozhodovacích procesech na všech úrovních má své výhody a samozřejmě také své nevýhody či spíše rizika. Nejvíce se participace občanů probírá na komunální a regionální úrovni, kde se problematika, o níž je rozhodováno, občanů přímo dotýká a politika zde má jiné parametry, než na úrovni národní. I zde se však najdou nevýhody či domnělé nevýhody politické participace občanů.

Jaké výhody jsou tedy spojeny s politickou participací občanů?

- Rozhodovací proces se stává kvalitnějším, neboť se ho účastní více aktérů, kteří mají různé názory, a je tedy možné nalézt více možných řešení. Účastníci si vyměňují informace, které o problematice mají a mohou generovat užitečné nápady. Běžní občané mají tu nejlepší znalost místního prostředí a vidí problematiku přímo z pohledu dopadu, který na ně a jim podobné může mít.
- Rozhodování se stává také legitimnějším, neboť půjde-li cestou kompromisu mezi názory účastníků celého procesu, získá takovéto rozhodnutí větší veřejnou podporu a občané budou více dbát na jeho dodržování. Rozhodování se proto stane i efektivnějším.
- Participace občanů dává lidem možnosti, jak pozitivně ovlivnit prostředí ve kterém žijí. Buduje se tak celkově vyšší stupeň samosprávy („good governance“)
- V neposlední řadě se rozhodovací proces stává důvěryhodnějším a posiluje důvěru lidí v celý demokratický systém.

A jaká rizika jsou s politickou participací občanů?

- Laická veřejnost nemá dostatečné informace a kvalifikaci a její pohled může narušit dlouho připravované koncepce volených zástupců.
- Otevřený proces je časově delší a nákladnější než jsou tradiční rozhodovací postupy.
- Zapojením nevolených aktérů se také může snižovat transparentnost rozhodování a odpovědnosti za učiněná rozhodnutí
- Zvětšuje se nebezpečí zneužití nátlakovými skupinami.
- Existují oblasti, ve kterých je zapojení veřejnosti nemožné

[Agora Central Europe 2006: 12 – 13, Čermák, Vobecká a kol. 2011: 39]

U mnohých těchto rizik však můžeme diskutovat o tom, zda jsou opravdu překážkami participace. Běžný občan sice nezná podrobně stavební a jiné předpisy, ale je schopen říci, co se mu líbí a co ne a jistě může i svým laickým názorem na danou

problematiku velice pomoci. Co se týče časové náročnosti otevřeného rozhodovacího procesu, zde můžeme podotknout, že přijaté rozhodnutí, jež bude mít u občanů větší přízeň, poté nebude znamenat dodatečné časové a finanční náklady např. kvůli protestům a různým bojkotům [Agora Central Europe 2006: 13]. Vidíme tedy, že mnohé obavy nemusí být při správném nastavení celého procesu nepřekonatelnými překážkami participace.

2.2.5 Základní legislativní východiska participace v ČR

Český právní řád zaručuje základní podmínky pro politickou participaci občanů v mnoha dokumentech. Vzhledem k zaměření této práce je dobré ukázat alespoň základní přehled legislativy, která občanům zajišťuje právo na politickou participaci ve své obci.

- Ústava České republiky

Ústava definuje charakter státního uspořádání na základě demokratických principů. V Hlavě první ve čl. 2 určuje tento dokument lid jako zdroj veškeré státní moci a v čl. 8 zaručuje samosprávu územních samosprávných celků. Ústava si také vymezuje právo stanovit, kdy lid vykonává státní moc přímo.

- Listina základních práv a svobod

Tento důležitý dokument garantuje každému mimo jiné i jeho politická práva, jako je svoboda projevu, právo na informace, petiční právo, rovný přístup k voleným veřejným funkcím a také v čl. 21 pro tuto práci důležité právo občanů podílet se na správě věcí veřejných přímo nebo svobodnou volbou svých zástupců.

- Zákon o svobodném přístupu k informacím

Významný právní předpis, který občanům zaručuje informovanost, která je základem pro každou politickou participaci. Tento zákon ukládá státním orgánům, územním samosprávným celkům a jejich orgánům, veřejným institucím a některým dalším subjektům povinnost poskytovat informace, které se vztahují k jejich působnosti. Tyto subjekty poskytují informace buď jejich zveřejněním, nebo je poskytují žadatelům na vyžádání.

- Zákon o obcích

Nejpodrobněji se participaci na lokální úrovni věnuje zákon o obcích z roku 2000. Ten charakterizuje obec jako samosprávné společenství občanů a nepřímo již tedy

očekává jejich podílení se na spravování. V § 16 stanovuje zákon práva občana obce staršího 18 umožňující jeho politickou participaci v obci. Jsou to práva:

- Volit a být volen do zastupitelstva obce
- Hlasovat v místním referendu
- Vyjadřovat na jednání zastupitelstva svá stanoviska k projednávaným věcem
- Nahlížet do rozpočtu a závěrečného účtu obce a vyjadřovat se k nim. Nahlížet do usnesení a zápisů z jednání zastupitelstva, rady, výborů a komisí a pořizovat si výpisy
- Požadovat projednání určité záležitosti v rámci samostatné působnosti radou nebo zastupitelstvem obce
- Podávat orgánům obce návrhy, připomínky a podněty

Tento zákon také stanovuje podmínky, které musí obec vytvářet, aby byla participace občanů možná:

- Zasedání zastupitelstva obce je veřejné
- Obecní úřad informuje obvyklým, veřejně přístupným způsobem o místě, době a navrženém programu zasedání zastupitelstva obce a to nejméně sedm dní před zasedáním
- Zápis o průběhu zasedání zastupitelstva musí být uložen na zastupitelstvu obce k nahlédnutí
- Obec informuje občany o činnosti orgánů obce na zasedání zastupitelstva obce a dále jiným způsobem v místě obvyklým
- Starosta obce odpovídá za informování veřejnosti o činnosti obce

Dalšími důležitými předpisy, které se participace na obecní úrovni týkají, jsou např. Zákon o právu petičním, který upravuje právo na sepsání a podání petice a její povinné náležitosti. Dále pak Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a Zákon o místním referendu.

Tato kapitola jistě není a neměla být plným výčtem legislativních předpisů a jejich konkrétních částí, které se politickou participací občanů zabývají. Právní předpisy zde vybrané jsou jen základním rámcem, který formuje celkový vztah mezi občany a veřejnou správou a dokazují, že v České republice je politická participace občanů legislativně uchopena a nabízí občanům dost možností, jak se do veřejného dění ve své obci zapojit. Tyto předpisy jsou převážně obecnější povahy a jednotlivé konkrétní způsoby zapojení občanů poté závisí na vůli jak těchto občanů, tak místní samosprávy.

3. METODOLOGIE

3.1 Výběr obcí

Podle Hendla „v kvalitativním výzkumu nejsou jednotky nebo případy výzkumu ‚výběrovými jednotkami‘ a nejsou tak vybírány. Jednotlivé případy jsou voleny, jako když výzkumník volí nový experiment“ [Hendl 2008: 151]. Pro tuto výzkumnou sondu byly tedy zvoleny dvě obce a to podle několika základních demografických parametrů, důležitých pro celkový kontext tématu.

Obě zkoumané obce patří do jedné z velikostních kategorií, se kterými pracuje Radim Perlín ve své studii *Regionální diference venkovských obcí Česka: disparity a možnosti rozvoje (2012)*. Jsou to velikostní kategorie podle počtu obyvatel obce 1 – 200, 201 -500, 501 – 1000 a 1001 – 3000 obyvatel. Z těchto kategorií byla zvolena kategorie 1001 – 3000 obyvatel, ve které je, na rozdíl od mnohých obcí kategorií menších, větší předpoklad, že politika v obci již bude probíhat na formálnější úrovni, než je tomu u často zcela neformální politiky mikroobcí, která bývá založena z velké části na soudržnosti a společné práci komunity. Je to také kategorie, ve které žije v berounském okrese největší počet občanů, počítáme-li jen obce do již zmiňovaných 3000 obyvatel.

Obecně se za základní znak politické participace občanů považuje volební účast, a proto byly zvoleny takové obce, které svojí volební účastí v posledních komunálních volbách ve své velikostní kategorii vyčnívaly. Byla tedy zvolena obec, která měla v posledních komunálních volbách volební účast nejvyšší a na druhé straně obec, která měla tuto volební účast z dané kategorie nejnižší (podrobněji o obcích viz dále). Jedním z cílů práce tedy je, pokusit se nalézt rozdíly v politické situaci obcí a identifikovat příčiny odlišné míry volební účasti.

Obec s nejvyšší volební účastí v posledních komunálních volbách v dané kategorii je obec **Hudlice**, která měla k 1. 1. 2012 podle Českého statistického úřadu 1224 obyvatel a v komunálních volbách 2010 měla volební účast 76,72% (podle www.volby.cz). Obec s nejnižší volební účastí je na druhé straně spektra obec **Loděnice** s počtem obyvatel k 1. 1. 2012 rovných 1700 a volební účastí v komunálních volbách 2010 49,18% (podle www.volby.cz).

3.2 Výběr zkoumané problematiky

Popsání obecné politické situace v obcích a názorů zástupců místních samospráv obcí na iniciativu a ochotu participovat ze strany občanů probíhá na obecné úrovni, avšak pro možnost analýzy rozhodovacích procesů zkoumaných obcí bylo nejprve nutné, vybrat konkrétní problematiky, které obce řešily.

Stěžejním tématem, které v další části práce analyzuji, je v obou obcích výstavba kanalizace. Ta je společným tématem v obou obcích a poskytuje tak určitou míru srovnání. Plánování a výstavba kanalizace je dlouhodobě řešenou záležitostí, která má horizont několika let a přesahuje jedno volební období obecních zastupitelů. V obou obcích však toto téma tvoří stěžejní záležitost a dostává proto v práci značný prostor. Je tomu také proto, že v obci Hudlice je toto téma již mnoho let spojováno s největší mírou aktivity a participace ze strany občanů a o poměrech v obci dokáže mnohé napovědět.

Dále byly v každé obci vybrány k popisu dvě krátkodobější problematiky. Bylo nutné vybrat takové problematiky, které již byly provedeny až do své poslední fáze, aby tak pokryly celé spektrum možností občanů zapojit se do rozhodovacího procesu (od identifikace problému, přes jeho řešení až k hodnocení). Na druhou stranu však bylo pro zajištění co největší kvality získaných informací nutné, aby tato problematika byla „čerstvějšího“ charakteru a nejednalo se tak o záležitosti mnoho let staré. V takovém případě by totiž hrozilo výraznější zkreslení získaných informací.

Časový okruh zkoumaných událostí se proto zpočátku omezil na roky 2012 a 2013 a byly proto vybrány záležitosti, které se řešily v těchto letech. V jednom případě v obci Hudlice mě však rozhovory na jedno z těchto témat zavedly k problematice starší, o které však oba zapojení respondenti mluvili více a popsán proto bude tento případ, který předcházel případu, jež byl původně zamýšlen (jedná se o výstavbu dětského hřiště – původně byla zamýšlena o několik let později provedené oplocení tohoto hřiště). Došlo zde k tzv. přizpůsobení, které mi umožnilo při porovnávání dosavadních výsledků svůj další postoj podle potřeby upravit a specifikovat [Pergler a kol. 1969: 743].

Zkoumaná problematika

	Společná problematika	Problematika 1	Problematika 2
Hudlice	Kanalizace	Výstavba dětského hřiště	Rekonstrukce zdravotního střediska
Loděnice	Kanalizace	Vyjádření nesouhlasu s těžbou břidlicových plynů	Stavba autobusové zastávky

3.3 Výběr vstupních dat a práce s nimi

Celá výzkumná sonda pracuje se třemi základními typy dat, které jsou analyzovány. Jsou jimi:

- Rozhovory
- Dokumenty
- Diskusní fóra

Rozhovory

V rámci celé výzkumné sondy bylo provedeno 7 nestandardizovaných rozhovorů s respondenty tváří v tvář. Dále byly získány odpovědi od jedné respondentky pomocí e-mailu, kdy jí byly zaslány otázky, na které zpětně e-mailem odpověděla. Celkový počet respondentů je tedy 8 (ukázka přepisu rozhovoru viz příloha č. 11).

Nestandardizované rozhovory byly zvoleny pro svoji flexibilitu, díky které se dá zkoumaný jev zachytit v širších souvislostech a výzkumník může lépe pracovat s informacemi, které během výzkumné sondy získává. V těchto rozhovorech byla určena jejich základní struktura a okruhy, které by měly být zodpovězeny, avšak konkrétní znění a doplňování otázek záviselo vždy na konkrétní situaci tak, aby respondent měl při odpovědích volnost a mohl tak výzkumníkovi sdělit všechny podstatné informace.

Rozhovory měly tyto základní okruhy, které byly pomocí následných sondážních otázek doplněny:

- Zapojování občanů do obecní politiky a jejich iniciativa

- Průběh rozhodovacího procesu dané problematiky a zapojení občanů v něm
 - Identifikace problému a jeho uznání tvůrcem politiky
 - Alternativní reakce a jejich srovnání
 - Rozhodnutí
 - Implementace
 - Hodnocení
 - Možné dodatky k politice

Rozhovory byly provedeny v březnu a dubnu 2013 v obcích Hudlice a Loděnice a 6 ze 7 bylo se souhlasem respondenta nahráno na záznamové zařízení a později doslovným přepisem přepsáno (viz etika výzkumné sondy). U jednoho rozhovoru respondentka nedovolila pořízení audiozáznamu a souhlasila pouze s poznámkami psanými na papír. Tento rozhovor je proto přepsán do shrnujícího protokolu, ve kterém je jen určitý počet citací, které byly kvůli své výstižnosti psány do poznámek doslovně.

Respondenti byli voleni následujícím způsobem. Nejprve byl vybrán jeden respondent jako zástupce místní samosprávy a s ním byl proveden rozhovor o všech zkoumaných problematikách. Následně byli pomocí studia dokumentů a výsledků rozhovoru se zástupcem samosprávy identifikováni další respondenti, kteří se do zkoumaných problematik zapojili, a byl s nimi proveden rozhovor. Respondenty v Hudlicích byli: Zástupce samosprávy; iniciátorka výstavby hřiště, iniciátor rekonstrukce zdravotního střediska a dvě zástupkyně občanského sdružení Šance pro Hudlice. V Loděnici se pak respondenty stali: Zástupkyně samosprávy; zástupkyně občanského sdružení a zástupce obchodního domu.

Dokumenty

Výsledky provedených rozhovorů byly triangulovány s obecními zpravodaji v online podobě, umístěnými na webových stránkách obcí, které působily jako další zdroje informací a ukazovaly také způsob, jakým obec informuje o řešených záležitostech. Bylo zde důležité správně porozumět těmto dokumentům a to hlavně v rovině toho, kdo tyto dokumenty vytváří, jaký je jejich obsah a jaké jsou širší souvislosti, se kterými se pojí [Surynek, Kašparová, Komárková 2001: 130 – 131]. V Hudlicích vychází obecní zpravodaj čtyřikrát až pětkrát ročně a to pod názvem Hudlice dnes. Většinu čísel tohoto zpravodaje v online podobě má obec dostupný na webových stránkách a to od vydání z května 2004. Obec Loděnice vydává svůj

zpravodaj jednou měsíčně pod názvem Loděnický zpravodaj a na svých webových stránkách ho má přístupný od vydání z ledna 2011.

Další dokumenty, které byly ve výzkumné práci použity, jsou petice obou obcí, vyjádření Berouna proti HF těžbě a novinové články týkající se kanalizace v Hudlicích. Všechny dokumenty, jež byly ve výzkumné části práce přímo použity, jsou uvedeny v přílohách.

Diskusní fóra obcí

V rámci analýzy obsahů komunikačních kanálů obcí byla prozkoumána i internetová fóra obcí, která mohou mít v současné době počítačů velký vliv. Obec Hudlice má diskusní fórum přímo na svých webových stránkách, kde mají občané možnost se vyjadřovat k tématům, které obec k diskusi otevře. Obec Loděnice přímo na svých webových stránkách diskusní fórum nemá. Na těchto stránkách má občan pouze možnost odeslat svůj návrh, nebo připomínku, avšak nemůže se zúčastnit diskuse. Diskusní fórum obce je umístěno na facebookovém profilu obce, kde se objevují nejruznější témata k diskusi, avšak v posledních letech se značně klesající intenzitou.

3.4 Etika výzkumné sondy

Etické otázky celé výzkumné sondy hráli důležitou roli při jednání s respondenty a rozhodování o zveřejnění či nezveřejnění nejruznějších dat. Data, která byla získávána, byla mnohdy citlivého charakteru a vyjadřovala názory respondenta, a proto byla striktně dodržována etická pravidla.

Anonymita respondentů

Identita účastníků výzkumné sondy byla známa pouze výzkumníkovi a nebyla sdělována nikomu dalšímu. Jednotliví respondenti nejsou identifikováni jmény, nýbrž jen svým obecným postavením v obci, aby tak nebyly zveřejněny konkrétní informace, jež by respondenta identifikovali a mohli pro něj znamenat následné problémy. Používány jsou proto identifikace typu: zástupce místní samosprávy či zástupkyně občanského sdružení. V jednom případě není publikován ani název občanského sdružení, ze kterého respondentka pochází. Tento název by totiž přímo vedl ke konkrétnímu jménu. V nejvyšší možné míře, kterou okolnosti dovolovaly, je tedy zachována anonymita respondentů.

Svoboda odmítnutí

Před začátkem samotné výzkumné sondy proběhla návštěva obecních úřadů zkoumaných obcí a pověřeným zástupcům obce byly vysvětleny cíle a okolnosti výzkumu. Na základě těchto informací se poté mohli zástupci obcí svobodně rozhodnout, zda souhlasí s provedením výzkumné sondy v jejich obci.

Při rozhovorech bylo všem respondentům taktéž odhaleno, jaké jsou cíle a okolnosti výzkumu a bylo jim řečeno, že mohou kdykoliv ukončit svoji účast na projektu. Přepisy rozhovorů byly taktéž zaslány respondentům k potvrzení povolení je publikovat.

Informovaný souhlas

Při výzkumné sondě byl od respondentů získán pouze ústní informovaný souhlas, který nevyžaduje podepsání žádného formuláře. Druhou vyjádřenou úrovní souhlasu byl poté souhlas s použitím přepisu rozhovoru pro výzkumné účely práce.

4. VÝZKUMNÁ SONDA V OBCÍCH HUDLICE A LODĚNICE

4.1 Politická situace v Hudlicích

Obec Hudlice patří dlouhodobě v berounském okrese mezi obce s nadprůměrnou volební účastí a podíváme-li se na poslední troje konané volby do obecních zastupitelstev z let 2002, 2006 a 2010, uvidíme, že ve zkoumané kategorii obcí 1001 – 3000 obyvatel měla tato obec vždy volební účast nejvyšší a to vždy nad 70% (viz příloha č. 2).

V této obci má silnou pozici Komunistická strana Čech a Moravy, která pravidelně obsazuje mezi uskupeními nezávislých kandidátů několik z patnácti mandátů v zastupitelstvu a její zástupce je zde již třetí volební období starostou. V letech 2006 a 2010 dokonce KSČM volby v obci vyhrála. Vysoká volební účast v obci by se tedy z části dala vysvětlit disciplinovaností komunistických voličů, kteří k volbám pravidelně chodí.

S tématem „komunistické obce“ se můžeme setkat i při analýze rozhovorů provedených v obci. Hudlice za „komunistickou obec“ označil i zástupce obecní samosprávy hned při prvním setkání, kdy také varoval, že to, jeho slovy, „v obci není žádný med“.

Zástupkyně místního občanského sdružení Šance pro Hudlice se k tomuto tématu vyjádřila slovy:

„Protože jako Hudlice jsou odjakživa, pokud vím, komunistickou vesnicí a nikdy tady neexistoval nějaký odpor ...“

Zástupce místního zdravotnictví se o levicovém zaměření obce také zmiňuje:

„Tohle byla vždycky komunistická vesnice, ve které funguje nějaká místní komunita, do které já jsem se svojí naivitou naboural a chtěl tu něco změnit.“

Kromě tématu tzv. „komunistické obce“ se v rozhovorech setkáváme také s tím, že respondenti shledávají politickou situaci v obci jako špatnou a rozhádanou a v jejich odpovědích můžeme identifikovat dva hlavní důvody, které respondenti zmiňují, a to spor zdejšího starosty s místními občany a dlouhotrvající spor o výstavbu kanalizace, jež se různě překrývají.

Ukázka názorů respondentů na vztah starosty a občanů a spor týkající se kanalizace:

„Jsou tady lidi, kteří po starostovi hodně jdou, protože je tady za komunisty. (...) Mně přijde, že on, aby tady měl klid, protože jeho nějaké zdravotní středisko v Hudlicích moc nezajímá, tak aby tu měl ve své obci klid a mohl úřadovat na kraji, kde je v radě, tak se dost bojí do něčeho pouštět, aby ho někde nechtěli nachytat, že je to tunel.“ (zástupce zdravotnictví)

„S panem starostou nejednám, když to není životně důležitý, protože to je člověk kterej je velice arogantní, kterej si myslí, že může všechno a dá nám to taky, jak se říká, sežrat, že my ničemu nerozumíme, vysmívá se nám, takže já jako z lidskýho hlediska s nim opravdu jednat nechci ...“ (zástupkyně OS Šance pro Hudlice)

„... protože tady se pořád řeší ta kanalizace, takže jsou tady lidi dost rozhádaný a starosta dost bojuje s takovou skupinou lidí z jednoho občanskýho sdružení, kterej se tady kvůli tý kanalizaci dalo dohromady.“ (iniciátorka výstavby hřiště)

„Kanalizace se táhne minimálně pět šest let tady už a už to bylo vyhocený tak, že se tady podávala trestní oznámení...“ (zástupce samosprávy)

Tyto výsledky potvrzuje i provedená analýza obsahu místních zpravodajů. V 11 z 16 analyzovaných zpravodajů od roku 2009 do roku 2013 se objevuje názorová rozeprě mezi starostou obce a občanským sdružením Šance pro Hudlice, které vzniklo za účelem nesouhlasu s vybraným typem kanalizace. Tato polemika je ve zpravodajích směřována buď na adresu občanského sdružení, nebo opozičních zastupitelů, kteří jsou zvoleni za toto sdružení či jako ohrazení proti názorům uvedeným v občasníku Hudlické echo, jež je vydáván tímto občanským sdružením. Jediným dalším negativním tématem, které se ve zpravodaji opakuje, je téma vandalismu a ničení majetku v obci, které je zmíněno zhruba ve třetině zpravodajů (odkaz viz Příloha č. 3)

4.2 Názor zástupce místní samosprávy na iniciativu a ochotu občanů zapojovat se do rozhodování

Jak ukázal rozhovor se zástupcem místní samosprávy, jeho názor na občanskou participaci v obci je vesměs pesimistický. V obci podle něj převládá nezájem občanů o veřejné dění. Lidé jsou pasivní, občanská iniciativa je v obci na nízké úrovni, a když už existuje, tak se týká stále stejné úzké skupiny občanů. Hlavní oblasti, které zástupce samosprávy identifikuje: Nízká občanská iniciativa, obtížné získání zpětné vazby a malá účast na jednání zastupitelstva.

K velice podobným výsledkům došli i Čermák a Stachová, kteří v roce 2006 provedli rozhovory se zástupci místních samospráv měst Blatná, Český Krumlov a Velké Meziříčí, která mají zhruba 7 000, 14 000 a 12 000 obyvatel a jsou tak nesrovnatelně větší než Hudlice. Vidíme zde tedy paralelu ve vnímání angažovanosti občanů mezi zástupci místních samospráv v těchto třech městech s vnímáním angažovanosti občanů ve středně velké obci [Nejdl a Čermák 2007].

„Ono to s tou zapojeností hudlický veřejnosti není moc dobrý. Ale takhle, to není jenom hudlická veřejnost. Všeobecně, lidi jsou apatický, nezapojují se, a když, tak jen minimálně.“

„Takže nějaká ta klasická iniciativa moc není. Samozřejmě se najdou nějaký lidi, ale ty jsou furt stejný. Jsou tady nápady, který vycházejí z nápadů a iniciativ lidí.“

„Ta angažovanost, nebo zapojenost lidí, nějaká iniciativa, nebo návrhy a doporučení skoro nejsou. Takhle, tím nechci říct, že obec si dělá, co chce, ale když nemáte nějakou odezvu od občanů, co by chtěli, nebo tak, tak mi musíme nějak rozhodnout.“

Získání zpětné vazby od občanů se podle názoru zástupce místní samosprávy nedaří získat a to ani pomocí rozeslání papírových dotazníků na zadní straně zpravodaje, ani pomocí internetového fóra na webových stránkách obce.

„Takže my jsme udělali mezi lidma, co tady vydáváme hudlickej občasník, který vychází čtyřikrát až pětkrát ročně, dali jsme tam anketní listky, velký papíry, kde bylo asi sedm nebo osm otázek, aby nám lidi pověděli, co se jim tady líbí, co se jim tady nelíbí, co tady postrádají, co by chtěli zavést, co by naopak chtěli zrušit, nebo jejich podněty a že z toho budeme vycházet. Takže to šlo vlastně... šlo to zhruba do čtyř set domácností, tady v rámci Hudlic a vrátily sem nám z toho čtyři, z toho tři si z nás ještě udělali srandu, napsali tam vyloženě nějakou hloupost... takže takováhle je zpětná vazba co se týče vztah veřejnost – obecní úřad.“

„Tam je maximálně nějaká odezva (internetové fórum – pozn. aut.), když se napiše ten úvodní článek nad tím, tak k tomu je pak třeba pár diskusních příspěvků.“

Jako projev nedostatečné občanské participace a nezájmu občanů identifikuje také jejich nízkou účast na jednání místního zastupitelstva.

„Vidíme to i na, zasedání zastupitelstva, který děláme čtyřikrát ročně. Děláme to dole v rychlém občerstvení a účast občanů je zcela mizivá. Jestli tam přijde kolem deseti patnácti lidí, tak je to hodně.“

„Bylo to na všech zasedáních (volba typu kanalizace – pozn. aut.), i jsme to zveřejňovali v našem zpravodaji, ale z důvodu, že chodili lidi málo, tak to brali tak, že si obecní úřad něco říká.“

4.3 Participace občanů v rozhodovacích procesech - Hudlice

4.3.1 Kanalizace

Tato část práce se zaměřuje na popis míry a způsobu zapojení občanů do řešení problematiky kanalizace. Je zde využito převážně rozhovorů se zástupcem místní samosprávy a se dvěma zástupci občanského sdružení Šance pro Hudlice, které účelově vzniklo pro možnost zapojit se do této problematiky. Dále je využito dokumentů, které jsou k dispozici na webových stránkách obce Hudlice a diskusního fóra na stejné stránce. Při analýze této problematiky byl celý proces rozdělen na jednotlivé fáze, jež jsou podrobně popsány v části týkající se teoretických východisek, a v těchto fázích je poté zapojení občanů blíže rozebráno.

Existence problému a jeho uznání tvůrci politiky

Existenci prvotního záměru odkanalizování obce zařazují respondenti před rok 1989, kdy se v České republice plošně uvažovalo o odkanalizování všech obcí. Tuto problematiku později zaktualizovalo nově zvolené vedení obce, vzešlé z obecních voleb v roce 2002, ve kterých měl později zvolený starosta Hubený (v obci úřaduje dodnes) problematiku kanalizace ve svém volebním programu jako bod č. 1. To potvrzuje jak zástupce vedení obce, tak zástupkyně OS Šance pro Hudlice.

„To bylo ještě za dob bývalého starosty (...) to bylo ještě za starýho režimu, tady byl nějaký, ne vyloženě projekt, ale uvažovalo se o kanalizaci. My jsme na to navázali, jenže v době, kdy se tady to dělalo, tak se víceméně nedbalo na to.“ (zástupce samosprávy)

„Takhle, problém kanalizace, první co já vim, tak už byl někdy v 70. letech minulého století. Pak se teda od toho ustoupilo, protože ty peníze nebyly a další, kdy já tak nějak registruju, že by se začalo mluvit o kanalizaci, bylo tuším někdy kolem roku 2000 - 2002, tak nějak, kdy vlastně se stal starostou pan Hubený za komunistickou stranu (...), který si to vzal jako volební program, jo, který prostě měl prvotní bod - výstavba kanalizace.“ (zástupkyně OS Šance pro Hudlice)

Výstavba kanalizace byla tedy jako prioritní problém shledána zastupitelem p. Hubeným, kterého v následujících volbách podpořil největší počet občanů. Již zde tedy vidíme schválení této problematiky jako prioritní.

Alternativní reakce na zjištěný problém

Ve fázi, kdy jsou nastolovány různé alternativy řešení celé problematiky, se již setkáváme se silnou občanskou participací. Obcí původně zamýšlený typ gravitační kanalizace byl totiž změněn na typ kanalizace tlakové, což zástupce obce vysvětluje zejména finančními důvody. Tato změna stimulovala část obyvatel, nespokojených s novým typem, pro které se stalo aktivní zapojení do politiky „příležitostnou aktivitou, podněcenou konkrétní událostí“ [Colebatch 2005: 109], k několika aktivním krokům.

„Tato problematika spojila velkou část občanů – bohužel komunikace s představiteli nebyla dost dobře možná, protože zastávali jen svůj – podle nich – nejlepší názor a stanovisko. Z tohoto důvodu vznikla i petice, (...) vznikl petiční výbor, který svým jménem jednal za občany, ale i toto nemělo žádnou odezvu.“ (zástupkyně OS Šance pro Hudlice) (vznik petičního výboru viz příloha č. 4)

Občané v obci měli v dubnu 2008 možnost podepsat petici, ve které mohli vyjádřit svůj nesouhlas s plánovanou tlakovou kanalizací. Tuto petici, iniciovanou vzniklým petičním výborem, nakonec podepsalo 262 občanů a petice byla předána na místní obecní úřad (podrobnosti o petici viz příloha č. 5).

Poté se petiční výbor přetransformoval na občanské sdružení, s cílem dále hájit zájmy nespokojených občanů a neskončit tedy pouhou peticí.

„... nejdříve to vystupovalo jako petiční výbor, ale potom jsme zjistili, že vlastně my, jako petiční výbor, jsme neměli skoro žádné práva, nebylo možnost jako někde vystupovat a prostě bylo lepší založit občanské sdružení.“ (zástupkyně OS Šance pro Hudlice)

„Poté vzniklo občanské sdružení, v té době ještě nadšení občanů trvalo, protože si většina z nich (i já) myslela, že není možné, aby se s nimi volení zástupci obce odmítli „bavit“ o správě věcí veřejných, které se v oblasti samosprávy dotýkají každého z nás.“ (2. Zástupkyně OS Šance pro Hudlice)

Občanské sdružení Šance pro Hudlice poté pokračovalo v aktivní činnosti a připravilo mimo jiné i protestní akci, která se konala před budovou obecního úřadu a na které se podle odhadu členky OS Šance pro Hudlice dostavilo zhruba 60 – 70 občanů. Tato akce měla podle obou představitelky OS přesvědčit představitele obce o tom, aby začali s občany jednat a vyslechli jejich názor. Dále toto sdružení uspořádalo pro občany několik setkání s výklady o kladech a záporech obou navrhovaných typů

kanalizací za přizvání odborníků a starostky nedaleké obce Nižbor, kde již gravitační kanalizace funguje. Na setkání se starostkou obce Nižbor bylo dle odhadu zástupkyně OS Šance pro Hudlice 80 – 100 občanů. Vidíme tedy relativně velký zájem ze strany občanů o tuto problematiku a aktivní snahu vzniklého občanského sdružení o prosazení jimi žádané alternativy.

„Ano, to jsme roznášeli pozvánky tehdy, tuším, že tam byl i pan starosta, pozvali jsme paní starostku z Nižbora Zuskovou a ta se nám snažila vysvětlit, protože argument starosty dost častý je ten, že to tady nejde, my jsme tvrdili, že když to jde třeba v Nižboře, kde mají překážku řeku a šlo to, tak že si myslíme, že to jde ...“ (zástupkyně OS Šance pro Hudlice)

„To byly víceméně protestní akce, kde vyloženě vařili z vody. Takový to: „Kdo to kdy viděl, s prominutím, tlačit z kopce hovna elektrickou!“ a takovýhle věci, ale když se potom člověk optal na konkrétní věci, jak by to vyřešil, tak to prostě nebyl schopen říct.“ (zástupce samosprávy)

Prozkoumáno bylo také diskusní fórum na webových stránkách obce, kde je jako první téma, založené 13. 06. 2008, právě kanalizace. Zde se však vyjádřili pouze 4 občané a místostarosta obce. Téma kanalizace se později objevuje v mnoha příspěvcích u dalších témat, v drtivé většině se však jedná o nepodepsané, urážlivé a útočné příspěvky, které spolu s příspěvkem, jež starostu označují za korupčníka a lháře, tvoří převážnou většinu všech příspěvků, bez ohledu na původní téma diskuse.

Srovnání alternativních reakcí

Silná aktivita ze strany zmiňovaného občanského sdružení a dalších občanů nakonec vedla k tomu, že se obecní úřad rozhodl mobilizovat několik autorit stojících mimo vládu tak, aby již tuto kontroverzní otázku uzavřel. Byla proto ustavena odborná komise, která měla za úkol vypracovat studii, jež by jasně určila vhodný typ kanalizace. Do této komise měla každá ze stran (obecní úřad a OS Šance pro Hudlice) vybrat dva odborníky na kanalizaci a jednoho nezávislého občana jako dozor.

„Tak jsme se dohodli s nima, že ustavíme odborný tým, kde budou od nás i od nich lidi.(...) A v zápisech mezi námi a občanským sdružením bylo napsáno, že to doporučení tý komise budou obě strany respektovat, ať to vyjde dobře pro tlakovou, špatně pro tlakovou, nebo dobře pro gravitační.“ (zástupce samosprávy)

„A závěr tý komise byl takovej, že nejvýhodnější se jeví tlaková kanalizace. To jsme brali jako fakt. Nastalo další zpochybňování tohoto doporučení týhle komise.“ (zástupce samosprávy)

„A mělo to být v tu chvíli objektivní. Nicméně, my jsme se později dozvěděli, že zaprvé ani třeba do některých nemovitostí vůbec nešli, jo. (...) No a hlavně jsme se pak dozvěděli, že jeden z těch členů, který měl být na naší straně, byl spolužák druhého člena, který byl zase jako za zastupitelstvo a že prostě se dohodli, že to takhle napíšíou.“ (zástupkyně OS Šance pro Hudlice)

Ani závěry odborné komise tedy nebyly občanským sdružením Šance pro Hudlice brány za objektivní a i nadále tedy dochází ke konfrontaci obou skupin, které se touto problematikou zabývají (viz např. zpravodaje Hudlice dnes – odkazy v příloze č. 3, nebo novinové články – odkazy v příloze č. 6). Členové občanského sdružení Šance pro Hudlice se tedy dohodli, že pro získání většího vlivu na konečné rozhodnutí využijí své pasivní volební právo a pokusí se vstoupit do obecního zastupitelstva. To se v roce 2010 povedlo a jeho členové získali s 24,08% hlasů 4 z 15 mandátů v zastupitelstvu (viz příloha č. 7).

Rozhodnutí

Závěr odborné komise, který upřednostňuje v obci tlakovou kanalizaci, kterou navrhuje obec, byl pro zástupce obce signálem pro další pokračování v jejich úsilí a zastupitelstvo tedy rozhodlo o tlakové kanalizaci a podalo žádost na Státní fond životního prostředí. V této chvíli již opadl zájem občanů o tuto problematiku a jejich aktivita již není taková, jako v počátcích řešení tohoto sporu, v čemž se shodují obě strany. Jediný, kdo je v tuto chvíli stále aktivní, je tedy samotné občanské sdružení Šance pro Hudlice, které již však nedokáže mobilizovat větší množství občanů.

Implementace

Ve fázi implementace, ve které se problematika kanalizace nachází k březnu 2013, se i nadále setkáváme s participací občanského sdružení Šance pro Hudlice, které se snaží projekt tlakové kanalizace zastavit a to i za cenu toho, že by v obci nebyla po několika dalších let vybudována kanalizace žádná.

„Takže teďka čekáme, jestli dostaneme dotaci. V případě, že dostaneme dotaci, tak se rozjede tlaková kanalizace, stoprocentně. I za cenu toho, že tady bude úzká skupina lidí,

„která to mít třeba nebude, ale to zase už budou páky, jak jim to znepríjemnit. Protože on někdy ten problém, jestli tlaková, nebo gravitační, je zástupnej.“ (zástupce samosprávy)

„my ještě do teď se všemi možnými způsoby snažíme bránit, aby ta dotace nebyla přiklepnuta na tu tlakovku. My to víme, že třeba nebude žádná, nebo třeba naopak tady bude tlakovka, nevím, ale zkrátka ty fondy snad jsou potřeba vyčerpat do roku 2015, takže zkrátka si myslím, že to je jedna z posledních možností.“ (zástupkyně OS Šance pro Hudlice)

Shrnutí

Prvotní iniciativa týkající se výstavby kanalizace v obci vycházela od místního zastupitele, který díky velké podpoře občanů poté stal i starostou a stal se tak tvůrcem politiky, který tuto problematiku oficiálně uznal jako problém, který se musí řešit. Když se problematika posunula do fáze vyjadřování alternativních řešení a jejich srovnání, vidíme velký nárůst participace ze strany občanů, který vedl k vytvoření občanského sdružení, připravení petice, pod níž se podepsalo 262 občanů, konání protestního shromáždění či několika schůzí s odborníky na danou problematiku. Fáze srovnání alternativních řešení poté vyvrcholila ustavením odborné komise, která měla vhodnou alternativu vybrat. V době, kdy komise vybrala alternativu, proti které se v obci postavila část obyvatel, se zástupci občanského sdružení rozhodli, že využijí své pasivní volební právo a vstoupí do zastupitelstva, aby tak měli možnost, podílet se i na fázi rozhodnutí. Fázi rozhodnutí tedy reprezentuje hlasování zastupitelstva, na kterém byla vybrána varianta schválená odbornou komisí a problematika se tak posunula do fáze implementace, kde je již zájem občanů o participaci značně menší a tuto participaci zde zastupuje již jen samotné OS Šance pro Hudlice.

4.3.2 Výstavba dětského hřiště

Tato část je zaměřena na zapojení občanů v jednotlivých fázích rozhodovacího procesu týkajícího se výstavby dětského hřiště v roce 2008. Využito je zde převážně rozhovorů se zástupcem místní samosprávy a dále jednou z iniciátorek celé výstavby. Dále je využito obecních zpravodajů Hudlice dnes z roku 2008 a diskusního fóra obce.

Existence problému a jeho uznání tvůrci politiky

Co se týče první fáze celého procesu tvorby politiky, která se týká identifikace problému a jeho následného uznání odpovědnými osobami, nepanuje zde žádný rozpor o tom, kdo byl iniciátorem této akce. Jak zástupce samosprávy, tak jedna z obyvatelk obce se shodli na tom, že iniciativa stála na straně občanů, kdy se utvořila skupina matek, které obec o vhodnosti vybudování hřiště ve volné lokalitě přesvědčily.

„Takhle, to samotný hřiště, to se tady utvořilo uskupení maminek bez IČ, bez ničeho, čistě jen maminky, že by tady bylo dobrý dětský hřiště a že ten plac za kostelem je nevyužitéj.“ (zástupce samosprávy)

„Ono co se toho hřiště týče, tak s tím jsme úplně v počátku přišli my. Bylo nás několik maminek, které máme malý děti, a ten prostor za kostelem se nám zdál dost prázdný, tak jsme se začaly nějak zajímat.“ (iniciátorka akce)

Alternativní reakce na zjištěný problém + srovnání alternativních reakcí

V době, kdy obec začala možnou výstavbu hřiště řešit, se nesetkáváme s žádnými alternativními reakcemi na celou tuto záležitost. O této fázi se nezmiňuje ani jeden z respondentů, ani na diskusním fóru obce či v místním zpravodaji není k nalezení žádná zmínka o možnosti sdělit svůj názor k výstavbě či alternativní požadavek, který by doplňoval, nebo se snažil zastavit požadavek, se kterým přišla skupina místních matek, které akci iniciovaly. V této fázi tedy existovala pouze jedna alternativa, která byla nakonec přijata.

Rozhodnutí

Obec se k celé problematice postavila kladně a podala žádost o Grant Ministerstva pro místní rozvoj ČR a občanům se snažila vyjít vstříc. Kladně tuto spolupráci hodnotí i respondentka zastupující občany iniciující tuto výstavbu, která na otázku, zda je obec otevřena občanské iniciativě, dodává:

„Jo, co se týhle věci týče, tak s tím nebyl problém. Obec tady pro ty občany dělá docela dost a jsou to i věci, se kterýma přijdou sami lidi, že by bylo dobrý něco udělat. To jsou hlavně kulturní akce jako masopust a tak, takže si myslím, že když přijde někdo s nějakým rozumným návrhem, nebo nápadem, tak že starosta, nebo hlavně místostarosta jsou ochotný se tím zabývat a nějak to s tím člověkem alespoň probrat.“ (iniciátorka akce)

Implementace

Ve fázi implementace můžeme opět vidět prvky participace občanů, kteří nejprve na vybudování tohoto hřiště přispěli sbírkou, uspořádanou při místním koncertu a poté měli i možnost zapojit se do samotného budování hřiště, kdy obec občany požádala, zda by pomohli při konečných úpravách tohoto hřiště. V této fázi můžeme tedy vidět i snahu ze strany obce, zapojit občany. Zástupce samosprávy, iniciátorka výstavby i místní zpravodaj však zapojení občanů v této fázi hodnotí jako velmi malé, neboť se těchto úprav účastnilo jen 5 občanů a starosta, což dokazuje článek v místním zpravodaji z listopadu 2008.

„Ale je pravda, že na konci té stavby, když už se už dělaly poslední úpravy celého toho areálu, tak obec požádala lidi tady, veřejnost tady, jestli by nepřišli pomoci a ten areál toho hřiště pomohli dát do té konečné podoby.“ (iniciátorka akce)

„Tam potom když jsme to hřiště stavěli, tak jsme požádali lidi, aby přišli pomoci s nějakýma úpravama a tak, takže tam se pár lidí zapojilo do konečných úprav toho hřiště. Ale těch bylo pár.“ (zástupce samosprávy)

Hodnocení

Formální možnost hodnocení celé akce, které by dovolilo širší veřejnosti vyjádřit se k této akci a ohodnotit klady či zápory a poukázat na vhodné dodatky k celé výstavbě, nebyly použity a tak občané neměli možnost se k této věci vyjádřit např. formou schránky na náměty a připomínky umístěné na hřišti či tématem do diskuse na webovém diskusním fóru obce.

Dodatky k politice

Za dodatek k vybudování dětského hřiště můžeme považovat pozdější dostavbu plotu okolo tohoto hřiště. S tímto dodatkem se počítalo již po dokončení výstavby samotného hřiště a v roce 2012 obecní úřad plánovaný plot vybudoval již z vlastní iniciativy, bez popudu občanů, na čemž se shoduje zástupce samosprávy s iniciátorkou původní výstavby.

Shrnutí

Výstavba dětského hřiště byla iniciována skupinou občanů a úvodní fáze celé problematiky tedy vychází z občanské participace. Fáze alternativních reakcí na plán výstavby dětského hřiště zde chybí. V obecním zpravodaji ani na diskusním fóru obce není zmínka o možnosti občanů vyjádřit se k záměru obce, postavit dětské hřiště a ani jeden z respondentů zapojených do této problematiky se o této fázi nijak nevyjádřil. Ve fázi implementace však opět participaci občanů nalezneme a to ve formě peněžní sbírky a pozdějšího pomáhání při finálních úpravách hřiště, které iniciovala obec. Možnost zhodnotit celou výstavbu však občanům formální cestou dána nebyla, obec tedy nezřídila žádný informační kanál, díky kterému by od občanů získala zpětnou vazbu.

4.3.3 Rekonstrukce zdravotního střediska

Nyní se zaměříme na druhou krátkodobou záležitost, jež obec Hudlice řešila a to rekonstrukci místního zdravotního střediska. Využito zde je zejména rozhovorů se zástupcem místní samosprávy a dále s iniciátorem celé záležitosti – zástupcem místního zdravotnictví, pro účely práce nazván MUDr. Kříž. Dále byly využity místní zpravodaje a webové diskusní fórum obce.

Existence problému a jeho uznání tvůrci politiky

Prvotní fáze řešení problematiky nevyhovujícího stavu zdravotního střediska byla iniciována doktorem, který v tomto zdravotním středisku ordinuje – s touto informací se ztotožňují oba respondenti i místní zpravodaj, jež o akci informuje. Jedná se tedy o další případ mimoobecní iniciativy, i když v tomto případě spíše, než o občanskou iniciativu, se jedná o iniciativu soukromého sektoru.

„Byl to barák, na který se už dlouho nešáhlo, tak pan doktor přišel s tím, že do toho chce investovat nějaký finance a jestli bychom se na tom spolupodíleli.“ (zástupce samosprávy)

„Řekl jsem, že do toho dám klidně svoje peníze, když na to přidají. Tak jsme si plácli na dvě stě tisíc, ale nakonec se to vyšplhalo asi na čtyři sta padesát.“ (MUDr. Kříž)

Příslib spolufinancování a aktivita ze strany MUDr. Kříže nakonec obec přiměl ke spolupráci. Bez spolufinancování celé akce ze strany doktora obec neměla v plánu tuto problematiku řešit, což přiznává i zástupce samosprávy.

Alternativní reakce na zjištěný problém + srovnání alternativních reakcí

Ve fázi, kdy by občané měli možnost přednést svoji představu celé výstavby a přijít s možnými alternativami, identifikuje zástupce místní samosprávy požadavek občanů, týkající se vybavenosti tohoto střediska. Dá se tedy říci, že v této fázi se občané zapojili a jejich požadavek na výstavbu výdejny léků byl akceptován.

„Tam došlo akorát ke změně, že pan doktor tam zařídil výdejnu léků, ta tady nebyla a na to byl požadavek od občanů.“ (zástupce samosprávy)

Požadavek občanů na zřízení výdejny léků byl však podle obou respondentů tím jediným zapojením občanů do celé problematiky rekonstrukce zdravotního střediska, jinak oba respondenti identifikují jako jediné zapojené starostu, místostarostu a doktora Kříže. Zástupce samosprávy na zapojení občanů v této věci reagoval slovy:

„Ale věřte mi, vraťte se na zem. Ta angažovanost, nebo zapojenost lidí, nějaká iniciativa, nebo návrhy a doporučení skoro nejsou. Takhle, tím nechci říct, že obec si dělá, co chce, ale když nemáte nějakou odezvu od občanů, co by chtěli, nebo tak, tak my musíme nějak rozhodnout.“ (zástupce samosprávy)

Rozhodnutí

Ve fázi rozhodnutí o výstavbě a její podobě určují oba respondenti doktora Kříže jako aktéra, který měl v této fázi hlavní slovo a který určoval, jak bude celá rekonstrukce vypadat. Jak již bylo popsáno, občané se ani do této fáze nezapojili – i když je pravdou, že ve fázi rozhodnutí mají ve většině případů hlavní slovo volení zástupci, kteří nesou zodpovědnost a občané tedy v této fázi moc prostoru nedostávají.

„Pan doktor si určoval a měl hlavní slovo, jak to tam chce dispozičně udělat ty kanceláře, aby to bylo správně podle zdravotních vyhlášek a všeho možného, takže tam nešlo nic vymýšlet.“ (zástupce samosprávy)

„Starosta mě v tom dost nechal samotného. Bral to tak, že je to můj nápad a já si ponesu následky, takže tak to vypadalo.“ (MUDr. Kříž)

Implementace

Fáze implementace opět proběhla v hlavní režii doktora Kříže, který zdravotní středisko předělával podle svého přání. Občané ani zde nijak zapojeni nebyli a nebyly zde ani snahy ze strany obce o zapojení občanů. Při výstavbě došlo k situaci, jež by se

dala nazvat mírně konfliktní, neboť na zubní středisko, které zpočátku nemělo být rekonstruováno, náhle obec našla peníze a rekonstruovala ho spolu se zdravotním střediskem za doktorovy peníze. To doktor Kříž vidí jako ústupek starosty, který se nechtěl vystavit negativním reakcím ze strany občanů.

„To si myslím, že starosta taky udělal, jen aby tu měl v obci klid. Aby lidi neměli řeči, že zdravotní středisko se opravilo a zubní ne. Tak radši opravil i zubní středisko, aby se nemusel bát, že budou mít lidi proti němu řeči.“ (MUDr. Kříž)

Vyhodnocení

Ve fázi vyhodnocení celé rekonstrukce se zapojilo občanské sdružení Šance pro Hudlice, které požadovalo přesné vyúčtování provedené rekonstrukce, což zástupce samosprávy nevidí jako problém. Další formy hodnocení ze strany občanů však chybí a jejich názor na rekonstrukci nebyl žádnou formální podobou zjišťován.

Dodatky k politice

Dodatky k politice pak kvůli chybějícímu hodnocení rekonstrukce ze strany občanů mají jen technický charakter několika reklamací špatně odvedené práce.

Shrnutí

Rekonstrukce zdravotního střediska byla iniciována místním doktorem, který do této věci vložil vlastní finanční prostředky. Ve fázi alternativních reakcí na zamýšlenou rekonstrukci se zrodil požadavek občanů na zřízení výdejny léků, který byl vyslyšen, a výdejna byla zřízena. Fáze rozhodnutí a implementace byla podle obou respondentů již v rukou místního doktora a občané se do ní nijak nezapojili. Konečné vyhodnocení celé rekonstrukce pak také postrádá nástroje, kterými by měli občané možnost se k celé záležitosti vyjádřit. Občany v této fázi zastupuje pouze OS Šance pro Hudlice, jež se snažilo tuto záležitost zhodnotit po finanční stránce.

4.4 Politická situace v Loděnici

Obec Loděnice se, co do volební účasti, pohybuje pravidelně v nižších číslech, než většina obcí podobné velikosti stejného regionu. Podíváme-li se troje poslední konané volby do obecního zastupitelstva, zjistíme, že tato obec měla v letech 2002 a 2010 volební účast nejnižší z kategorie obcí berounského okresu 1001 – 3000 obyvatel.

V roce 2002 byla tato účast v obci pouhých 25,91%, což je daleko za všemi ostatními obcemi (viz příloha č. 2).

V obci mají oproti Hudlicím nejsilnější pozici kandidátky složené z nezávislých kandidátů. Silné a v politickém spektru etablované strany zde v každých volbách zastupuje kandidátka ODS, která v nynějším zastupitelstvu obsadila 3 z 15 křesel, stejného počtu zastupitelů dosáhla i kandidátka TOP 09 a nezávislí, kteří kandidovali v obci poprvé. Zbylých 9 mandátů patří již zmíněné nejsilnější kandidátce nezávislých, jejichž zástupci již podruhé obsadili křeslo starosty i místostarosty v obci.

Při provádění rozhovorů jsem se nesetkal s žádnou zmínkou o politické orientaci obce či jejích představitelů, jako tomu bylo u obce Hudlice, kde se téměř všichni respondenti zmiňovali o „komunistické obci“. Obec Loděnice se zdá být více neutrální a kontroverzní strany jako KSČM zde své kandidátky nemají.

Co se obecné politické situace týče, respondenti zmiňují spíše nezájem ze strany občanů o přímou politickou participaci. Respondenti se shodují na tom, že malý zájem občanů se projevuje na jednání zastupitelstva, kde je jejich účast velmi malá. Tento problém zmiňuje jak zástupkyně samosprávy, tak zástupce obchodního domu i zástupkyně občanského sdružení (z etických důvodů není uveden název).

„Jako konkrétně do politiky si myslím, že se moc nezapojují lidi. Na zasedání zastupitelstva když přijdu, tak tam je lidí jen pár, třeba pět, nebo tak, takhle si myslím, že se lidi moc nezapojují.“ (zástupce obchodního domu)

„Na zasedání zastupitelstva, které je veřejné, tak tam chodí jen pár lidí, takže nějaká angažovanost přímo politická, ve věcech týkajících se té obecní politiky, kterou tady děláme, je spíš nižší, i když existují věci, které vycházejí z iniciativy občanů.“ (zástupkyně samosprávy).

Na druhou stranu však všichni respondenti kladně hodnotí širší občanskou participaci v obci a zmiňují zde velké zapojení občanů v obecních zájmových organizacích jako např. fotbalový klub, umělecko-vzdělávací OS Art Time, či sbor dobrovolných hasičů.

„Na druhou stranu je v obci dobrý zapojení lidí do různých sdružení, které dělají různé akce pro obec, kdy tu dobře fungují různé spolky a obec je hodně podporuje – fotbalisty, hasiče, zahrádkáře, Art time.“ (zástupkyně občanského sdružení)

„Ale co se týče nějakého veřejného života, tak na druhou stranu si myslím, že v týhle obci to je dobrý a lidi jsou zapojený dost. Tady každej druhej dělá do fotbalu, takže fotbalovej klub sdružuje velkou část obce ...“ (zástupce obchodního domu)

Obecná politická situace v obci Loděnice je respondenty hodnocena na dvou úrovních. První úroveň zastupuje striktně politická participace, kterou respondenti v obci chápou jako nízkou (viz dále názor zástupce místní samosprávy) a demonstrují to na neúčasti občanů na jednání zastupitelstva, jakožto základního projevu této participace. Druhá úroveň je zastoupena širší občanskou participací, ke které patří aktivní členství v místních organizacích. Tuto úroveň participace můžeme v obci označit za vysokou a rozvinutou a zastupuje ji např. fotbalový klub, OS Art Time či dobrovolní hasiči a zahrádkáři.

4.5 Názor zástupkyně místní samosprávy na iniciativu a ochotu občanů zapojovat se do rozhodování

Výsledky rozhovoru se zástupkyní místní samosprávy se velmi podobají celkovému obrazu politické situace v obci. Názor zástupkyně na celou věc by se dal rozdělit do tří částí, kdy první část je informovanost občanů, druhá část je jejich aktivní politická participace a třetí část je širší občanská participace, kdy vidíme, že se názor na jednotlivé části liší, ale v obecné rovině hodnotí zástupkyně život obecní komunity jako aktivní.

Informovanost občanů v obci hodnotí zástupkyně samosprávy jako dostatečnou a vyzdvihuje zde především obecní zpravodaj, který zde vychází jednou měsíčně a webové stránky obce, kde obec o všech svých aktivitách informuje.

„... protože když se podíváš na www.lodenice.cz a podíváš se tam na zpravodaje a projdeš si zpravodaje od začátku, tak ten zpravodaj vychází měsíčně a shodou okolností ho píšu já, takže já o tom vím nejvíc, prošlo mi to pod rukama.“

„A přibývá lidí, kteří si ten zpravodaj stahují v elektronické podobě. Takže oni si můžou od roku dva tisíce šest najít každý ten zpravodaj. Všechno tam je. Proto my se snažíme prostřednictvím toho webu ty lidi co nejvíce informovat a ti, co chtějí více informací tak můžou přijít, je to jejich právo a musím říct, že toho využívají, chodí se sem i poradit a dokonce chodí i Chrusteňáci.“

„Ale lidi vlastně díky tomu, že na těch webovkách je všechno, co děláme, prodáváme pozemek, je to tam vyvěšený, plánujeme nějakou větší akci, je to tam, když je nějaká změna, je to tam. Takže my prostřednictvím těch webovek informujeme ...“

Aktivní politickou účast občanů a jejich přímou politickou angažovanost v obci však zástupkyně hodnotí spíše jako nižší a dokládá to nízkou účastí na jednání zastupitelstva. Na druhou stranu si však je vědoma i existující iniciativy ze strany občanů.

„Takže lidi se začleňují, ale je tady spousta lidí, který si demokracii vysvětlují tak, že všechno prostě musí obec jo... Na zasedání zastupitelstva, které je veřejné, tak tam chodí jen pár lidí, takže nějaká angažovanost přímo politická, ve věcech týkajících se té obecní politiky, kterou tady děláme, je spíš nižší, i když existují věci, které vycházejí z iniciativy občanů.“

Občanskou iniciativu zmiňuje ve formě občanského sdružení Kačák, které vzniklo na bázi advokační činnosti, kdy hájí zájmy skupiny obyvatel proti hlučné činnosti místního kovošrotu a tuto situaci řeší v souvislosti s obcí a nehodnotí proto politickou aktivitu občanů jen negativně. Občanskou iniciativu také identifikuje v požadavku občanů na výstavbu chodníku k základní škole.

„To je občanské sdružení Kačák, které tady vzniklo vlastně kvůli tomu, že ti lidé, co bydlí u potoka na Jánské, jsou zužováni hlukem ze strany kovošrotu a taky dále. Proto vlastně zřídili toto občanské sdružení, které proti tomu majiteli bojovalo. A taky proti rozhodnutí CHKO, že tam vůbec do chráněné krajinné oblasti pustili takovejdlé typ podnikání.“

„To tady máme jeden takový požadavek a to je chodník k základní škole. S tím přišli rodiče, hlavně maminky dětí, které jsou zneklidněny tím, že ač je tam zákaz vjezdu, tak tam stejně někteří neukáznění rodiče jezdí ...“

Poslední oblastí, kterou zástupkyně samosprávy zmiňuje, je širší občanská participace občanů, kterou hodnotí stejně jako ostatní respondenti, velmi kladně a zmiňuje i jejich podporu ze strany obce. Zástupkyně zde zmiňuje místní fotbalový klub, OS Art Time, které zajišťuje umělecko-vzdělávací aktivity, sdružení rybářů a místní základní školu, kde proklamuje sdružení rodičů a přátel školy, které velmi aktivně pracuje.

„Obecně se lidi zapojují, protože tu máme občanský sdružení AFK Loděnice, to má poměrně nejsilnější členskou základnu.“

„Pak tady máme další občanské sdružení a to je Art Time a ten taky dělá spoustu věcí od malých dětí po důchodce (...). Takže tady to skutečně žije, to zase nemůžu říct, že ne.“

4.6 Participace občanů v rozhodovacích procesech - Loděnice

4.6.1 Kanalizace

Tato část je zaměřena na to, jakým způsobem, pokud vůbec, se občané obce Loděnice zapojovali do rozhodovacího procesu týkajícího se výstavby kanalizace, a to od původní identifikace potřeby této výstavby až po konečné hodnocení, zda celá akce splnila svůj účel. Celá výstavba však měla v Loděnici značně odlišný průběh, než jak tomu bylo v obci Hudlice a nebyla zde identifikována žádná aktivita ze strany občanů, která by vedla k nalezení vhodných respondentů ze strany občanů. Stejně jako v Hudlicích proběhlo hledání vhodných respondentů pomocí studia obecních zpravodajů, analýzy rozhovoru se zástupcem místní samosprávy a diskusního fóra obce umístěného na facebooku a v konečném výsledku nebyl rozhovor s respondentem ze strany občanů či občanského sektoru proveden.

Proč s sebou výstavba kanalizace v Loděnici nenesla i participaci občanů?

Po bližším pohledu na celou problematiku výstavby kanalizace v Hudlicích je zřejmé, že veškerá hojná aktivita ze strany občanů obce, která s sebou nesla založení občanského sdružení, petici či protestní a diskusní akce, vycházela z nesouhlasu značné části občanů s vybraným typem kanalizace, který prosazovala obec. V obci Loděnice se však s takto početným nesouhlasem ze strany občanů nesetkáváme a nesetkáváme se proto ani s aktivitou, která by tento nesouhlas prosazovala. To je způsobeno hlavně výběrem typu kanalizace, který obec Loděnice vybrala tak, aby byl finančně nejvhodnější pro občany a ne jen pro obec, jako tomu je v Hudlicích (vybrán typ, který prosazuje nespokojená část občanů v Hudlicích). To potvrzuje i zástupkyně místní samosprávy.

„Ale kdybych to upřesnila, tak osmdesát pět procent obce je odkanalizováno gravitačně, takže my jsme nešli tou cestou, že postavíme tlakovou, protože je levnější, to ne.“
(zástupkyně samosprávy)

„My jsme se snažili myslet na naše občany, aby měli gravitační, která do budoucna pro ně bude bezproblémová ...“ (zástupkyně samosprávy)

V obecnější rovině tedy můžeme říct, že souhlas občanů s realizací projektu, jakým je kanalizace, je v těchto obcích vyjádřen jejich nezapojením do celého rozhodnutí a ponecháním celého procesu v rukou obce. Participace občanů je zde tedy založena jen na nesouhlasném stanovisku. Tam, kde početnější nesouhlas občanů chybí, chybí také výraznější participace ze strany občanů, neboť jejich souhlas s rozhodnutím obce s sebou nese prvky participace.

„Lidi se moc nezajímají o veřejný věci a spíš se zajímají jen o to, co se jich přímo týká. Takže pokud to není věc, která se přímo týká jejich baráku třeba, tak to moc nikdo neřeší.“ (zástupce obchodního domu)

Existence problému a jeho uznání tvůrci politiky

Existenci prvotního záměru odkanalizovat obec můžeme zařadit do roku 2006, kdy bylo ve volbách do obecního zastupitelstva zvoleno nové vedení obce. To sice nešlo do voleb s výstavbou kanalizace jako jednou z priorit, avšak v listopadu 2006 se starostka obce dozvěděla o hrozící pokutě od odboru životního prostředí, pokud obec nebude svoji situaci řešit.

„Takže pro mě to byla tak velká výzva, tak velkej závazek, že jsem se tím začala, od toho listopadu, rvát. S tím, že v podstatě v roce dva tisíce sedm se začaly dělat projekty a tak a v roce dva deset už byly hotové jednak projekty, jednak územní rozhodnutí, stavební povolení bylo vydáno a v květnu dva tisíce deset se začalo s výstavbou první etapy splaškové kanalizace.“ (zástupkyně samosprávy)

Za člověka, který tuto záležitost v obci nastolil, tedy můžeme považovat obecní starostku, která uznala, že situace s hrozící několikamilionovou pokutou je tak vážná, že je nutné, aby byla vyřešena.

Alternativní reakce na zjištěný problém

Ve fázi, kdy se občané o záměru výstavby kanalizace dozvěděli a měli tak možnost na ni reagovat, se setkáváme s menším odporem s výstavbou kanalizace, který byl však podle zástupkyně samosprávy řešen jen neformálními cestami a část občanů nesouhlasících s výstavbou, tak nevyužívala formální způsoby, jak se do rozhodovacího procesu zapojit. K tomuto názoru se připojuje zástupkyně místního občanského sdružení.

„Občané spíše nadávají a říkají si věci mezi sebou, než aby využili oficiálních prostředků, jak na něco upozornit, jako je např. vznesení připomínky či návrhu na jednání zastupitelstva.“ (zástupkyně občanského sdružení)

„Tak tyhle lidi, například Hluboká cesta, tak ty řvali nejvíc, protože oni si myslí, že když to mají pod zemí někde napojený do dešťový kanalizace, tak že obec je v podstatě neschopná dokázat, že tam napojení jsou. Ale to bylo všechno neoficiální cestou jenom.“ (zástupkyně samosprávy)

„Tak ty dělali největší problémy a s nima ještě problémy budou, protože je tam pár lidí, který napojený do dneška nejsou. Ale ty to jen zdržují, ne že by se nějak snažili zapojit a hledat nějaký řešení.“ (zástupkyně samosprávy)

V této fázi se tedy setkáváme pouze s nesouhlasem několika občanů, kteří se však do rozhodovacího procesu formálně nezapojili. Nenalezneme zde ani žádné uskupení občanů, pro které „by se stalo aktivní zapojení do politiky příležitostnou aktivitou, podnětenou konkrétní událostí“ [Colebatch 2005: 109]. Rozhovor se zástupkyní samosprávy, studium místních zpravodajů, webových stránek obce ani diskusního fóra neodhalilo žádnou formu vyjádření alternativního názoru ze strany občanů, což může být z části způsobeno nedostatečnými zdroji informací z té doby, kdy nejsou k dispozici zpravodaje z té doby a diskusní fórum na facebooku v té době ještě nebylo v provozu a tak a tak byly hledány alespoň články a příspěvky retrospektivního charakteru, které by na nějakou formu participace odkazovali. Na rozdíl od Hudlic zde tedy neregistrujeme možnost podepsat petici či prezentovat možné alternativy na setkání občanů se zástupci obce.

Srovnání alternativních reakcí

Vzhledem k vhodnému výběru typu kanalizace, který obec zvolila a který je pro občany z finančně i co do údržby nejvýhodnější, nebyla zaznamenána žádná snaha ze strany občanů o formování jakéhokoliv alternativního řešení k řešení navrženému obcí. Na druhou stranu zde však neregistrujeme ani snahu obce o získání názoru občanů na možný způsob řešení celého problému, kde by občané měli možnost nějakou alternativu přednést.

„Co se týká toho, jestli chtěli zrovna tu, či onu. My jsme vycházeli z toho že, gravitační kanalizace je levnější pro uživatele do budoucna.“ (zástupkyně samosprávy)

Rozhodnutí

Fáze finálního rozhodnutí o výstavbě bylo již výhradně v rukou zástupců obce, kteří již od fáze uznání problému počítali s variantou výhodnou pro občany. Z důvodu jen minimálního odporu a aktivní snahy o změnu rozhodnutí ze strany občanů měli zástupci obce konečné rozhodnutí jednoduché a byla tak schválena jediná uvažovaná alternativa a bylo zažádáno o dotaci na výstavbu, která byla později přidělena.

„To rozhodnutí probíhalo bez problémů, protože ta kombinovaná kanalizace je dělaná tak, aby ten občan byl spokojený do budoucna.“ (zástupkyně samosprávy)

Implementace

Ve fázi implementace obec zažádala o dotaci na výstavbu, která jí byla přidělena, a byly vyřizovány všechny potřebné dokumenty pro výstavbu. Obec začala jednotlivě s každým občanem řešit jeho konkrétní připojení ke kanalizaci, k čemuž přizvala Ing. Arch. Petra Šimra, který občanům zajistil územní rozhodnutí a další dokumenty. Obec také občanům umožňovala nahlížet do projektové dokumentace a řešit jejich konkrétní požadavky u napojení, převzala tak na sebe velkou část celé implementace.

„Takže v podstatě šlo o to, že ti, kteří měli zájem nahlédnout do projektu, tak jsme jim vycházeli vstříc. (...) Takže je to projednáno opravdu s každým osobně. A ti, kteří chtěli nahlédnout do projektu a vidět, kudy povede ta přípojka, se podívali. Každý z těch lidí si to totiž mohl ovlivnit, protože Petr Šimr s každým osobně a individuálně jednal.“ (zástupkyně samosprávy)

Informování občanů o průběhu implementace bylo uskutečňováno pomocí obecního zpravodaje, jež v obci vychází jednou měsíčně. Ve zpravodajích dostupných na webových stránkách obce můžeme vidět, že od začátku roku 2011 do dubna 2013 obec informovala o průběhu výstavby a upozorňovala občany na připojení v 16 z 27 zpravodajů (odkaz na zpravodaje viz příloha č. 10) a snažila se tak o dostatečnou informovanost občanů v této fázi.

Vyhodnocení dopadu politiky

Vyhodnocení celé provedené akce a případné dodatky budou provedeny po ukončení zkušebního provozu postavené čističky odpadních vod, ve kterém se nyní nachází a budou se zakládat na odborných informacích o chodu kanalizace. Obec

prozatím nezaznamenala žádnou stížnost týkající se kanalizace či jiný způsob, kterým by se občané snažili dát najevo svůj hodnotící názor a nepočítá s tím, že by dala občanům možnost, nějakým způsobem ohodnotit celou výstavbu.

Shrnutí

Výstavba kanalizace se v obci stala stěžejním tématem na konci roku 2006, kdy si po upozornění na hrozící pokutu vzala tuto problematiku místní starostka jako svoji prioritu. Ve fázi formulování alternativních řešení, které by konkurovali či doplňovali řešení plánované obcí, se neseťkáváme se vstupem občanů do této problematiky a jejich zájem podílet se na vytvoření konečné varianty. Z toho důvodu bylo konečné rozhodnutí ponecháno zcela v rukou zastupitelů obce. Ve fázi implementace poté obec přizvala jednotlivě všechny zainteresované občany k projednání připojení jejich nemovitosti. Toto individuální jednání o konkrétních krocích je v této fázi jedinou známkou participace, která naopak zcela chybí ve fázi hodnocení dopadu celé výstavby, kdy není registrována žádná aktivita ze strany občanů, vyjádřit se k celé problematice a nevidíme ani snahu ze strany obce, tuto možnost občanům dát.

4.6.2 Vyjádření nesouhlasu s těžbou břidlicových plynů

Tato část se zaměřuje na zapojení občanů do jednotlivých fází rozhodovacího procesu týkajícího se řešení možné těžby břidlicových plynů katastrálním území obce Loděnice. Využito je zde převážně rozhovorů se zástupkyní místní samosprávy a se zástupcem místního obchodního domu, který pomáhal ve fázi implementace. Dále byla zjištěna míra informací poskytnutých občanům o této záležitosti v obecních zpravodajích, na webových stránkách obce a na diskusním fóru obce na facebooku.

Existence problému a jeho uznání tvůrci politiky

Zástupkyně místní samosprávy v rozhovoru za iniciátora celé akce označila město Beroun a jeho zástupce, kteří obec Loděnice vyzvali k tomu, aby zaujala jasné stanovisko k této těžbě. Obecní zastupitelé proto uznali, že je třeba se touto problematikou zabývat a začali problém řešit.

„S tím přišel Beroun, protože Beroun už měl i své stránky na webu, kde se těmi břidlicovými plyny ...“ (zástupkyně samosprávy)

Alternativní reakce na zjištěný problém + srovnání alternativních reakcí

Reakce obce na zjištěný problém byla taková, že svolala mimořádné jednání zastupitelstva, na jehož programu bylo právě zaujetí jasného stanoviska k této problematice. Obec na toto jednání pozvala odborníka, který je iniciátorem projektu STOP HF, který sdružuje obce, města, občany a občanská sdružení, která jsou proti tomuto způsobu těžby. Tento odborník měl na jednání zastupitelstva i vlastní video projekci, díky které zastupitele i občany seznámil s podrobnostmi o těžbě, aby tak měli možnost se znalostí faktů srovnat možná řešení.

Respondenti se shodují, že na tomto zasedání byla oproti běžnému stavu velká účast občanů. Bohužel obec nevede záznamy o počtu občanů na schůzích zastupitelstva, údaje o účasti tak lze triangulovat pouze mezi výpověďmi jednotlivých respondentů. Vidíme tedy, že občané měli zájem se zapojit do této problematiky a získat informace a dostavili se ve větším počtu na jednání zastupitelstva, kde současně proběhla i fáze rozhodnutí.

„Bylo tady i jednání zastupitelstva, na kterém byl nějaký odborník na tuhle těžbu, který tam o tom měl přednášku a vysvětloval, co všechno to obnáší ta těžba. Tam bylo aspoň docela dost lidí.“ (zástupce obchodního domu)

„Na tomhle zasedání bylo relativně dost lidí na to, kolik lidí chodí na veřejné zasedání.“ (zástupkyně samosprávy)

Rozhodnutí

Oficiální rozhodnutí, které řeklo ne těžbě břidlicových plynů a díky němuž se obec oficiálně připojila k ostatním obcím a městům v koalici STOP HF, bylo tedy učiněno na mimořádném jednání zastupitelstva 11. dubna 2012. V té chvíli již byla na několika místech v obci (knihovna, základní škola, obecní úřad, obchodní dům a firma Author) k podepsání petice proti této těžbě a fáze rozhodnutí, které učinili zastupitelé obce se tak prolínala s fází implementace, která toto rozhodnutí potvrzovala. Obec si zde vytyčila jasný cíl této politiky, kterým bylo, pokusit se zastavit kroky směřující k povolení těžby v katastrálním území obce.

Implementace

Ve fázi implementace vidíme největší míru zapojení občanů i soukromého sektoru. V této fázi měli občané možnost podepsat petici proti těžbě břidlicových plynů, což nakonec podle zástupkyně samosprávy učinilo zhruba 600 občanů, což je více než 1/3 všech občanů obce.

„Tak to nevím, kolik jich podepsalo, protože ta petice je tady uložená na obci, ale bylo to do šesti set, kolem šesti set, což je dost si myslím, na tuhle obec.“ (zástupkyně samosprávy)

„Za náma přišli lidi z obce, jestli by tady v tom vestibulu mohli mít svůj stánek s tou peticí, kde by to lidi podepisovali. Určitě jsme nebyli jediní, kdo takhle obci poskytl místo, nebo jinak pomohl ty podpisy získat, ta petice byla asi i na jiných místech.“ (zástupce obchodního domu)

Již před mimořádným jednáním zastupitelstva však obec na svých webových stránkách uveřejnila podpisový arch petice proti této těžbě (viz příloha č. 8) a také vyjádření města Berouna proti této těžbě (viz příloha č. 9). Obec také zahájila sběr podpisů na zmíněnou petici, kterou umístila na několika místech v obci. Vidíme tedy, že fáze implementace zde předchází samotnou fázi rozhodnutí, které bylo přijato až 11. dubna 2012, tedy 9 dní po uveřejnění petice na webových stránkách obce a začátku jejich sběru.

V této fázi však můžeme vidět nedostatečnou informovanost občanů o celé problematice, způsobenou malým množstvím informací, kterou měli občané možnost z místních informačních kanálů získat. Kromě webových stránek informační kanály obce nenabídlly občanům informace o petici ani vyjádření města Beroun. Diskusní fórum obce o této záležitosti neinformuje vůbec a místní zpravodaj až zpětně informuje o tom, že proběhlo jednání zastupitelstva, na kterém byl vyjádřen nesouhlas s touto těžbou. Je zde tedy vidět značný informační deficit občanů. Tento problém popisuje zástupce obchodního domu, který poskytl místo na sbírání podpisů.

„Nebylo to taky jednoduchý. Oni na to ty lidi koukali tak jako divně někdy. Takže si to tam četli, o co vlastně jde a docela podepisovali pak ty lidi. Oni taky některý lidi nevěděli, která bije, že jo. Jestli je to k něčemu dobrý, nebo není.“ (zástupce obchodního domu)

„Ale asi ty lidi neměli kolikrát o tom moc informací, takže se tím ani nechtěli moc zabývat no.“ (zástupce obchodního domu)

Hodnocení

Obec v této fázi nepoužila žádnou metodu, kterou by dala občanům možnost, zhodnotit postup obce a její konečné stanovisko, formální hodnocení ze strany občanů proto chybí. Na facebookovém diskusním fóru obce také není k nalezení žádný hodnotící příspěvek či alespoň požadavek na to, aby se občané takto k celé věci vyjádřili. Hodnocení zde existuje pouze ze strany obecních zastupitelů, kteří záležitost berou jako vyřízenou, kdy vybrané řešení splnilo svůj účel, a cíle politiky byly naplněny.

Možné dodatky k politice

Z důvodu neexistence hodnocení dopadu celé záležitosti ze strany občanů není obec nijak nucena upravit své předchozí rozhodnutí, které zhodnotila jako správné a naplňující předem vytyčené cíle, kterými bylo zastavení kroků směřujících k povolení těžby v lokalitě obce.

Shrnutí

Iniciátorem této akce v obci Loděnice bylo město Beroun, které požádalo Loděnici, aby vyjádřila své stanovisko k plánované těžbě v jejím katastru. Obec tedy začala podnikat kroky, které měly pomoci zastavit plánovanou těžbu a to ještě před oficiálním rozhodnutím o nesouhlasu s těžbou na zasedání zastupitelstva. Vidíme zde tedy, že fáze implementace celé politiky začala probíhat dříve, než proběhlo v tomto případě čistě formální rozhodnutí učiněné na jednání zastupitelstva. Obec zaujala nesouhlasné stanovisko stejně, jako většina obyvatel, proto ve fázi formulace alternativních řešení opět nevidíme aktivitu ze strany občanů, kteří souhlasili s postupem obce. Ve fázi implementace se pak setkáváme se zapojením místních podnikatelů, kteří poskytli prostor pro sběr podpisů na petici, s iniciovanou obcí a také s velkým počtem obyvatel, jež se do rozhodování zapojil podpisem petice. Fáze hodnocení celé akce proběhla jen u zastupitelů obce, kteří shledali, že se podařilo naplnit očekávané cíle a k politice tak nemusí být žádné pozměňující dodatky.

4.6.3 Rekonstrukce autobusové zastávky

Následující část popisuje zapojení občanů do jednotlivých fází procesu týkajícího se stavby nové autobusové zastávky v obci. Využito je zde rozhovorů se zástupkyní místní samosprávy a zástupkyní občanského sdružení. Dále také obecních zpravodajů a diskusního fóra na facebookových stránkách obce.

Existence problému a jeho uznání tvůrci politiky

Postupná rekonstrukce zastávek v obci je jednou z priorit, které si vytyčilo místní zastupitelstvo. Prvotním iniciátorem celé problematiky rekonstrukce autobusových zastávek v obci je tedy místní zastupitelstvo, které se rozhodlo obecní zastávky postupně rekonstruovat.

„To byla naše iniciativa, my to máme v prioritách. Vždycky si stanovíme priority pro ten daný rok a pak si stanovíme priority pro dvě volební období a podle toho postupujeme.“
(zástupkyně samosprávy)

Alternativní reakce na zjištěný problém + Srovnání alternativních reakcí

Ve fázi formulování alternativ řešení špatného stavu zastávek se setkáváme se zapojením soukromého i občanského sektoru. Jeden z místních podnikatelů daroval obci novou autobusovou zastávku, kterou vyrobil díky dotaci, jež na zhotovení několika zastávek dostal. Dále svou účast přislíbilo občanské sdružení Art Time, které se nabídlo, že pomůže ve fázi implementace a pokreslí nehezky vypadající zeď za budoucí prosklenou zastávkou.

„Tak jsem řekla, že když už se to dělá, tak by se ta zeď měla opravit a mohlo by se tam něco nakreslit, tak starostka souhlasila.“ (zástupkyně občanského sdružení)

S touto iniciativou ze strany podnikatele i občanského sdružení obec souhlasila, a proto zvolila řešení, které znamenalo bezodkladné nabílení a pozdější pokreslení zdi a následnou instalaci nové darované zastávky. Konečná podoba celé politiky zlepšení stavu obecních zastávek tedy měla horizontální rozměr a postupně vznikala v interakcích zapojených účastníků.

Zapojení těchto účastníků do procesu vznikalo na základě jejich vlastní iniciativy. V informačních kanálech obce nenajdeme žádný příspěvek, který by se občany ke spolupráci v jakékoliv fázi celé problematiky snažil přizvat. Iniciativa pro

zapojení širšího okruhu účastníků tedy vychází pouze ze strany občanů – konkrétně místního podnikatele a občanského sdružení.

Rozhodnutí

Formální rozhodnutí o rekonstrukci zastávky vydala rada obce, která tak plnila jeden z bodů svých priorit. V této fázi se podle zástupkyně občanského sdružení nikdo jiný nezapojil a zapojit nemohl, neboť toto rozhodnutí měla ve svých rukou rada obce

Implementace

Již v momentu, kdy byla celá věc ve fázi hledání možných alternativ řešení, existovala iniciativa ze strany občanského sdružení Art Time, které se nabídlo, že při implementaci pomůže pomalovat zeď. V této fázi se však sdružení setklalo s problémem, kdy byla zastávka bez předchozí domluvy s OS Art Time nainstalována ke zdi a zeď již nešlo pokreslit. OS Art Time se tedy nakonec do fáze implementace nezapojilo, i když zástupkyně samosprávy doufá, že se ještě zapojí. Projevil se zde tedy problém v implementaci vybraného řešení, neboť se celá záležitost stala, se zapojením dalších subjektů do procesu, složitější.

„Když se to dělalo, tak bez nějaké domluvy prostě zavolal člověk z té firmy a řekl, že mu musím přijít otevřít a připojit je tam na elektriku, že tam jdou postavit tu zastávku.“
(zástupkyně občanského sdružení)

„My jsme tu zeď opravili, ale pak už nám počasí nepřálo, zima do toho. Takže doufám, že Art Time se k tomu vrátí a že to tam nějakým způsobem udělají.“ (zástupkyně samosprávy)

Hodnocení

Obec nevyužila žádný ze způsobů, kterým by dala občanům možnost vyjádřit svůj názor na celou problematiku rekonstrukce zastávky – nejjednodušší možností zde představuje diskusní fórum, na které obec umísťuje příspěvky žádající občany o vyjádření názoru s tou či onou věcí, na názor týkající se této věci se však občanů neptala. Žádnou formu hodnocení nevidíme ani od OS Art Time, které se implementace vybraného řešení nakonec neúčastnilo. Existuje zde opět jen odborné zhodnocení ze strany radních, kteří o zastávce rozhodli.

Možné dodatky k politice

Z důvodu neexistujícího hodnocení ze strany občanů obec vycházela pouze z hodnocení svého a zástupkyně samosprávy uvedla, že obec uvažuje o větší rekonstrukci celé zdi za zastávkou, která však není v bezprostředních prioritách, proto o ní není v tuto chvíli jednáno.

Shrnutí

Řešení problematiky autobusových zastávek v obci vychází z iniciativy zastupitelů obce. Ve fázi formulace a porovnávání alternativních řešení celé záležitosti se do tvorby politiky zapojil zástupce soukromého sektoru i zástupce občanského sektoru, kteří pomohli zformulovat konečnou variantu řešení. Formální rozhodnutí o celé výstavbě pak učinila rada obce. Ve fázi implementace však nastal problém, kdy se nepodařilo zkoordinovat činnost obce a zapojeného občanského sdružení a implementace daného řešení tedy proběhla jiným způsobem, než bylo předpokládáno. Ve fázi hodnocení, zda bylo dosaženo žádaných cílů, nebylo použito žádného formálního prostředku k vyjádření tohoto stanoviska a možné dodatky k provedenému řešení proto vychází pouze z návrhů obce.

ZÁVĚR

Hlavními cíli této práce bylo zjistit, jaká je ve zkoumaných obcích politická situace a zda se dají pomocí získaných informací nalézt hlavní faktory ovlivňující odlišnou míru volební účasti v obou obcích. Dále měla práce za cíl zjistit, jak zástupci obecní samosprávy zkoumaných obcí hodnotí míru iniciativy a ochoty participovat ze strany občanů. Zda mají pocit, že jsou občané obce iniciativní a snaží se v obci politicky participovat či zda neprojevují zájem o veřejné záležitosti obce a jejich iniciativa je na nízké úrovni. Posledními cíli práce bylo popsat, jak fungují rozhodovací procesy obce v jednotlivých svých fázích a jakým způsobem se do těchto procesů zapojují občané a v poslední řadě se také pokusit nalézt mezi obcemi rozdíly, které ovlivňují rozdílnou míru volební účasti ve volbách do obecních zastupitelstev.

V obci Hudlice, která měla ze zkoumané kategorie obcí nejvyšší volební účast, můžeme politickou situaci nazvat špatnou a rozhádanou, na čemž se respondenti shodují. Tato špatná politická situace se projevuje i v názoru zástupce místní

samosprávy na iniciativu a občanskou ochotu politicky participovat, kdy můžeme vidět značně pesimistický názor právě na občanskou iniciativu a ochotu participovat, která v obci podle zástupce samosprávy téměř chybí. Můžeme zde identifikovat dva hlavní faktory, které v obci politickou situaci zhoršují a těmi jsou kontroverzní osoba místního starosty a také dlouhodobé spory týkající se výstavby kanalizace. Tyto negativní faktory můžeme však považovat i za faktory přispívající k vysoké volební účasti v této obci, neboť kontroverzní starosta obce je v takto kontroverzní situaci z velké části proto, že je členem KSČM, která v obci pravidelně vyhrává volby, což mu někteří občané velmi vyčítají. Na druhou stranu však silná pozice KSČM v obci znamená pro obec ve všech volbách vysokou volební účast, neboť levicovní voliči jsou obecně dosti disciplinovaní a pravidelně chodí k volbám a zvyšují tak celkovou volební účast. Druhý negativní faktor, který se týká sporu o kanalizaci, také pomohl zvýšit volební účast v posledních obecních volbách, kdy se proti kandidátům, jež obci vedli a vedou, postavili kandidáti občanského sdružení, které vzniklo, aby hájilo zájmy části místních občanů a ve volbách dostalo značný podíl hlasů.

Jako faktory, které ovlivňují rozdílnou volební účast obcí, tedy byly identifikovány tyto dva, které v obci Loděnice nebyly nalezeny. V Loděnici nemají levicové strany svoje kandidátky do obecních voleb, a proto je zde volební účast levicovních voličů zřejmě nižší. Pravicovní voliči, kteří mají v obci na výběr z kandidátky ODS a TOP 09, chodí k volbám obecně méně, než levicovní, což může do značné míry snižovat volební účast. Neúčast kontroverzní KSČM v obecní vládě také znamená menší nesouhlas občanů s prací zastupitelstva a rady obce a tedy lepší politickou situaci v obci. V Loděnici také nenajdeme odpor části občanů proti vybranému typu kanalizace, neboť v této obci vybrali zastupitelé variantu, která je pro občany finančně nejlepší a ti proto neměli důvod vyjadřovat svůj nesouhlas. I tak zástupkyně obecní samosprávy v Loděnici hodnotí politickou participaci občanů spíše jako nižší, naopak však vyzdvihuje širokou občanskou participaci v rámci místních sdružení, což zmiňují i ostatní respondenti.

V obou obcích se i přes pesimistický názor zástupců místních samospráv dají identifikovat prvky politické participace občanů, kterou zde reprezentují např. aktivní kroky občanů Hudlic proti navrženému typu kanalizace či v Loděnici podepsání petice proti těžbě HF metodou značnou částí občanů. V obou obcích se také setkáváme s občanskou iniciativou, která v obci Hudlice vedla až k výstavbě nového dětského hřiště a v obci Loděnice k příslibu účasti občanského sdružení Art Time při stavbě

autobusové zastávky. Obě obce se však jen velmi málo snaží zapojit občany do rozhodovacího procesu, ať už na jeho začátku tím, že by se aktivně snažily podporovat občanskou iniciativu a získávat od občanů náměty, nebo na jeho konci, kdy občanům nedávají možnost, vyjádřit se k věcem, které obec řešila a získat tak od občanů zpětnou vazbu s hodnocením své činnosti.

Výsledky šetření nám tedy ukazují, že:

- a) Politická situace v obci s nejvyšší volební účastí v kategorii je velmi napjatá, což však účast ve volbách do obecního zastupitelstva stimuluje, zatímco v obci s nejnižší účastí je politická situace neutrální a občané díky absenci rozsáhlejších názorových problémů necítí tak výraznou potřebu, vyjádřit se ve volbách.
- b) Zástupci místních samospráv obou obcí hodnotí míru občanské iniciativy a politické participace v obci jako nízkou. V Obci Hudlice, kde výsledky šetření ukázaly značnou politickou participaci i iniciativu ze strany občanů paradoxně zástupce samosprávy tuto vidí jako téměř neexistující a vyjádření této participace bere spíše jako neopodstatněné zdržování, neboť je namířena proti názoru, který zastává.
- c) V rozhodovacích procesech obou obcí vidíme prvky občanské iniciativy a participace, jež vychází z rozhodnutí samotných občanů. Obě obce se na druhou stranu snaží jen minimálně občany zapojit do rozhodovacích procesů a jen minimálně se také snaží od občanů získat názory na konkrétní provedená či chystaná rozhodnutí.

Summary

The subject of the thesis is the citizen participation in municipal policy of two municipalities of district Beroun which are municipalities in category 1001 – 3000 of population and specifically municipality with the highest and lowest turnout. Main purpose the thesis is focused on is especially what is political climate in surveyed municipalities, how local government representatives evaluate participation rate of their citizens and if they are satisfied with the rate of involvement of citizens in decision-making and their initiative or if they think that citizens do not participate in decision-making and citizens initiative is missing. Also if is possible to find this participation in specific analyzed processes of municipality which has been selected in both municipalities.

The thesis is based on two primary theoretical concepts which are public policy as a cycle and participation. These two concepts are therefore described in a broader context on which they rely. The survey is designed as a case study of two villages and uses mainly qualitative methods. There is used several types of input data from non-standardized qualitative interviews over documents in the form of municipal newsletters and petitions to the contents of discussion forums of municipalities which are used to answer the four research questions which relate to a) what is the political situation in surveyed municipalities, b) how local government representatives assess the willingness of citizens to participate and be initiative, c) how the decision-making processes look in surveyed municipalities and in which stages of these processes are citizens involved, d) find differences between municipalities which affect the different turnout.

The results of the survey show that despite the pessimistic views of local government representatives on degree of citizens initiative and willingness to participate is this initiative and participation present both in auxiliary form and in the form of a protest in both municipalities.

Použitá literatura

Tištěné zdroje:

HOWLETT, Michael a M RAMESH. *Studying public policy: policy cycles and policy subsystems*. Toronto: Oxford University Press, 1995, vi, 239 s. ISBN 0-19-540976-0.

VESELÝ, Arnošt, Martin NEKOLA a Zuzana DRHOVÁ. *Analýza a tvorba veřejných politik: přístupy, metody a praxe*. vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2007, 407 s. ISBN 978-80-86429-75-5.

FIALA, Petr a Klaus SCHUBERT. *Moderní analýza politiky: uvedení do teorií a metod policy analysis*. 1. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2000, 170 s. ISBN 80-85947-50-1.

PARSONS, Wayne. *Public policy: an introduction to the theory and practice of policy analysis*. Aldershot: Elgar, 1995, xviii, 675 s. ISBN 1-85278-553-5.

POTŮČEK, Martin. *Veřejná politika*. Uprav., dopl. a aktual. vyd. v českém jaz., repr. 2010. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2005, 399 s. ISBN 80-86429-50-4.

STRAUSS, Anselm L a Juliet M CORBIN. *Základy kvalitativního výzkumu: postupy a techniky metody zakotvené teorie*. 1. vyd. Boskovice: Albert, 1999, 196 s. ISBN 80-85834-60-x.

STAROŇOVÁ, Katarína a Emília SIČÁKOVÁ-BEBLAVÁ. *Verejná politika a miestna samospráva: štyri princípy spravovania: praktická príručka*. Bratislava: Ústav verejnej politiky FSEV UK, 2006, 234 s. ISBN 80-89244-13-0.

BIRKLAND, Thomas A. *An introduction to the policy process: theories, concepts, and models of public policy making*. 3rd ed. Armonk: M.E. Sharpe, c2011, xx, 339 s. ISBN 978-0-7656-2532-8.

DYE, Thomas R. *Understanding public policy*. Englewood Cliffs (New Jersey): Prentice-Hall, c1972, xii, 304 s. ISBN 0-13-936187-1.

JENKINS, William I. *Policy analysis: A Political and Organisational Perspective*: Martin Robertson & Co Ltd, 1978, 288 s. ISBN 978-0855202019.

VESELÝ, Arnošt, Zuzana DRHOVÁ a Marta NACHTMANNOVÁ. *Veřejná politika a proces její tvorby: co je "policy" a jak vzniká*. Praha: CESES, 2005, 43 s. ISSN: 1801-1640

SABATIER, Paul A. *Theories of the policy process*. Boulder: Westview, c1999, viii, 289 s. ISBN 0-8133-9986-6.

COLEBATCH, H. *Úvod do policy*. 1. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2005, 141 s. ISBN 80-86598-79-9.

ŠPERLOVÁ, Kateřina. *Participace občanů města Ústí nad Labem na místní veřejné správě*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 2010. 127 s., 5 s. příl. Vedoucí práce Marek Skovajsa.

NEJDL, Pavel a Daniel ČERMÁK. *Participace a partnerství v místní veřejné správě*. 1. vyd. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2007, 124 s. ISBN 978-80-7330-130-9.

ČERMÁK, Daniel a Jana VOBECKÁ. *Spolupráce, partnerství a participace v místní veřejné správě: význam, praxe, příslib*. vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011, 181 s. ISBN 978-80-7419-067-4.

KOUBEK, Richard. *Role občanů a občanská participace - rozvoj nebo pomalá smrt demokracie?*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 2010. 119 s.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2008, 407 s. ISBN 978-80-7367-485-4.

PERGLER, P. a kol. *Vybrané techniky sociologického výzkumu*. vyd. 1. Praha: Svoboda, 1969, 767 s.

SURYNEK, Alois, Eva KAŠPAROVÁ a Růžena KOMÁRKOVÁ. *Základy sociologického výzkumu*. 1. vyd. Praha: Management Press, 2001, 160 s. ISBN 80-7261-038-4.

Internetové zdroje:

Metodika pro místní Agendy 21 v ČR [online]. [cit. 27. dubna 2013]. Dostupné z: [http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/\\$pid/CENMSFL5ZKH1/\\$FILE/Method-MA21_04-zapojver_0503.pdf](http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/$pid/CENMSFL5ZKH1/$FILE/Method-MA21_04-zapojver_0503.pdf)

ARNSTEIN, Sherry. A Ladder of Citizen Participation In: *www.ebah.com.br*. [cit. 27. dubna 2013]. Dostupné z: <http://www.ebah.com.br/content/ABAAAAdHIAD/arnstein-sherry-a-ladder-of-citizen-participation>

AGORA CENTRAL EUROPE. *Jak přizvat občany ke spolupráci* [online],[cit. 27. dubna 2013]. Dostupné z: http://www.agora-ce.cz/archive_files/Dokumenty_ke_stazeni/AGORA_handbook2006.pdf

PERLÍN, R. a kol. *Regionální diference venkovských obcí Česka: disparity a možnosti rozvoje* [online]. [cit. 28. Dubna 2013]. Dostupné z: <http://geography.cz/wp-content/uploads/2012/02/Venkovy-Perl%C3%ADn-a-kol.pdf>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Počet obyvatel v obcích České republiky k 1. 1. 2012* [online]. In: *www.czso.cz*. [cit. 28. Dubna 2013]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/00002BD91A/\\$File/13011203.pdf](http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/00002BD91A/$File/13011203.pdf)

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Územní přehledy o volební účasti* [online]. In *www.volby.cz*. [cit. 28. Dubna 2013]. Dostupné z: <http://volby.cz/pls/kv2010/kv51?xjazyk=CZ&xid=0&xdz=8&xnumnuts=2102&xvyber=1>

OPLETALOVÁ, L. Zájem a informovanost obyvatel o veřejný život malých měst. *Socioweb* [online]. 02 2009 vyd., 17 s. [cit. 28. Dubna 2013]. Dostupné z: http://www.socioweb.cz/upl/editorial/download/163_socioweb_02_09.pdf

Právní předpisy:

Ústavní zákon č. 1/ 1993 Sb. ve znění ústavního zákona č. 347/ 1997 Sb., 300/ 2000 Sb., 448/2001 Sb., 395/ 2001 Sb. a 515/ 2002 Sb. Ústava České republiky

Ústavní zákon č. 2/ 1993 Sb. ve znění ústavního zákona č. 162/ 1998 Sb. Listina základních práv a svobod

Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

Zákon č.128/2000 Sb., o obcích

Zákon č. 85/ 1990 Sb., o právu petičním

Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a změně některých zákonů

Zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu a o změně některých zákonů

Seznam příloh

Příloha č. 1: Ukázka fázových modelů (text)

Příloha č. 2: Volební účast – volby do zastupitelstev obcí (tabulka)

Příloha č. 3: Odkazy na zpravodaje obce Hudlice (text)

Příloha č. 4: Vyhlášení vzniku petičního výboru v Hudlicích (text)

Příloha č. 5: Petice – Hudlice (obrázek)

Příloha č. 6: Odkazy na novinové články o hudlické kanalizaci (text)

Příloha č. 7: Výsledek obecních voleb 2010 v Hudlicích (tabulka)

Příloha č. 8: Petice – Loděnice (obrázek)

Příloha č. 9: Berounské NE průzkumu pro těžbu plynu (obrázek)

Příloha č. 10: Odkaz na zpravodaje obce Loděnice (text)

Příloha č. 11: Ukázka přepisu rozhovoru (text)

Přílohy

Příloha č. 1: Ukázka fázových modelů (text)

Devítifázový model navrhli Hogwood a Gunn v knize *Policy Analysis for the Real World*, 1984

- Rozhodnutí, o čem se bude rozhodovat (hledání tématu, nastolení agendy)
- Rozhodnutí, jak se bude rozhodovat (filtrace tématu)
- Stanovení tématu
- Prognózování
- Stanovení cílů a priorit
- Analýza možností
- Implementace, sledování a kontrola politiky
- Hodnocení
- Ukončení politiky, udržování stávající politiky nebo zahájení navazující politiky

[Parsons 1995: 78]

O něco skromnější sedmifázový model politického cyklu navrhl Jenkins v knize *Policy Analysis: A Political and Organisational Perspective*, 1978

- Iniclace
- Informace
- Rozvaha
- Rozhodnutí
- Implementace
- Hodnocení
- Ukončení

[Parsons 1995: 78]

Howlett a Ramesh si ve své knize *Studying Public Policy*, 1995 vystačí s pětifázovým modelem

- Nastolení agendy
- Formulace politiky
- Politické rozhodnutí
- Implementace politiky
- Evaluace politiky

[Howlett, Ramesh 1995: 11]

Jak však tvrdí Potůček v knize *Veřejná politika*, 2005, většina autorů si vystačí s ještě skromnějším čtyřfázovým modelem politického cyklu, jež sestává z těchto fází

- Identifikace a uznání sociálního problému
- Rozhodnutí ve veřejné politice
- Implementace veřejné politiky
- Hodnocení veřejné politiky

[Potůček a kol. 2005: 37]

Příloha č. 2: Volební účast – volby do zastupitelstev obcí (tabulka)

Název obce:	volební účast 2002	volební účast 2006	Volební účast 2010:	Počet obyvatel k 1. 1. 2012:
Loděnice	25.91	53.3	49.18 %	1700
Zaječov	72.52	62.24	50.34 %	1417
Komárov	53.93	48.14	50.95 %	2460
Chyňava	56.80	53.08	53.09 %	1732
Tmaň	48.38	52.09	54.58 %	1080
Vráž	67.04	53.73	57.00 %	1033
Liteň	60.37	45.32	57.32 %	1090
Lochovice	55.98	48.55	58.95 %	1153
Hýskov	62.14	59.42	59.82 %	1617
Hostomice	61.59	55.72	60.41 %	1691
Žebrák	55.16	61.04	61.22 %	2139
Cerhovice	58.85	65.84	62.58 %	1095
Nižbor	68.57	63.85	63.43 %	1871
Hudlice	73.51	78.24	76.72 %	1224

Příloha č. 3: Odkaz na zpravodaje obce Hudlice (text)

<http://www.obec-hudlice.cz/obcasnik/>

Příloha č. 4: Vyhlášení vzniku petičního výboru v Hudlicích (text)

Kdo jsme?

Naším cílem je vybudování gravitační kanalizační sítě v Hudlicích, za využití dvou centrálních přečerpávacích jámek umístěných v lokalitách k Libotickému potoku (spádová oblast za skalou, ke hřišti, Cingrova ulice a další) a pod pilou (spádová oblast u hřbitova, u pily)" Za účelem dosažení našeho cíle jsme' dle čl' 18 Listiny základních práv a svobod a zákona č.85/1990 Sb., založili petiční výbor a sepsali petici, která se setkala s ohlasem občanů. Tato petice je projevem vůle občanů vyjádřit svůj nesouhlas s postupem a záměrem představitelů obce Hudlice vybudovat v obci Hudlice celoplošnou tlakovou kanalizaci. Vůle těchto občanů je dostatečným argumentem pro vybudování gravitační kanalizace (tak, jak bylo plánováno v letech 1914 a 1996.viz. příslušné studie z těchto období ke gravitační kanalizaci) a přehodnocení dosavadního rozhodování a postupu zastupitelů ve věci výstavby kanalizace a ČOV.

Pro rozhodování a podporu této petice občany, byla připravena i dnešní schůzka. Celá petiční akce bude ukončena 20.4.2008, kdy dojde k definitivnímu uzavření a součtu podpisů. Poté bude v následujícím týdnu oficiálně předána obecnímu úřadu v Hudlicích. Prosíme tímto všechny občany, kteří se rozhodnou pro podporu vytčeného cíle petice, aby připojili svůj podpis na petiční archy, které jsou k dispozici u každého člena petičního výboru. Všem občanům, kteří se již k této petici připojili, i těm kteří se ještě připojí, vřele děkujeme!

Příloha č. 5: Petice – Hudlice (obrázek)

Obecní úřad Hudlice, okr. Blatná	
Došlo	24-04-2008
Čís. jed.	252/08
Přílohy	21
Vyřizeno	Přílohy 22

Obecní úřad v Hudlicích
Jungmannova 355
267 03 Hudlice

Hudlice 23.4.2008

Věc: Petice za gravitační kanalizaci – předání petičních archů.

Vážení,

na základě dopisu ze dne 16.4.2008 Vám předáváme Petici spolu s petičními archy, s podpisy našich spoluobčanů, kteří svými podpisy projeví svoji vůli a svůj nesouhlas s plánovanou celoplošnou realizací tlakové kanalizace v naší obci Hudlice. Tyto petiční archy předáváme v kopiích s tím, že jejich originály jsou uloženy a jsou k dispozici u JUDr. Híblerové Aleny, Hudlice čp. 127.

Kopie petičních archů jsou uvedeny jako příloha č. 1

Celkový počet podpisových archů včetně archu Petice je 19 a celkový počet podpisů občanů je 262. Čísla archů jsou: č. 1 – Petice, č. 2 až 19 – podpisové archy.

Na podpisovém archu č. 4 jsou přeškrtnuty tři podpisy z důvodu duplicity, viz. podpisový arch č. 6.

Na schůzce s občany, uskutečněné dne 13.4.2008 jednoznačně vyplynulo, že zastupitelstvo obce hodnotilo vybudování celoplošné tlakové kanalizace v naší obci pouze na nesprávných faktech, na nesprávných postupech, nedostatečných podkladech a následných nesprávných závěrech, které vedly zastupitelstvo obce Hudlice k výběru varianty kanalizace, která není ani pro obec a hlavně ani pro občany variantou výhodnou.

Na základě podpory našich spoluobčanů si dovoluujeme navrhnout zastupitelstvu obce Hudlice několik bodů pro výběr a rozhodování o co nejhodnějším způsobu odkanalizování naší obce. Tyto body jsme uvedli jako přílohu č.2.

Věříme, že naše návrhy budou, po vzájemné dohodě, přijaty demokratickým způsobem. A výsledkem našeho společného postupu bude nalezení nejlepšího řešení odkanalizování obce Hudlice, a to nejen pro tuto generaci, ale i pro generace příští.

Za petiční výbor pověřený jednatelem

Petr Abraham

Přílohy: Příloha č. 1. - petiční archy s podpisy občanů
Příloha č. 2. – návrhy pro hledání řešení kanalizace

Strana č.1

P e t i c e

dle čl. 18 Listiny základních práv a svobod a zákona č. 85/1990Sb. o právu petičním

My, níže podepsaní prostřednictvím této petice žádáme, aby v této obci byla zavedena již jednou plánovaná kanalizace gravitační (spádová) a nikoliv kanalizace tlaková. Nesouhlasíme se zavedením tlakové kanalizace a ani s důvody, které uvádí starosta pro její zavedení a které považujeme za účelové. Tyto důvody navíc nemají ani oporu v odborném rozboru v daném oboru. Nedílnou součástí této petice jsou přílohy č. 1 a příloha č. 2.

Děkujeme.

Adresa pro doručování:
Andrea Čápková
Za Skalou 454
267 03 Hudlice

Při jednání se státními orgány je oprávněn zastupovat petiční výbor:

Abraham Petr
Hudlice č.p. 437, 267 03 Hudlice

Podpis:

Za petiční výbor:

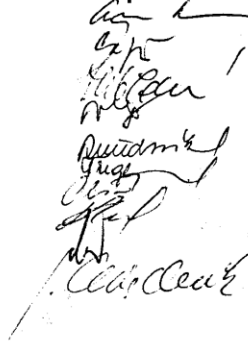
Jméno a příjmení:

Abraham Petr
Čápková Andrea
JUDr. Hiblerová Alena
Vlk František
Auředníková Marie
Mgr. Treglerová Lenka
Olišiaková Marie
Hájek Jaroslav
Hibler Jaromír
Ing. Auředník Jan

Bydliště:

Hudlice č.p. 437
Hudlice č.p. 454
Hudlice č.p. 127
Hudlice č.p. 427
Hudlice č.p. 15
Hudlice č.p. 271
Hudlice č.p. 239
Hudlice č.p. 324
Hudlice č.p. 127
Hudlice č.p. 15

Podpis:

Příloha č. 6: Odkazy na novinové články o hudlické kanalizaci (text)

http://www.obec-hudlice.cz/uploads/files/noviny_tejnorova.pdf

http://www.obec-hudlice.cz/uploads/files/noviny_26_04.pdf

http://www.obec-hudlice.cz/uploads/files/noviny_diskuze.pdf

http://www.obec-hudlice.cz/uploads/files/noviny_15_04.pdf

http://www.obec-hudlice.cz/uploads/files/noviny_04_04.pdf

Příloha č. 7: Výsledek obecních voleb 2010 v Hudlicích (tabulka)

Kandidátní listina		Hlasy		Přepočtené % platných hlasů	Počet mandátů
číslo	název	abs.	v %		
<u>1</u>	Není důvod ke změně	1 549	14,4	14,39	2
<u>2</u>	Občanská demokratická strana	1 561	14,51	14,5	2
<u>3</u>	SPOLEČNĚ ZA ROZVOJ HUDLIC	1 937	18	18	3
<u>4</u>	Šance pro Hudlice	2 592	24,09	24,08	4
<u>5</u>	Komunistická str. Čech a Moravy	3 121	29,01	29	4

Příloha č. 8: Petice – Loděnice (obrázek)

**Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 1442/65
100 10 Praha 10**

**Petice „Stop HF – Český kras“
proti průzkumu výskytu břidlicových plynů či jiných látek a
jejich
následné těžbě metodou hydraulického štěpení (HF) v
průzkumném
území Berounka
podle zákona č. 85/1990 Sb., o právu petičním**

TEXT PETICE

„My, níže podepsaní občané, vyjadřujeme podpisem pod touto peticí svůj nesouhlas se záměrem firmy Basgas Energia Czech, s.r.o. (zástupce australské firmy Hutton Energy) provést průzkum možného výskytu kapalných a plyných uhlovodíků – zejména tzv. „břidlicového plynu“ v průzkumném území Berounka, které se nachází v katastrálních územích obcí v okrese Beroun: Beroun, Bubovice, Karlštejn, Loděnice, Lužce, Měňany, Mezouň, Mořina, Mořinka, Srbsko, Svatý Jan pod Skalou, Tetín, Vysoký Újezd a v okrese Praha-západ: Dobříč, Choteč, Chýnčice, Kosoř, Ořech, Roblín, Tachlovice, Třebotov a Zbuzany, jakož i s případnou následnou těžbou „břidlicového plynu“ na tomto území metodou hydraulického štěpení (HF).

Navržené průzkumné území se z větší části nachází na území Chráněné krajinné oblasti Český kras. Kromě toho jde o území mimořádně historicky významné a hojně navštěvované turisty, ve kterém se nachází i množství kulturních památek (Karlštejn, Tetín, Svatý Jan pod Skalou apod.). Na takto významném území musí být zájmy ochrany přírody nadřazeny nad zájmy ekonomické. Naším cílem je proto nedopustit nevratný zásah do přírody a krajiny, ohrožení podzemních a povrchových vod, znečištění ovzduší a negativní vliv na zdraví lidí v důsledku činností, při nichž je využívána technologie hydraulického štěpení.“

V Berouně dne 21.3.2012

Petiční výbor:

JUDr. Marcela Bergerová, Pod Ptačí skálou 14, 26601 Beroun
Ing. Michal Dejmal, Talichovo údolí 232, 26601 Beroun
Marie Dejmalová, Talichovo údolí 232, 26601 Beroun
Tereza Boučková, Na Výsluní 100, Svatý Jan pod Skalou, 267 11 Vráž

Petiční výbor zastupuje:

JUDr. Marcela Bergerová, Pod Ptačí skálou 14, 26601 Beroun

Příloha č. 9: Berounské NE průzkumu pro těžbu plynu (obrázek)

Berounské NE průzkumu pro těžbu plynu

Vedení města Berouna v čele se starostkou Šárkou Endrlovou zásadně nesouhlasí s průzkumem území v Berouně a okolí pro těžbu zemního plynu z břidlice metodou „hydraulického štěpení“. Podle odborníků má tato metoda výrazně negativní dopad na životní prostředí a mnohé vyspělé země již tento způsob těžby postavily mimo zákon. Starostka Berouna kvůli tomu svolala schůzku starostů dotčených obcí Berounska. Ta se uskutečnila 23. března v Berouně. Zúčastnili se jí nejen přední odborníci na danou problematiku, regionální politici, ale také iniciátoři berounské petice proti průzkumu.

HYDRAULICKÉ ŠTĚPENÍ

Nejdříve se vrtá svislý vrt do 2 až 4 kilometrů. Následuje kilometr dlouhý vodorovný vrt. Pomocí výbuchů se ve vodorovné části vytvoří síť trhlin. Do nich se žerou miliony litrů vody a desítky tun toxické chemie pomocí desítek naftových agregátů. Pro jeden vrt je třeba až 3 hektary plochy, pro těžbu jsou třeba desítky, stovky vrtů. ■

Měsíční krajina - tak vypadají vrty v praxi. Snímek z archivu organizace Ecoflight.

NEGATIVA průzkumu:

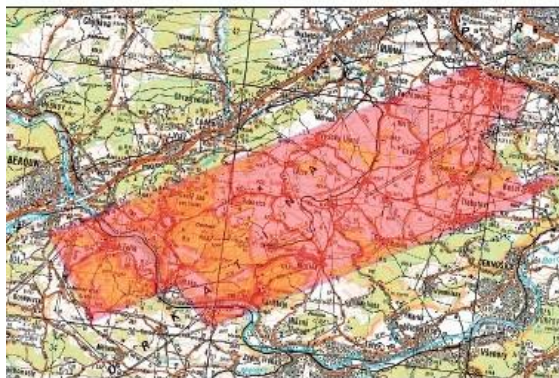
- Znamená by nevratný zásah do krajiny Barrandienu - klenoty české a světové geologie
- Hrozí únik chemikálií. Ohroženy by byly podzemní i povrchové vody
- Má negativní vliv na zdraví lidí (hluk, prašnost, doprava, vibrace, spalování přebytečného plynu)
- Při těžbě břidlicového plynu uniká metan
- Navrhované území je turisticky atraktivní a je hustě osídleno
- V mnoha zemích je tato těžba zakázána

„Uvažovaný průzkum je vzhledem k silnému tektonickému porušení, nedostatečně známé hlubší geologické stavbě a velké horninové heterogenitě z hlediska ekonomického vysoce rizikový.“
RNDr. Karel Zák, CSc.

„Nemůžeme vyloučit, že se nedají do pohybu i látky radioaktivní. Z minulosti bezpečně víme, že takové v území jsou.“
Doc. RNDr. Jiří Prýda, Dr.

V lokalitě navržené pro průzkumné území se nachází:

- CHKO Český kras
- Přírodní rezervace Koda a Karlštejn
- Národní přírodní památka Černá rokle u Kosoře
- Další 8 přírodních rezervací památek a 5 lokalit Natura 2000

ROZLOHA ÚZEMÍ

Oblast vtipovaná pro průzkum zahrnuje 22 obcí a jejich území tvoří cca 93 km². V okrese Beroun jde o obce: Beroun, Bubovice, Karlštejn, Loděnice, Lužce, Měňany, Mezouň, Mořina, Mořinka, Srbsko, Svatý Jan pod Skalou, Tetín, Vysoký Újezd. ■

PETICE STOP HF ČESKÝ KRAS

Petici Stop HF Český kras proti průzkumu na Berounsku si můžete stáhnout na webu města www.mesto-beroun.cz nebo ji můžete podepsat na níže uvedených místech společně s druhou peticí, která požaduje zákaz průzkumu v celém Česku. Petiční archy doručte nejpozději do 30. 4. 2012 na adresu zástupce petičního výboru JUDr. Marcela Bergerová, Pod Ptáčí skálou 14, 26601 Beroun a nebo na podatelnu MěÚ Beroun.

Kde můžete petice podepisovat:

- Podatelna MěÚ Beroun
- Městské informační centrum Beroun, Husovo náměstí
- Recepce Městského plaveckého areálu Tipsport Laguna
- Muzeum Českého krasu, Husovo náměstí
- Sportcentrum Eden - recepce
- Endrle - Drogerie Plus (Drogerie TETA), Husovo náměstí 89.

OSOBNOSTI REGIONU PROTI PRŮZKUMU:

Tomáš Hanák, Pavel Vítek, Jan Rosák, Světlana Nálepková, Tereza Boučková, Osmany Laffita aj.

Z usnesení Rady města Berouna

O průzkumu jednala Rada města Berouna 12. března.

- RM projednala zápis ze zasedání komise životního prostředí a souhlasí s doporučením komise odmítnout záměr o stanovení průzkumného území „Berounka“ pro vyhledávací průzkum ropy a hořlavého plynu vázaného na paleozoické břidlice pražské páne
- RM doporučuje zastupitelstvu nesouhlasit se stanovením průzkumného území Berounka.
- RM doporučuje zastupitelstvu souhlasit s tím, aby město Beroun podpořilo petici STOP HF proti průzkumu a vyzvalo ostatní dotčené obce na Berounsku i v okrese Praha-západ k podpoře této petice
- RM doporučuje zastupitelstvu pověřit starostku města jednáním za město Beroun ve všech věcech, které se týkají podpory petice, případně jiných obdobných iniciativ proti tomuto průzkumu těžby a těžbě.

Příloha č. 10: Odkaz na zpravodaje obce Loděnice (text)

<http://www.lodenice.cz/lodenicky-zpravodaj/ds-1007/p1=1115>

Příloha č. 11: Ukázka přepisu rozhovoru (text)**Zástupce místní samosprávy - Hudlice****Rozhovor proveden 03. 04. 2013 na obecním úřadu v Hudlicích**

Ono to s tou zapojeností hudlický veřejnosti není moc dobrý. Ale takhle, to není jenom hudlická veřejnost. Všeobecně, lidi jsou apatický, nezapojují se, a když, tak jen minimálně.

Takže my jsme udělali mezi lidma, co tady vydáváme hudlickej občasník, který vychází čtyřikrát až pětkrát ročně, dali jsme tam anketní listky, velký papíry, kde bylo asi sedm nebo osm otázek, aby nám lidi pověděli, co se jim tady líbí, co se jim tady nelíbí, co tady postrádají, co by chtěli zavést, co by naopak chtěli zrušit, nebo jejich podněty a že z toho budeme vycházet. Takže to šlo vlastně... šlo to zhruba do čtyř set domácností, tady v rámci Hudlic a vrátily sem nám z toho čtyři, z toho tři si z nás ještě udělali srandu, napsali tam vyloženě nějakou hloupost... takže takováhle je zpětná vazba co se týče vztah veřejnost – obecní úřad.

Vidíme to i na, zasedání zastupitelstva, který děláme čtyřikrát ročně. Děláme to dole v rychlém občerstvení a účast občanů je zcela mizivá. Jestli tam přijde kolem deseti patnácti lidí, tak je to hodně.

Takže jako to, co se tady bude dělat, nebo jak my si to představujeme, víceméně navrhuje rada obce, kde nás je pět lidí. Samozřejmě ty naše nápady, nebo podněty, podléhají schválení zastupitelstva. Tam je nás patnáct a takovýhle větší akce, většího charakteru, podléhají schválení zastupitelstva.

Dobrá, tak když přejdeme na tu kanalizaci, abychom vzali takový to nejvýživnější téma, která ještě není v konečný podobě. Já jsem si to tak nějak shrnul, co máte na internetových stránkách k tomu, takže nějak to tady mám.

S kanalizací je prvotní problém, jak bych to řekl... Osmdesát procent lidí chce kanalizaci a je jim víceméně jedno, jestli tube taková nebo maková, jestli bude gravitační, nebo jestli bude kombinovaná, nebo jestli bude tlaková. Hlavně aby tady už nějaká byla.

Přál bych vám někdy večer se projet naší krásnou vískou, abyste cítil, jak to naši spoluobčané využívají. Teda takhle, to dělá devadesát devět procent lidí, to prostě někam čerpá. Takže tady jezdí fekální vozy, ale zcela sporadicky, výjimečně...

Takže ten problém s tou kanalizací je takovej, že... v prvopočátku tady byla uvažovaná gravitační, pak se to změnilo hlavně z důvodů finančních teda, samozřejmě hlavně z důvodů finančních, se to změnilo na tu tlakovou, takže jakmile jsme začali, já to hodně zkrátím...

Takže to je téma dlouhodobý ta kanalizace tady, celkově?

Kanalizace se táhne minimálně pět šest let tady už a už to bylo vyhocený tak, že se tady podávala trestní oznámení... ta nespokojená část občanů, který jsou proti kanalizaci, vytvořili občanské sdružení Šance pro Hudlice...

A kdo vůbec na začátku přišel s tím, že je teda potřeba udělat kanalizaci?

To bylo ještě za dob bývalého starosty pana Havránka jo. Už se o tom uvažovalo... to bylo ještě za starýho režimu tady byl nějaký, ne vyloženě projekt, ale uvažovalo se o kanalizaci. Jako v každé obci, aby byla kanalizace, tak se uvažovalo i tady.

My jsme na to navázali, jenže v době, kdy se tady to dělalo, tak se víceméně nedbalo na to.

Tady když se dělal plynovod například, za dob pana Havránka, tak to byla ještě éra taková, že... kde vedou místní komunikace, tak tamtudy se vedl plynovod. Vůbec se nezjišťovalo, jestli je to majetek obce, nebo náhodou je to pozemek nějakýho soukromníka, nebo něco takovýho. Prostě byla obecní komunikace, tak se udělal šlic, tam se dala trubka a odchod!

Ted'ka s novými zákony, když chcete vést něco, cokoliv, tak buď to musí být vaše, jako obecní pozemek, nebo musíte mít souhlas toho vlastníka pozemku, kde to chcete vést. Takže my ted'ka nemůžeme vést, jak se nám zlíbí, tu kanalizaci. I to byl jeden z důvodů, proč jsme přešli na tu tlakovou kanalizaci, abychom se vůbec dostali do všech částí obce, aby to bylo možný odkanalizovat.

Smyslem té kanalizace je neodkanalizovat jenom, dám příklad, tři čtvrtiny obce, ale celou obec, tak jsme navrhli tu tlakovou kanalizaci. Ale je to hlavně z důvodů finančních... devadesát devět procent důvodů změny, nebo změny, ty varianty tlakový jsou finanční důvody. Ty jsou nastavený tak špatně, nebo tak špatně... jsou nastavený takový pravidla přidělování dotací, jenom pro příklad jo... tlaková kanalizace v obci vyjde zhruba na sto deset milionů. Ted'ka máme zpracovaný na to projekt – sto deset milionů.

Když to dáváte na státní fond životního prostředí, s tou vaší žádostí, tak jsou takzvaný uznatelný náklady. Takže máte celkový náklady sto deset milionů, uznatelný náklady jsou stou sto deset milionů. To znamená, že nám uznávají náklady na celý ten komplet té tlakový kanalizace. Z téhle částky potom státní fond životního prostředí posuzuje podle toho, jestli jsme v CHKO, jak je to zpracovaný, co to přinese a takovýhle věci. Tak potom dává procentuální dotaci. Takže třeba dostanete osmdesát procent z těch sto milionů, nebo osmdesát pět. To je jedna varianta. To je ta tlaková kanalizace.

A všechny ostatní typy kanalizací, jako je kombinovaná, gravitační, tak vám dám příklad: gravitační by stála sto šedesát milionů, uznatelný náklady jsou sto třicet milionů. To znamená, že ten investor, když začíná stavět, tak už musí mít těch třicet milionů. A oni z té částky sto třicet milionů, což jsou uznatelný náklady, vám dají těch osmdesát, nebo pět osmdesát procent. To znamená, to je dalších třeba třicet milionů, nebo takovýhle částka. Takže, když to potom sečtete, tak musíte mít zhruba padesát milionů svých. Abyste do toho mohl vůbec jako obec jít.

Rozpočítávat to na vlastníky baráků nejde, protože to by vyšla na každého taková horentní suma, že bychom to nedali dohromady. Tohle je ten hlavní důvod, který nás vede k tomu, aby byla v obci tlaková kanalizace.

Takže když jste přišli s tím, že bude tlaková kanalizace, tak se už na začátku začal někdo bouřit, nebo se nějak zapojovat do toho, že jí nechce, že chce gravitační?

Celou dobu byl klid. Bylo to na všech zasedáních, i jsme to zveřejňovali v našem zpravodaji, ale z důvodu, že chodili lidi málo, tak to brali tak, že si obecní úřad něco říká. Ale potom, když jsme začali chodit už přímo do jednotlivých nemovitostí... tady byly skupiny udělaný, dvoučlenný až tříčlenný, který přímo už se dohadovali

s vlastníkem toho baráku, kde by tu jímku, kterou bude mít na svém pozemku, chtěl umístit. Tím to vzniklo tady to.

Samozřejmě tím, že se umístí majetek obce na cizí pozemek, tak je to věcný břemeno a to byl ten kámen úrazu. Tím se vzedmula velká odezva proti tlakový kanalizaci.

Takže do té doby tady nebylo nic jako to, že by lidi chodili, že chtějí gravitační, nebo tak?

To vzniklo až tady tím, že vznikne věcný břemeno a že ten člověk bude mít problém s tím a že se o to bude muset starat. Takhle, to bylo takový martýrium...

A pak teda vznikl ten petiční výbor?

Petiční výbor vzniknul. My jsme se furt napadali navzájem, samozřejmě jako: oni řekli, my jsme řekli

A s nimi jste komunikovali a snažili jste se nějak přesvědčit? Nějak dosáhnout shody s nimi?

Mám tady k tomu dva šanony plný dokumentace. Nakonec, když už to bylo v tak špatným stavu, tak jsme chtěli, abychom se už nějak dohodli, protože nám šlo hlavně o to, aby se tady už ta kanalizace udělala, tak jsme nabídli tomu uskupení Šance pro Hudlice, že vytvoříme, protože ani z jejich řad, ani z našich řad nebyli ryzí odborníci, ty který se tím zabývají, který se tím živí, všichni jsme to z něčeho přebírali, z nějakých publikací, z nějakých rozhovorů, ze zkušeností, ze znalostí. Tak jsme se dohodli s nima, že ustavíme odborný tým, kde budou od nás i od nich lidi.

To jsem četl. Akorát jsem u toho nevěděl, jestli s tím návrhem přišli oni, nebo jestli jste s tím přišli vy. S tím přišel kdo?

My jsme s tím přišli, abychom skončili ty dohady. Od nich odborníci, který si vyberou oni, my je ani nebudeme znát. My si vybereme svoje, který dělaj v tom oboru a jsou na to odborníci.

Tady těch šest lidí se sešlo. Obecní úřad za tu studii zaplatil dvě stě padesát tisíc. Dělali to skoro dva měsíce ty chlapi a jedna ženská. Posuzovali všechny možný varianty s tím, že tam bude nějaký konečný výsledek tý studie. A v zápisech mezi námi a občanským sdružením bylo napsáno, že to doporučení tý komise budou obě strany respektovat, ať to vyjde dobře pro tlakovou, špatně pro tlakovou, nebo dobře pro gravitační.

To jsem pročítal tohle, to vím, že to takhle bylo.

A závěr tý komise byl takovej, že nejvýhodnější se jeví tlaková kanalizace. To jsme brali jako fakt. Nastalo další zpochybňování tohoto doporučení týhle komise.

A tohle sdružení tady mělo pak nějaký svoje jednání? Že sezvali občany a tak... měli takovéto akce svoje?

To byly víceméně protestní akce, kde vyloženě vařili z vody. Takový to: „Kdo to kdy viděl, s prominutím, tlačit z kopce hovna elektrikou!“ a takovýhle věci, ale když se potom člověk optal na konkrétní věci, jak by to vyřešil, tak to prostě nebyl schopen říct.

To už byla taková davová psychóza. To začalo, měli tam schopný vůdce, který dokázali docela slušně manipulovat s lidma a tady ta averze tady byla.

Takže jsme se s nima nedohodli. Tlačili jsme dál na tlakovou kanalizaci. Podali jsme žádost na státní fond životního prostředí. K tomu, aby vám přidělili tu žádost, tak musíte mít platné územní rozhodnutí stavebního úřadu s nabytím právní moci. A naši spoluobčané, kteří jsou v tom občanském sdružení se tak dlouho odvolávali proti tomu rozhodnutí, až uplynula ta lhůta, kdy se uzavíral příjem těch žádostí na kanalizaci. No a oni nás díky tomu vyřadili.

A zhruba dva měsíce potom, protože oni se odvolávali i na krajský úřad, to občanský sdružení, ten jim to vrátil, že to nemá žádný oprávněný opodstatnění, že to co tady děláme je v pořádku a máme územní rozhodnutí s nabytím právní moci.

Takže už jste došli k oficiálnímu rozhodnutí, že bude tlaková kanalizace?

No takhle, jestli bude ... my to tlačíme furt, ten typ tý kanalizace je neměnný, zůstává stejný. Ale k tomu, abyste to mohl podat, potřebujete veškerý dokumenty. Takže jsme podávali loni v srpnu, dá se říct, že to je poslední možnost žádosti na kanalizaci. To jsme dávali na státní fond životního prostředí a díky bohu, už jsme měli, to územní, rozhodnutí s nabytím právní moci, takže už to máme na tom státním fondu. Už jsme nejdál, co jsme kdy byli, už jsme ve stádiu, kdy naše žádost byla akceptovaná. To znamená, že byla posouzená, jestli má všechny náležitosti, takže je přijatá a bude se teď posuzovat. A to by mělo být teďka během dvou měsíců.

A v téhle fázi se ještě někdo zajímá o to? To občanský sdružení ještě aktivně funguje?

Byli tady před týdnem, opisovali si věci z té žádosti, kterou jsme podávali na ten státní fond životního prostředí. A... ta zástupkyně z toho občanského sdružení řekla, když jsem se zeptal: „A to se budete nějak odvolávat, nebo to budete komplikovat?“, „Jo budeme to komplikovat!“. Já říkám: „Ale tohle opravdu poslední šance, kdy můžeme dostat peníze na tu kanalizaci“. A ta paní mi řekla: „Než tlakovou, tak radši žádnou!“. Takže takhle to funguje ta komunikace.

Takže teďka čekáme, jestli dostaneme dotaci. V případě, že dostaneme dotaci, tak se rozjede tlaková kanalizace, stoprocentně. I za cenu toho, že tady bude úzká skupina lidí, která to mít třeba nebude, ale to zase už budou páky, jak jim to znepríjemnit. Protože on někdy ten problém, jestli tlaková, nebo gravitační, je zástupnej.

Obyčejný hloupý čecháčství je: proč bych platil ještě stočný, když teďka platím jenom vodný. Tak radši to budeme komplikovat a já tu jímku vyčerpám někde na zahradu vždycky a nebudu platit stočný. I to může být jeden z důvodů. Věřte mi, že jo.

Tak to jsme probrali kanalizaci, kam jste se dostali. A když si vezmeme ty ostatní věci, které se tu děly od roku 2012, se tady dělala třeba rekonstrukce zdravotního střediska. Na které se vlastně podílel i ten doktor...

Takhle, investorem tý akce byl pan doktor Kříž.

A to je člověk, který tady má teda ordinaci?

Ano. Tady byl jeho tatínek, ten umřel a po něm to převzal jeho syn.

A to on přišel s tím, že by se to mělo rekonstruovat?

Ty prostory toho zdravotního střediska, když to řeknu kulantně, nebyly úplně ideální. Byl to barák, na který se už dlouho nešáhlo, tak pan doktor přišel s tím, že do toho chce investovat nějaký finance a jestli bychom se na tom spolupodíleli. Tak jsme se na tom dohodli a nakonec se ta částka vyšplhala skoro k jednomu milionu. Ale zdravotní středisko, co se týče vnitřních prostorů a způsobu vytápění, je super. Krásný zdravotní středisko.

S tím, že pan doktor vložil finanční prostředky do našeho majetku, tak mu to budeme zohledňovat v nové nájemní smlouvě, kde mu budeme umořovat vložený finanční prostředky, takže bude mít několik let bezplatný nájem.

A když se přišlo s tím, že bude rekonstrukce zdravotního střediska, byly tady na to nějaký reakce? Např., že by se mělo spíš postavit úplně nový, nebo že by se mělo někam přestěhovat. Někaký reakce a návrhy lidí, jiný, než jste měli vy?

Ne, to ne. Tady vlastně byla jediná alternativa. Díky bohu, že máme v areálu mateřský školky nad kuchyní ubytovnu pro zaměstnance. Tam se pan doktor mohl přestěhovat na ten půlrok. A víceméně, aby tady vznikaly nějaký alternativy... všechno je to o tomhle tom. Kdyby pan doktor do toho ty finance nevložil, tak bysme do toho asi nešli.

Takže to bylo pak jednoduchý rozhodnutí o tom, tam byla jasná dohoda?

Nebylo to tak úplně jednoduchý. Pan doktor měl zřeslený představy o tom, jak probíhá výstavba takovýchle věci, ale už jsme to dali všechno dohromady. Teďka doděláváme ještě poslední smlouvu a bude to přikrytý i smluvně, všechno jak má být a ty prachy jsou tam vidět, že tam šly.

A v rámci té výstavby, když se to rozhodlo, tak ptali jste se nějak občanů, nebo byly tady nějaký názory na to, co všechno by se tam mělo změnit, nebo zlepšit, nebo jak to udělat? Jestli by se tam mělo třeba ještě udělat něco, co tam není? Jestli tam lidem chybí např. větší čekárna, nebo tak?

Tam byly nějaký stávající dispozice, jak ta ordinace vypadala. Tam došlo akorát ke změně, že pan doktor tam zařídil výdejnu léku, ta tady nebyla a na to byl požadavek od občanů. Protože minulý pan doktor jim ty léky dával, i když to nebylo úplně v souladu se zákonem, protože to nebyla oficiální lékárna. Ale pan doktor, aby nemuseli starší lidi jezdit do Králováku, nebo do Berouna, tak si pan doktor vozil určitou zásobu léků, který jim prodával tady. Ale teď jsme tady vybudovali oficiální výdejní místo, kde si naši občané můžou nakupovat léky na lékařský předpis.

Ale věřte mi, vraťte se na zem. Ta angažovanost, nebo zapojenost lidí, nějaká iniciativa, nebo návrhy a doporučení skoro nejsou. Takhle, tím nechci říct, že obec si dělá, co chce, ale když nemáte nějakou odezvu od občanů, co by chtěli, nebo tak, tak my musíme nějak rozhodnout.

Samozřejmě jsme to dělali ve spolupráci s panem doktorem, který tam ordinuje. Pan doktor si určoval a měl hlavní slovo, jak to tam chce dispozičně udělat ty kanceláře, aby to bylo správně podle zdravotních vyhlášek a všeho možného, takže tam nešlo nic vymýšlet.

A po dokončení té rekonstrukce byly nějaké reakce... třeba, že je to dobře udělaný, nebo špatně udělaný?

Samozřejmě jako u každé stavby tam byly nějaké problémy. Vchodové dveře, který stály docela dost peněz, tak byly zkřížené, takže jsme je reklamovali u toho dodavatele. Takže se to opravovalo, byly popraskaný sádkokartony, teklo topení. Ale to jsou takový ty klasický věci, co jsou na stavbách. To se odstranilo a myslím, že to teď docela funguje.

A tam se teda taky nikdo z občanů nezapojoval? Že by třeba přišel s dopisem, že se to špatně opravilo, nebo tak... ?

Jediný, co přišlo, bylo občanský sdružení, který proti nám bojuje na všech frontách, a že chtějí přesný vyúčtování, kolik se do toho dalo peněz, že si to zhodnotí. A to jsme schopni samozřejmě dát, to není nic tajného. Klidně jim to ukážeme.

Prvotní představa byla samozřejmě nižší. Tam byla nějaká suma, na který jsme se v počátku dohodli, ale ta suma se zvětšovala. Ale to to nebylo, že bysme to nějak nadsadili. To souviselo s tím, že to zdravotní středisko sousedí se zubním střediskem. Prvotní paní zubařka nechtěla ve své ordinaci něco měnit. My jsme řekli, že v rámci toho zdravotního střediska uděláme okna i u paní zubařky. Paní zubařka nechtěla o tom ze začátku ani slyšet, že by tam měla bordel a tak. A jak jsme začali měnit okna v tom zdravotním, tak paní zubařka najednou změnila názor, že by se jí to taky líbilo. Že by se jí líbila i ta změna ústředního topení a že by to taky chtěla a takhle vznikaly ty vícenáklady. Takže jsme tam dodávali ještě dalších šest sedm oken do zubního střediska, nový rozvody topení, nový radiátory.

Takže pak, když se to udělalo, tak už byly jen technické věci, např. reklamace dveří a tak, ale žádná zpětná vazba na to od lidí?

Přesně tak. Třeba objednávání pacientů se změnilo. Dřív se tam muselo sedět tři čtyři hodiny. Teďka jsou zvaný ty lidi na určitou hodinu. Nechci říct, že je to úplně ideální, ale ty lidi tam nestráví půl dne. Takže celková odezva dobrý.

Potom, když jste dělali oplocení toho dětského hřiště, tak to bylo na popud koho? Kdo to identifikoval jako problém, který by měl být vyřešen?

To bylo na popud obecního úřadu a to z jednoho prostého důvodu. To dětský hřiště je tady dole za kostelem a to jsme nechávali dělat dva tři roky nazpátek a stálo to asi sedm set tisíc. Ale tím, že tam chodí maminky s malýma dětma a kolem vede místní komunikace, která vede k mateřské škole, která je pod tím, tak je tam docela frekvence aut. Tak jsme chtěli zamezit nějakému neštěstí, že nějaký děcko vběhne mamince pod auto, tak jsme tam udělali spíš takovej symbolickéj plůtek, aby ty děcka byly za tím plotem.

Ale to nevzešlo ze strany občanů, to vzešlo od nás. Ryze z praktického hlediska. To hřiště je naše a my zodpovídáme i za bezpečnost.

Takže to jste od začátku do konce rozhodli a udělali sami?

Takhle, to samotný hřiště, to se tady utvořilo uskupení maminek bez IČ, bez ničeho, čistě jen maminky, že by tady bylo dobrý dětský hřiště a že ten plac za kostelem je

nevyžijte. Tam dřív byl kolotoč a jedna houpačka, tak jestli by to nešlo zvětšit. To se tehdy vybraly i nějaký peníze mezi organizacema v rámci obce, ale na devadesát procent do toho šla obec, ta do toho dala asi pět set tisíc. Takže to byl ten prvopočátek, ale to oplocení jsme pak dělali sami z důvodu bezpečnosti.

Ve fázi implementace tohoto rozhodnutí, od rozhodnutí až do postavení toho hřiště se někdo z veřejnosti zapojoval?

Tam potom když jsme to hřiště stavěli, tak jsme požádali lidi, aby přišli pomoci s nějakýma úpravama a tak, takže tam se pár lidí zapojilo do konečných úprav toho hřiště. Ale těch bylo pár.

A hodnocení nějaké proběhlo?

Tak lidi byli rádi, že se tu nějaký hřiště udělalo a my jsme počítali s tím, že ten plot se tam ještě musí dodělat, aby to bylo pořádně.

Pokud se teď posuneme k tomu fóru. Tam myslím se podávalo i nějaké trestní oznámení na někoho, jestli to bylo za psaní na to fórum... ?

Těch trestních oznámení bylo víc. Těch bylo hodně. Nikdo neví, kdo to psal. Takže už to šlo přes čáru.

A ta kanalizace to je na dlouhý vyprávění. Tam i můj jmenovec, Petr Hrkal – to je shoda jmen, tak nám přišly e-maily z ministerstva životního prostředí, kde naší kanalizaci rozcupoval nějaký vedoucí pracovník ministerstva životního prostředí, nějaký inženýr Královec. Nakonec se zjistilo, že to byl pan Petr Hrkal, kterej byl v té době předsedou občanského sdružení. Napsal falešnou mailovou adresu, ale naše firma, která nám dělá počítače, to vysledovala a ukázalo se, že to posílal z městského úřadu v Berouně, kde v té době dělal. Takže takhle vystupoval předseda občanského sdružení Šance pro Hudlice.

A co se týče toho internetového fóra, jak jste psali, že tam byly nějaký rasistický a urážlivý příspěvky, tak jste říkali, že budete vydávat ty kódy. Jak to bylo?

Samozřejmě, že ať to uděláte jakkoliv, tak je to špatně. My jsme to nechtěli nějak komplikovat, ať tam normálně vstupují, od toho je to diskusní fórum. Ale byl jeden čas, kdy tam opravdu psali snad zfetovaný lidi a psali tam i rasistický kec, takže my jsme podali i trestní oznámení na policii, kvůli těm textům. Ještě to vyšetřený není, ale ono to stejně bude asi odložený. Protože lidi si stěžovali, co tam na těch našich diskusních stránkách je a že by tam měly být normální věci, co lidi zajímají.

Tohle měla být taky ta komunikace mezi námi a nima, k tomu to slouží. Je to jeden z důvodů, aby to nemuseli posílat poštou.

Tak jsme uvažovali o tom, že to buď zablokujeme takhle přes to heslo, nebo ještě chvíli počkáme, jestli se to zklidní, nebo nezklidní, nebo to teda zrušíme úplně. Ať uděláte cokoli, tak je to cenzura, jo?! Ta paní z občanského sdružení říkala, ať to zaheslování nepoužíváme, ať teda posuzujeme ty příspěvky a když bude špatnej, tak ať ho tam nedáváme. Ale vezměte si to, to bude „objektivní“ názor Hrkala a maximálně ještě jednoho. Bude tam třeba nějaká špatná zmínka o nás a pak tam bude ještě něco rasistického, já to vyhodím a oni hned řeknou, že to je cenzura.

Jak to někdo třídí, tak je to špatně. Vždycky se najde někdo, kdo vám řekne, že si tam vybíráte, jen ty co vás chválí.

Takže jsme to nechali zatím takhle, zatím to běží, ale oni tam nejsou příspěvky skoro žádný. Takže taková je komunikace v Hudlicích. Ale to není jenom v Hudlicích.

Takže zatím neuvažujete o tom, že byste to změnili?

Ne, zatím se tam nic neděje. Tam je maximálně nějaká odezva, když se napíše ten úvodní článek nad tím, tak k tomu je pak třeba pár diskusních příspěvků.

Ale my teď budeme měnit naše stránky. Ta firma, která pro nás ty stránky dělá, tak budeme měnit charakter těch stránek. To budeme mít tak, aby ten člověk, když to otevře, aby hned viděl ty aktuality. Takže ten člověk bude třeba víc reagovat, protože tam uvidí hned ty aktuality, co se připravuje, co hodláme dělat, jaký máme úmysly. Jestli by k tomu se někdo chytnul.

Ale když nepíší, tak nepíší. Nemůžete je k tomu nutit.

Tak tím jsme probrali asi vše.

Ale lidi jsou opravdu otrávený. To vím stoprocentně. A nejenom tím, že tady sedím já, nebo Pavel. Všeobecně, nezapojují se, jsou zalezlý doma. Takže nějaká ta klasická iniciativa moc není. Samozřejmě se najdou nějaký lidi, ale ty jsou furt stejný. Jsou tady nápady, který vycházejí z nápadů a iniciativ lidí.

Teďka budeme dělat, to tu ještě nebylo, průvod čarodějnic . Takže se domluvil Sokol Hudlice, základní škola a mateřská škola, že pro ně uděláme průvod obcí, oheň, kde si opečou buřty a dostanou certifikát, že se zúčastnili sletu čarodějnic.

Ale jinak žádnéj med! Každýmu bych to přál. Každý vidí finance, ale to není zase taková sláva. Nebereme určitě tolik, jako naši poslanci. Každý to chce hned, už včera bylo pozdě. Dneska je relativně klid, ale jindy se tu dveře netrhnu. Řešíte sousedský spory, místní komunikace a takový.

My máme problém v tom, že nejsme ani malá obec, ani velká obec. Takže to máte jako v Králováku, kde mají svoje odbory, na tom odboru je několik referentů a každý má svojí oblast. Jeden má odpady, jeden má komunikace a tak. Tady jsme dva jenom. Ten rozsah práce je menší, to uznávám, ale typově je to stejný. Ale nestěžuju si, kdybych to nechtěl dělat, tak to nedělám.